

II

(Informācija)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

EIROPAS KOMISIJA

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam

(2014/C 200/01)

Saturs

IEVADS	2
1. PIEMĒROŠANAS JOMA UN DEFINĪCIJAS	3
1.1. Piemērošanas joma	3
1.2. Atbalsta pasākumi, uz ko attiecas pamatnostādnes	5
1.3. Definīcijas	5
2. PAZIŅOJAMS ATBALSTS VIDES UN ENERĢĒTIKAS JOMĀ	10
3. NOVĒRTĒJUMS PAR SADERĪBU SASKAŅĀ AR LĪGUMA 107. PANTA 3. PUNKTA C) APAKŠPUNKTU	11
3.1. Kopējie novērtēšanas principi	11
3.2. Vispārējie saderīguma nosacījumi	12
3.3. Atbalsts enerģijai no atjaunojamiem energoresursiem	23
3.4. Energoefektivitātes pasākumi, tostarp koģenerācija, centralizēta siltumapgāde un centralizēta dzesēšana	28
3.5. Atbalsts resursu efektīvai izmantošanai un jo īpaši atbalsts atkritumu apsaimniekošanai	30
3.6. Atbalsts oglekļa dioksīda uztveršanai un uzglabāšanai (CCS)	31
3.7. Atbalsts samazinātu vides nodokļu vai atbrīvojumu no tiem veidā un atbalsts, ko sniedz, samazinot līdzdalību elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem finansēšanā	32
3.8. Atbalsts energoinfrastrukturai	36
3.9. Atbalsts ražošanas pietiekamībai	38
3.10. Atbalsts atļauju tirdzniecības shēmu veidā	41
3.11. Atbalsts uzņēmumu pārvietošanai	41
4. NOVĒRTĒJUMS	42
5. PIEMĒROŠANA	43
6. ZIŅOJUMU SNIEGŠANA UN UZRAUDZĪBA	44
7. PĀRSKATĪŠANA	44

IEVADS

1. Lai novērstu to, ka valsts atbalsts izkropļo konkurenci iekšējā tirgū un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm veidā, kas ir pretrunā vispārējām interesēm, Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk "Līgums") 107. panta 1. punktā ir noteikts valsts atbalsta aizlieguma princips. Tomēr atsevišķos gadījumos valsts atbalsts var būt saderīgs ar iekšējo tirgu atbilstoši 107. panta 2. un 3. punktam.

2. Pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, Komisija var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu valsts atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību attīstību Eiropas Savienībā, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.

3. Stratēģija "Eiropa 2020"⁽¹⁾ vērsta uz nosacījumu radīšanu gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei. Šajā saistībā ir noteikti vairāki svarīgākie mērķi, tostarp mērķi klimata pārmaiņu un enerģijas ilgtspējības jomā: i) Savienības siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums 20 % apmērā, salīdzinot ar 1990. gada līmeni; ii) no atjaunojamiem energoresursiem ražotās enerģijas patēriņa Savienībā īpatsvara palielinājums līdz 20 %; un iii) ES energoefektivitātes paaugstinājums 20 % apmērā, salīdzinot ar 1990. gada līmeni. Pirmie divi valstīm saistošie mērķi tika īstenoti ar tā dēvēto "Klimata un enerģētikas tiesību aktu paketi"⁽²⁾.

4. Komisija 2014. gada 22. janvārī paziņojumā "Klimata un enerģētikas politikas satvars laikposmam no 2020. gada līdz 2030. gadam"⁽³⁾ ("2030. gada satvars") ierosināja mērķus enerģētikas un klimata jomā, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam. 2030. gada satvara pilāri ir šādi: i) siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums par 40 %, salīdzinot ar 1990. gada līmeni; ii) Eiropas mēroga saistošs mērķis par atjaunojamo energoresursu enerģiju vismaz 27 % apmērā; iii) atjaunināti energoefektivitātes politikas mērķi un iv) jauna pārvaldības sistēma un jaunu rādītāju kopums nolūkā nodrošināt konkurētspējīgu un drošu energosistēmu.

5. Šajās pamatnostādnēs īpaši svarīgi ir (3). apsvērumā minētie pamatmērķi. Lai sekmētu šo mērķu sasniegšanu, atbilstoši stratēģijai "Eiropa 2020" kā viena no septiņām pamatiniciatīvām tika ierosināta pamatiniciatīva "Resursu ziņā efektīva Eiropa"⁽⁴⁾. Minētās pamatiniciatīvas mērķis ir izveidot politikas satvaru, lai atbalstītu pāreju uz resursu ziņā efektīvu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, kas palīdz:

- a) uzlabot saimniecisko sniegumu, vienlaikus samazinot resursu izmantošanu;
- b) apzināt un radīt jaunas iespējas ekonomikas izaugsmei, kā arī palielināt inovācijas un uzlabot Savienības konkurētspēju;
- c) nodrošināt nozīmīgo resursu piegādes drošību;
- d) cīnīties pret klimata pārmaiņām un ierobežot resursu izmantošanas radīto ietekmi uz vidi.

6. Būtu jāatgādina, ka Ceļvedī par resursu efektīvu izmantošanu⁽⁵⁾, kā arī vairākos Padomes secinājumos aicināts pakāpeniski pārtraukt videi kaitīgas subsīdijas⁽⁶⁾. Tāpēc šajās pamatnostādnēs būtu jāapsver videi kaitīgo subsīdiju negatīvā iedarbība, vienlaikus ņemot vērā nepieciešamību panākt kompromisus dažādās jomās un politikās, kā atzīts pamatiniciatīvā. Šajās pamatnostādnēs nav iekļauts atbalsts fosilā kurināmā ieguvei.

⁽¹⁾ COM(2010) 2020 galīgā redakcija, 3.3.2010.

⁽²⁾ Lēmums Nr. 406/2009/EK (2009. gada 23. aprīlis) (OV L 140, 5.6.2009., 136. lpp.) un Direktīva 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) (OV L 140, 5.6.2009., 16. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Klimata un enerģētikas politikas satvars laikposmam no 2020. gada līdz 2030. gadam" (COM(2014) 15 *final*, 22.1.2014.).

⁽⁴⁾ COM(2011) 21, 26.1.2011.

⁽⁵⁾ COM(2011) 571 galīgā redakcija, 20.9.2011.

⁽⁶⁾ Eiropadomes 2013. gada 23. maija secinājumos apstiprināta nepieciešamība pakāpeniski pārtraukt videi vai tautsaimniecībai kaitīgas subsīdijas, tostarp fosilā kurināmā jomā, lai sekmētu ieguldījumus jaunā un saprātīgā enerģijas infrastruktūrā.

7. Ceļvedi dalībvalstis arī aicinātas uzlabot sniegumu un novērst trūkumus attiecībā uz Savienības tiesību aktu izpildi, gūstot no tiem labumu⁽⁷⁾. Lai izvairītos no tā, ka valsts atbalsta pasākumi rada kaitējumu videi, dalībvalstīm jo īpaši arī jānodrošina atbilstība Savienības vides tiesību aktiem un jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, ja tas prasīts Savienības tiesību aktos, kā arī jānodrošina visas attiecīgās atļaujas.

8. Paziņojumā “Enerģētika 2020 – konkurētspējīgas, ilgtspējīgas un drošas enerģētikas stratēģija”⁽⁸⁾, kas ir daļa no pamatiniciatīvas “Resursu ziņā efektīva Eiropa”, jau secināts, ka droša, pieejama un ilgtspējīga enerģijas tirgus mērķi tiks apdraudēti, ja netiks uzlaboti elektroenerģijas tīkli, ja novecojušas spēkstacijas netiks aizvietotas ar konkurētspējīgām un tīrākām alternatīvām un ja enerģija visā energoapgādes ķēdē netiks izmantota efektīvāk.

9. 2030. gada satvarā pausts aicinājums noteikt tālejošu mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisiju saskaņā ar ceļvedi 2050. gadam. Šā mērķa izpildē būtu jāizmanto izmaksu ziņā efektīva pieeja, kas dalībvalstīm nodrošina elastību, dodot tām iespēju noteikt pāreju uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni atbilstoši to īpašajiem apstākļiem, un jāveicina pētniecības un inovācijas politika, lai atbalstītu klimata un enerģētikas satvaru pēc 2020. gada. Šajās pamatnostādņēs ir ievēroti minētie principi un sagatavots pamats 2030. gada satvaram.

10. Šajās pamatnostādņēs Komisija izklāsta nosacījumus, atbilstoši kuriem atbalstu enerģētikas un vides jomā var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

11. Paziņojumā par valsts atbalsta modernizāciju⁽⁹⁾ Komisija nosauca trīs mērķus, kas jāīsteno valsts atbalsta kontroles modernizācijas gaitā:

a) veicināt ilgtspējīgu, viedu un iekļaujošu izaugsmi konkurētspējīgā iekšējā tirgū;

b) Komisijas *ex ante* pārbaudes mērķtiecīgi vērst uz lietām, kurām ir vislielākā ietekme uz iekšējo tirgu, vienlaikus stiprinot sadarbību ar dalībvalstīm valsts atbalsta noteikumu izpildē;

c) vienkāršot noteikumus un paātrināt lēmumu pieņemšanas procesu.

12. Jo īpaši Komisija aicināja ievērot vispārēju pieeju, pārskatot dažādās pamatnostādnes un regulējumus, kuru pamatā ir iekšējā tirgus stiprināšana, lai palielinātu valsts izdevumu efektivitāti, ar valsts atbalstu sniedzot lielāku ieguldījumu vispārējo interešu mērķu sasniegšanā, rūpīgāk pārbaudot stimulējošo iedarbību, ierobežojot atbalstu līdz nepieciešamajam minimumam un izvairoties no atbalsta potenciālās negatīvās iedarbības uz konkurenci un tirdzniecību. Šajās pamatnostādņēs izklāstīto saderīguma nosacījumu pamatā ir šie vispārējie novērtēšanas principi.

1. PIEMĒROŠANAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

1.1. Piemērošanas joma

13. Šīs pamatnostādnes piemēro valsts atbalstam, ko piešķir vides aizsardzības vai enerģētikas mērķiem visās nozarēs, ko reglamentē Līgums, ciktāl uz šādiem pasākumiem attiecas 1.2. iedaļa. Tāpēc tās piemēro arī nozarēm, uz kurām attiecas īpaši Savienības noteikumi par valsts atbalstu (transports⁽¹⁰⁾, ogļrūpniecība, lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība un akvakultūra), ja vien šādos īpašajos noteikumos nav noteikts citādi.

⁽⁷⁾ Citos tādos tiesību aktos kā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvā 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (OV L 140, 5.6.2009., 16. lpp.) (“Atjaunojamo energoresursu direktīva”) iekļautas, piemēram, prasības par biodegvielas ilgtspējību un nediskrimināciju (minētās direktīvas 17. panta 1.–8. punkts).

⁽⁸⁾ COM(2010) 639, 10.11.2010.

⁽⁹⁾ COM(2012) 209, 8.5.2012.

⁽¹⁰⁾ Jo īpaši šīs pamatnostādnes neskar Kopienas vadlīnijas valsts atbalstam dzelzceļa uzņēmumiem (OV C 184, 22.7.2008., 13. lpp.). Dzelzceļa vadlīnijās atļauti dažāda atbalsta veidi, tostarp atbalsts dzelzceļa transporta ārējo izmaksu samazināšanai. Uz šādu atbalstu attiecas Dzelzceļa vadlīniju 6.3. iedaļa, un tā mērķis ir ņemt vērā, ka ārējās izmaksas nerodas, ja izmanto dzelzceļa transportu, nevis cita veida transportu. Ja ir izpildīti visi nosacījumi, kas paredzēti Dzelzceļa vadlīniju 6.3. iedaļā, un atbalsts ir piešķirts bez diskriminācijas, dalībvalstis var piešķirt atbalstu ārējo izmaksu samazināšanai.

14. Lauksaimniecības, zvejniecības un akvakultūras jomā šīs pamatnostādnes piemēro atbalstam vides aizsardzībai, ko piešķir uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar produktu pārstrādi un tirdzniecību, un – ar konkrētiem nosacījumiem – uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar primāro ražošanu. Uz šīm nozarēm attiecas šādi nosacījumi:

- a) uzņēmumiem, kas nodarbojas ar zivsaimniecības produktu pārstrādi un tirdzniecību, ja atbalsts saistīts ar attiecināmām izmaksām saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1198/2006⁽¹⁾ vai tiesību aktu, ar kuru to aizstāj⁽²⁾, maksimālā pieļaujamā atbalsta intensitāte ir lielākā no atbalsta likmēm, kas paredzētas šajās pamatnostādnēs un minētajā regulā;
- b) lauksaimniecības primārās ražošanas jomā, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) līdzfinansēto pasākumu un mežsaimniecības atbalsta pasākumu jomā šīs pamatnostādnes piemēro tikai tādā apjomā, kādā Kopienas pamatnostādnes attiecībā uz valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē 2007.–2013. gadā⁽³⁾ atbilstīgi grozījumiem vai aizstājošam tiesību aktam neparedz nekādus īpašus noteikumus;
- c) zvejniecības un akvakultūras primārās ražošanas jomā šīs pamatnostādnes piemēro tikai tad, ja nav īpašu noteikumu attiecībā uz atbalstu vides aizsardzības un enerģētikas mērķiem.

15. Šīs pamatnostādnes nepiemēro šādām jomām:

- a) tādu videi nekaitīgu izstrādājumu, iekārtu vai transportlīdzekļu projektēšana un ražošana, ko darbinātu, izmantojot mazāk dabas resursu, kā arī darbības ražotnēs vai citās ražotājvienībās nolūkā uzlabot drošību vai higiēnu⁽⁴⁾;
- b) vides aizsardzības pasākumu finansēšana saistībā ar gaisa, ceļa, dzelzceļa, iekšzemes ūdensceļu un jūras transporta infrastruktūru;
- c) balasta izmaksas, kā definēts Komisijas Paziņojumā par tāda valsts atbalsta analīzes metodoloģiju, kas saistīts ar balasta izmaksām⁽⁵⁾;
- d) valsts atbalsts pētniecībai, izstrādei un inovācijai⁽⁶⁾, uz ko attiecas noteikumi, kuri izklāstīti Kopienas nostādnēs par valsts atbalstu pētniecībai, attīstībai un inovācijai⁽⁷⁾;
- e) valsts atbalsts bioloģiskās daudzveidības pasākumiem⁽⁸⁾.

16. Vides un enerģētikas atbalstu nevar piešķirt grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, kā šo pamatnostādņu nolūkā definēts piemērojamajās Pamatnostādnēs par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai⁽⁹⁾ atbilstoši grozījumiem vai aizstājošam tiesību aktam.

⁽¹⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1198/2006 (2006. gada 27. jūlijs) par Eiropas Zivsaimniecības fondu (OV L 223, 15.8.2006., 1. lpp.).

⁽²⁾ Sk. Komisijas priekšlikumu Regulai par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, COM(2011) 804 galīgā redakcija.

⁽³⁾ OV C 319, 27.12.2006., 1. lpp. Tas attiecas arī uz regulējumu, kas aizstāj 2006. gada pamatnostādnes, kuras zaudē spēku 2013. gada 31. decembrī.

⁽⁴⁾ Vides atbalsts parasti ir mazāk kropļojošs un efektīvāks, ja to piešķir videi nekaitīgu izstrādājumu patērētājam/lietotājam, nevis videi nekaitīgu izstrādājumu ražotājam/izgatavotājam. Turklāt izstrādājumu vides marķējumu un norāžu izmantošana ir vēl viena pieeja, kas ļauj patērētājiem/lietotājiem pieņemt apzinātus lēmumus par pirkumu un palielināt pieprasījumu pēc videi nekaitīgiem izstrādājumiem. Uzticami vides marķējumi un patiesas norādes – ja tie ir labi izstrādāti, atzīti un saprotami un patērētāji tiem uzticas un atzīst par būtiskiem – var būt ietekmīgs rīks (patērētāju) uzvedības veidošanā un vadīšanā ceļā uz videi nekaitīgāku izvēļu veikšanu. Atzīta marķēšanas/sertificēšanas sistēma ar skaidriem kritērijiem, kurai piemērotu ārēju (trešo pušu veiktu) verificēšanu, būtu viens no visefektīvākajiem veidiem, kādā uzņēmumi varētu pierādīt patērētājiem un ieinteresētajām personām, ka tie atbilst augstiem vides standartiem. Šajā kontekstā Komisija šo pamatnostādņu piemērošanas jomā neiekļauj īpašus noteikumus attiecībā uz atbalstu videi nekaitīgu izstrādājumu projektēšanai un ražošanai.

⁽⁵⁾ Komisija pieņēmusi 2001. gada 26. jūlijā un paziņojusi dalībvalstīm ar 2001. gada 6. augusta vēstuli SG(2001) D/290869.

⁽⁶⁾ Šajās pamatnostādnēs ir paredzēti labvēlīgāki nosacījumi ekoinovāciju projektiem, kas ir videi ļoti draudzīgi un ļoti inovatīvi ieguldījumi.

⁽⁷⁾ OV C 323, 30.12.2006., 1. lpp.

⁽⁸⁾ Šādam atbalstam var piemērot VTNP noteikumus (sk. lietu SA.31243 (2012/N) un NN8/2009).

⁽⁹⁾ Komisijas paziņojums – Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV C 244, 1.10.2004., 2. lpp.).

17. Novērtējot atbalstu tāda uzņēmuma labā, uz ko attiecas līdzekļu atgūšanas rīkojums pēc iepriekšēja Komisijas lēmuma, kurā pasludināta atbalsta nelikumība un nesaderība ar iekšējo tirgu, Komisija ņems vērā vēl atgūstamā atbalsta summu ⁽²⁰⁾.

1.2. Atbalsta pasākumi, uz ko attiecas pamatnostādnes

18. Komisija ir noteikusi virkni pasākumu vides un enerģētikas jomā, attiecībā uz kuriem valsts atbalsts ar konkrētiem nosacījumiem var būt saderīgs ar iekšējo tirgu atbilstoši Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktam, un tie ir šādi:

- a) atbalsts tādu standartu izpildei, kas ir augstāki nekā Savienības standarti, vai vides aizsardzības līmeņa paaugstināšanai, ja Savienības standartu nav (ieskaitot atbalstu jaunu transportlīdzekļu iegādei);
- b) atbalsts, lai laikus sāktu pielāgošanos turpmākajiem Savienības standartiem;
- c) atbalsts pētījumiem vides jomā;
- d) atbalsts piesārņotu vietu attīrīšanai;
- e) atbalsts enerģijai no atjaunojamiem energoresursiem;
- f) atbalsts energoefektivitātes pasākumiem, tostarp koģenerācijai, centralizētai siltumapgādei un centralizētai dzesēšanai;
- g) atbalsts resursu efektīvai izmantošanai un jo īpaši atkritumu apsaimniekošanai;
- h) atbalsts CO₂ uztveršanai, transportam un uzglabāšanai, tostarp atsevišķiem CO₂ uztveršanas un uzglabāšanas (CCS) ķēdes elementiem;
- i) atbalsts samazinātu vides nodokļu vai atbrīvojumu no tiem veidā;
- j) atbalsts, ko sniedz, samazinot līdzdalību elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem finansēšanā;
- k) atbalsts energoinfrastrukturai;
- l) atbalsts ražošanas pietiekamības pasākumiem;
- m) atbalsts atļauju tirdzniecības veidā;
- n) atbalsts uzņēmumu pārvietošanai.

1.3. Definīcijas

19. Šajās pamatnostādnēs piemēro šādas definīcijas:

- 1) “vides aizsardzība” ir jebkura darbība, kuras mērķis ir labot vai novērst atbalsta saņēmēja darbības radītu kaitējumu fiziskajai videi vai dabas resursiem, samazināt šāda kaitējuma risku vai veicināt dabas resursu efektīvāku izmantošanu, tostarp izmantojot energotaupības pasākumus un atjaunojamus energoresursus;
- 2) “energoefektivitāte” ir ietaupītās enerģijas apjoms, ko nosaka, izmērot un/vai aplēšot patēriņu pirms un pēc energoefektivitātes uzlabošanas pasākuma īstenošanas, vienlaikus nodrošinot, ka tiek standartizēti ārējie apstākļi, kas ietekmē enerģijas patēriņu;
- 3) “Savienības standarts” ir:
 - a) obligāts Savienības standarts, kas nosaka līmeni, kāds vides aizsardzībā jāsasniedz atsevišķiem uzņēmumiem ⁽²¹⁾; vai

⁽²⁰⁾ Sk. šajā saistībā spriedumu apvienotajās lietās T-244/93 un T-486/93 TWD *Textilwerke Deggendorf GmbH*/Komisija (*Recueil* 1995, II-2265. lpp.) un Komisijas paziņojumu – Ceļā uz Komisijas lēmumu efektīvu izpildi, kuros dalībvalstīm tiek uzdots atgūt nelikumīgu un nesaderīgu valsts atbalstu (OV C 272, 15.11.2007., 4. lpp.).

⁽²¹⁾ Attiecīgi standartus vai mērķus, kas noteikti Savienības līmenī un ir saistoši dalībvalstīm, bet ne atsevišķiem uzņēmumiem, neuzskata par Savienības standartiem.

b) pienākums atbilstīgi Direktīvai 2010/75/ES⁽²²⁾ piemērot labākos pieejamos tehniskos paņēmienus (LPTP) un nodrošināt, ka piesārņojošu vielu emisijas līmenis nav augstāks par to, kāds tas būtu, piemērojot LPTP; gadījumos, kad emisijas līmenis, kas atbilst LPTP, ir noteikts īstenošanas aktos, kuri pieņemti saskaņā ar Direktīvu 2010/75/ES, šo pamatnostādņu nolūkā būs piemērojami minētie līmeņi; ja minētie līmeņi ir izteikti kā diapazons, būs piemērojama pirmā atbilstoši LPTP sasniegtā robežvērtība;

4) “ekoinovācija” ir visi novatorisko pasākumu veidi, kuru rezultāts vai mērķis ir ievērojami uzlabota vides aizsardzība, tostarp jauni ražošanas procesi, jauni izstrādājumi vai pakalpojumi un jaunas pārvaldības vai uzņēmējdarbības metodes, kuru izmantošana vai ieviešana varētu novērst vai ievērojami mazināt vides riskus, piesārņojumu un resursu izmantošanas citu negatīvo ietekmi visā ar tiem saistīto darbību aprītes ciklā.

Šajā definīcijā par inovāciju neuzskata:

- i) nelielas izmaiņas vai nelielus uzlabojumus;
 - ii) tādu ražošanas vai pakalpojumu jaudas pieaugumu, kas panākts, pievienojot ražošanas vai loģistikas sistēmas, kas ir ļoti līdzīgas tām, kuras jau tiek lietotas;
 - iii) izmaiņas uzņēmējdarbībā, darba vietu organizēšanā vai ārējās attiecībās, kas balstās uz organizatoriskajām metodēm, ko uzņēmumā jau izmanto;
 - iv) izmaiņas pārvaldības stratēģijā;
 - v) apvienošanās un pārņemšanas;
 - vi) kāda procesa izmantošanas pārtraukšanu;
 - vii) vienkāršu kapitāla aizstāšanu vai paplašināšanu;
 - viii) izmaiņas, kas rodas tikai no izmaiņām resursu cenās, pielāgošanu, parastas sezonālās un citas cikliskas izmaiņas;
 - ix) jaunu vai būtiski uzlabotu produktu tirdzniecību;
- 5) “atjaunojamie energoresursi” ir šādi atjaunojami nefosili enerģijas avoti: vēja, saules, aerotermālā, ģeotermālā, hidrotermālā un jūras enerģija, hidroenerģija, biomasas enerģija, atkritumu gāze, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu gāze un biogāzes;
- 6) “biomasa” ir bioloģiski noārdāmā frakcija lauksaimniecības, mežsaimniecības un saistīto nozaru, tostarp zvejniecības un akvakultūras, produktos, atkritumos un atliekās (tostarp augu un dzīvnieku izcelsmes vielas), kā arī biogāzes un bioloģiski noārdāmā frakcija rūpniecības un sadzīves atkritumos;
- 7) “biodegviela” ir transportā izmantojama šķidra vai gāzveida degviela, ko iegūst no biomasas;
- 8) “bioloģiskais šķidrās kurināmais” ir no biomasas iegūts šķidrās kurināmais, ko izmanto enerģētikas vajadzībām, izņemot transportu, tostarp elektroenerģijai, siltumapgādei un dzesēšanai;
- 9) “ilgtspējīga biodegviela” ir biodegviela, kas atbilst ilgtspējības kritērijiem, kuri noteikti 17. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (EK) Nr. 2009/28 par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu⁽²³⁾ un jebkādos tās grozījumos⁽²⁴⁾;
- 10) “sadarbības mehānisms” ir mehānisms, kas atbilst Direktīvas 2009/28/EK 6., 7. vai 8. panta nosacījumiem;
- 11) “no atjaunojamiem energoresursiem ražota enerģija” ir enerģija, kas ražota iekārtās, kurās izmanto tikai atjaunojamus energoresursus, kā arī tā daļa enerģijas, izteikta siltumspējas izteiksmē, kas ražota no atjaunojamiem energoresursiem kombinētās iekārtās, kurās izmanto arī konvencionālos energoresursus, un tā ietver atjaunojamo resursu elektroenerģiju, ko izmanto, lai uzpildītu uzkrāšanas sistēmas, bet neietver elektroenerģiju, kura saražota, izmantojot uzkrāšanas sistēmas;

⁽²²⁾ Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu (OV L 140, 5.6.2009., 16. lpp.).

⁽²⁴⁾ Ilgtspējības kritēriji ir piemērojami arī bioloģiskajam šķidrajam kurināmajam saskaņā ar Direktīvu 2009/28/EK.

- 12) “koģenerācija” jeb kombinēta siltuma un enerģijas ražošana (koģenerācija) ir siltumenerģijas un elektroenerģijas un/vai mehāniskās enerģijas vienlaicīga ražošana vienā procesā;
- 13) “augstas efektivitātes koģenerācija” ir koģenerācija, kas atbilst augstas efektivitātes koģenerācijas definīcijai Direktīvas 2012/27/ES⁽²⁵⁾ 2. panta 34. punktā;
- 14) “energoefektīva centralizētā siltumapgāde un dzesēšana” ir centralizētā siltumapgāde un dzesēšana, kas atbilst efektīvas centralizētās siltumapgādes un dzesēšanas sistēmas definīcijai, kā noteikts Direktīvas 2012/27/ES⁽²⁶⁾ 2. panta 41. un 42. punktā. Šī definīcija ietver siltumapgādes/dzesēšanai nepieciešamās enerģijas ražošanas avotus un tīklu (tostarp saistītās iekārtas), kas nepieciešami siltumenerģijas/dzesēšanai nepieciešamās enerģijas sadalei no ražošanas avotiem uz lietotāja telpām;
- 15) “vides nodoklis” ir nodoklis, kura apliekamajai bāzei ir izteikti negatīva iedarbība uz vidi vai kura mērķis ir noteiktu darbību, preču vai pakalpojumu aplikšana ar nodokli tā, lai vides aizsardzības izmaksas varētu iekļaut to cenā, un/vai tādā veidā, lai ražotājus un patērētājus rosinātu uz rīcību, kas labvēlīgāk ietekmē vidi;
- 16) “Savienības minimālais nodokļu līmenis” ir Savienības tiesību aktos noteiktais minimālais nodokļu līmenis; attiecībā uz energoproduktiem un elektroenerģiju tas ir minimālais nodokļu līmenis, kas paredzēts Padomes Direktīvas 2003/96/EK⁽²⁷⁾ I pielikumā;
- 17) “mazs un vidējs uzņēmums” (MVU) ir uzņēmums, kas atbilst nosacījumiem, kuri paredzēti Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikumā par mikro, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju⁽²⁸⁾;
- 18) “liels uzņēmums” ir uzņēmums, kas neatbilst MVU definīcijai;
- 19) “individuāls atbalsts” ir atbalsts, ko piešķir, pamatojoties uz shēmu vai uz *ad hoc* pamata;
- 20) “atbalsta intensitāte” ir atbalsta bruto summa, kas izteikta procentos no attiecināmajām izmaksām. Visi izmantojamie lielumi ir pirms jebkādu nodokļu vai citu maksu atskaitīšanas. Ja atbalstu piešķir citādā veidā nekā dotāciju, tā apjomu izsaka kā atbalsta dotācijas ekvivalentu, pa daļām maksājamu atbalstu aprēķina, pamatojoties uz tā vērtību piešķiršanas brīdī. Procentu likme, ko izmanto diskontēšanai un lai aprēķinātu atbalsta apjomu aizdevumam ar atvieglotiem nosacījumiem, ir atsaucies likme, kas ir spēkā piešķiršanas brīdī. Atbalsta intensitāti aprēķina katram atbalsta saņēmējam;
- 21) “saimnieciskie ieguvumi” attiecināmo izmaksu aprēķina nolūkos ir jo īpaši izmaksu ietaupījumi vai papildu palīgprodukcija, kas tieši saistīta ar papildu ieguldījumiem vides aizsardzībā, un attiecīgos gadījumos ieguvumi, kas rodas citu atbalsta pasākumu rezultātā, neatkarīgi no tā, vai tas ir vai nav valsts atbalsts, tostarp darbības atbalsts, kas piešķirts to pašu attiecināmo izmaksu segšanai, valsts regulēti tarifi vai citi atbalsta pasākumi;
- 22) “darbības izmaksas” attiecināmo izmaksu aprēķina nolūkos ir jo īpaši papildu ražošanas izmaksas, piemēram, uzturēšanas izmaksas, ko rada papildu ieguldījums vides aizsardzībai;
- 23) “materiālie aktīvi” attiecināmo izmaksu aprēķina nolūkos ir ieguldījumi zemesgabalos, kas noteikti nepieciešami, lai atbilstu mērķiem vides jomā, ieguldījumi ēkās, ražotnēs un aprīkojumā, kuru mērķis ir samazināt vai likvidēt piesārņojumu un traucējumus, un ieguldījumi ražošanas metožu pielāgošanā, lai aizsargātu vidi;
- 24) “nemateriālie aktīvi” attiecināmo izmaksu aprēķina nolūkos ir tehnoloģiju nodošanas izdevumi, kas rodas, iegādājoties ekspluatācijas licences vai patentētu un nepatentētu zinātību, ja šie izdevumi atbilst šādiem nosacījumiem:
 - a) tas ir uzskatāms par amortizējamu aktīvu;
 - b) tam jābūt nopirktam pēc tirgus noteikumiem no tāda uzņēmuma, kurā pircējam nav tiešas vai netiešas kontroles;

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Direktīva 2012/27/ES par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.).

⁽²⁶⁾ OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.

⁽²⁷⁾ Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkarāto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.).

⁽²⁸⁾ OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.

- c) tam jābūt iekļautam uzņēmuma aktīvos, un vismaz piecus gadus tas jā saglabā un jālieto uzņēmumā, kas saņem atbalstu; šis nosacījums nav spēkā, ja šie nemateriālie aktīvi ir tehniski novecojuši; ja šo piecu gadu laikā tos pārdod, tad pārdošanā iegūtā peļņa ir jāatskaita no attiecināmajām izmaksām un vajadzības gadījumā ir jāatmaksā visa atbalsta summa vai tās daļa;
- 25) "izmaksu internalizācija" ir princips, saskaņā ar kuru visas ar vides aizsardzību saistītās izmaksas jāiekļauj piesārņojošā uzņēmuma ražošanas izmaksās;
- 26) "piesārņotājs" ir kāds, kurš tiešā vai netiešā veidā nodara kaitējumu videi vai kurš rada apstākļus, kas izraisa šādu kaitējumu ⁽²⁹⁾;
- 27) "piesārņojums" ir kaitējums, ko nodarījis piesārņotājs, tiešā vai netiešā veidā kaitējot videi vai radot apstākļus, kas izraisa šādu kaitējumu fiziskajai videi vai dabas resursiem;
- 28) princips "piesārņotājs maksā" nozīmē, ka piesārņojuma likvidēšanas pasākumu izmaksas ir jāsedz tam piesārņotājam, kurš izraisījis šo piesārņojumu;
- 29) "piesārņota vieta" nozīmē vietu, kurā ir cilvēka radīta bīstamu vielu apstiprināta klātbūtne tādā apmērā, kas nopietni apdraud cilvēku veselību vai vidi, ņemot vērā zemesgabala pašreizējo un turpmāko apstiprināto izmantojumu;
- 30) "ad hoc atbalsts" ir atbalsts, ko piešķir, neizmantojot atbalsta shēmu;
- 31) "energoinfrastruktūra" ir jebkāds materiāls aprīkojums vai objekts, kas atrodas Savienībā vai savieno Savienību ar vienu vai vairākām trešām valstīm un ietilpst kādā no šīm kategorijām:
- a) attiecībā uz elektroenerģiju:
- i) pārvades infrastruktūra, kā definēts Direktīvas 2009/72/EK ⁽³⁰⁾ 2. panta 3. punktā;
- ii) sadales infrastruktūra, kā definēts Direktīvas 2009/72/EK ⁽³⁰⁾ 2. panta 5. punktā;
- iii) elektroenerģijas akumulācija, ko definē kā objektus, kurus izmanto elektroenerģijas pastāvīgai vai pagaidu akumulēšanai virszemes vai apakšzemes infrastruktūras objektos vai ģeoloģiskos objektos, ja tie ir tieši pieslēgti augstsprieguma elektropārvades līnijām, kas projektētas 110 kV vai augstākam spriegumam;
- iv) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir būtiska, lai i) līdz iii) apakšpunktā minētās sistēmas būtu ekspluatācijā drošas, neapdraudētas un efektīvas, tostarp aizsardzības, uzraudzības un vadības sistēmas visiem sprieguma līmeņiem un apakšstacijām; un
- v) viedtīkls, ko definē kā jebkādu aprīkojumu, līniju, kabeli vai iekārtu gan pārvades, gan vidēja sprieguma sadales līniju līmenī, kura funkcija ir divpusēja digitāla komunikācija reāllaikā vai tuvu tam, interaktīvs un intelektīvs elektroenerģijas ražošanas, pārvades, sadales un patēriņa monitorings un vadība elektrotīklā, lai izveidotu tīklu, kurā efektīvi integrētas visu tam pieslēgto lietotāju – ražotāju, patērētāju un lietotāju, kas vienlaikus ir ražotāji un patērētāji, – ieradumi un darbības nolūkā nodrošināt ekonomiski izdevīgu un ilgtspējīgu elektroenerģijas sistēmu, ko raksturo mazi zudumi, augsta kvalitāte, piegādes drošība un lietošanas drošums;
- b) attiecībā uz gāzi:
- i) dabasgāzes un biogāzes pārvades un sadales cauruļvadi, kas ir daļa no tīkla, izņemot augstspiediena cauruļvadus, kurus izmanto dabasgāzes sadalei izpētes un ieguves vietās;
- ii) pazemes krātuves, kas savienotas ar i) apakšpunktā minētajiem augstspiediena gāzes cauruļvadiem;

⁽²⁹⁾ Padomes 1975. gada 3. marta Ieteikums attiecībā uz izmaksu sadalījumu un publisko institūciju rīcību vides jautājumos (OV L 194, 25.7.1975., 1. lpp.).

⁽³⁰⁾ Direktīva 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 211, 14.8.2009., 55. lpp.).

- iii) sašķidrīnātas dabasgāzes vai saspīestas dabasgāzes pieņemšanas, uzglabāšanas un regazifikācijas vai dekompresijas objekti; un
- iv) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir būtiska, lai sistēma būtu ekspluatācijā droša, neapdraudēta un efektīva vai lai nodrošinātu divvirzienu plūsmas jaudu, tostarp kompresoru stacijas;
- c) attiecībā uz naftu:
- i) jēlnaftas transportēšanas cauruļvadi;
- ii) sūkņēšanas stacijas un tilpnes, kas nepieciešamas jēlnaftas cauruļvada ekspluatācijai; un
- iii) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir būtiska, lai attiecīgā sistēma darbotos pareizi, neapdraudēti un efektīvi, tostarp aizsardzības, uzraudzības un kontroles sistēmas un reversās plūsmas ierīces;
- d) attiecībā uz CO₂: cauruļvadu tīkli, tostarp ar tiem saistītās kompresijas stacijas, CO₂ transportēšanai uz uzglabāšanas vietām, lai ievadītu CO₂ piemērotos apakšzemes ģeoloģiskajos veidojumos pastāvīgai uzglabāšanai;
- 32) "finansējuma deficīts" ir visa ieguldījumu perioda pozitīvo un negatīvo naudas plūsmu starpība, diskontējot tās pašreizējā vērtībā (parasti izmantojot kapitāla izmaksas);
- 33) "oglekļa dioksīda uztveršana un uzglabāšana" jeb "CCS" ir tehnoloģiju kopums, ar ko uztver oglekļa dioksīdu (CO₂), kurš emitēts no rūpnieciskajām iekārtām, ko darbina ar fosilo kurināmo vai biomasu, tostarp no spēkstacijām, transportē to uz piemērotu uzglabāšanas vietu un ievada CO₂ piemērotos apakšzemes ģeoloģiskajos veidojumos nolūkā pastāvīgi uzglabāt CO₂;
- 34) "ražošanas pietiekamība" ir ražošanas jaudas līmenis, ko uzskata par piemērotu, lai apmierinātu pieprasījuma līmeņus dalībvalstī jebkurā konkrētā laikposmā, pamatojoties uz parasto statistikas rādītāju, ko izmanto organizācijas, kuras Savienības iestādes atzīst par tādām, kam ir svarīga nozīme elektroenerģijas vienotā tirgus izveidē, piemēram, elektroenerģijas ENTSO;
- 35) "ražotājs" ir uzņēmums, kas ražo elektroenerģiju komerciālos nolūkos;
- 36) "ražošanas pietiekamības pasākums" ir mehānisms, kura mērķis ir nodrošināt, ka valsts mērogā ir sasniegti konkrēti ražošanas pietiekamības līmeņi;
- 37) "balansēšanas pienākums" ir PBAP atbildība par ražošanas, patēriņa un komerciālu darījumu nesakrītībām noteiktā nebalansa norēķinu periodā;
- 38) "balansēšanas standartpienākumi" ir uz visām tehnoloģijām attiecināmi nediskriminējoši balansēšanas pienākumi, no kuriem nav atbrīvots neviens ražotājs;
- 39) "par balansēšanu atbildīgā puse (PBAP)" ir tirgus dalībnieks vai tā izraudzītais pārstāvis, kas atbild par nebalansu;
- 40) "nebalanss" ir PBAP ražošanas, patēriņa un komerciālu darījumu nesakrītības noteiktā nebalansa norēķinu periodā;
- 41) "nebalansa norēķini" ir finanšu norēķinu mehānisms, kura mērķis ir atgūt no PBAP nebalansa izrietošās balansēšanas izmaksas;
- 42) "nebalansa norēķinu laikposms" ir laika vienības, ko izmanto PBAP nebalansa aprēķinam;

- 43) "konkurenci veicinoša konkursa procedūra" ir nediskriminējoša konkursa procedūra, kurā nodrošināts, ka tajā piedalās pietiekams uzņēmumu skaits, un kurā atbalsts tiek piešķirts, pamatojoties uz pretendenta iesniegto sākotnējo piedāvājumu vai līdzsvara cenu. Turklāt ar konkursa procedūru saistītais budžets vai apjoms ir saistošs ierobežojums, kura rezultātā ne visi pretendenti var saņemt atbalstu;
- 44) "darbu sākums" ir ar ieguldījumu saistītu būvdarbu sākums vai pirmās stingri noteiktās iekārtu pasūtījumu saistības vai citas saistības, kas padara ieguldījumu neatgriezenisku – atkarībā no tā, kas sākas pirmais. Zemes pirkšanu un tādus sagatavošanās darbus kā atļauju saņemšana un priekšizpētes veikšana neuzskata par darbu sākumu. Attiecībā uz pārņemšanu "darbu sākums" ir brīdis, kad tiek iegādāti aktīvi, kas ir tieši saistīti ar iegādāto uzņēmumu;
- 45) "demonstrējumu projekts" ir projekts, kurā demonstrē tehnoloģiju, kas ir pirmā šāda veida tehnoloģija Savienībā un kas ir būtiska inovācija, kura ievērojami pārsniedz vispārējās situācijas līmeni;
- 46) "atbalstāmi apgabali" ir apgabali, kas norādīti apstiprinātajā reģionālā atbalsta plānā laikposmam no 2014. gada 1. jūlija līdz 2020. gada 31. decembrim, piemērojot Līguma 107. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktu;
- 47) "reģionālā atbalsta plāns" ir apgabalu saraksts, ko dalībvalsts nosaka saskaņā ar nosacījumiem, kuri paredzēti Reģionālā atbalsta pamatnostādņēs 2014.–2020. gadam⁽³¹⁾.

2. PAZIŅOJAMS ATBALSTS VIDES UN ENERĢĒTIKAS JOMĀ

20. Uz individuālo atbalstu, ko piešķir, pamatojoties uz atbalsta shēmu, joprojām attiecas paziņošanas pienākums atbilstīgi Līguma 108. panta 3. punktam, ja atbalsts pārsniedz šādas paziņošanas robežvērtības⁽³²⁾ un netiek piešķirts, pamatojoties uz konkurenci veicinošu konkursa procedūru:

- a) ieguldījumu atbalsts: ja atbalsta summa pārsniedz EUR 15 miljonus vienam uzņēmumam;
- b) darbības atbalsts atjaunojamās elektroenerģijas ražošanai un/vai kombinētai siltuma ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem: ja atbalsts tiek piešķirts atjaunojamās elektroenerģijas iekārtām ražotnēs, kuru atjaunojamās elektroenerģijas ģenerācijas jauda vienā ražotnē pārsniedz 250 megavatus (MW);
- c) darbības atbalsts biodegvielas ražošanai: ja atbalsts tiek piešķirts biodegvielas ražošanas iekārtām ražotnēs, kuru ražošanas apjoms pārsniedz 150 000 tonnas (t) gadā;
- d) darbības atbalsts koģenerācijai: ja atbalsts tiek piešķirts koģenerācijas iekārtām, kuru koģenerācijas elektroenerģijas jauda pārsniedz 300 MW. Atbalstu siltumenerģijas ražošanai koģenerācijas procesā vērtēs paziņojuma kontekstā, pamatojoties uz elektroenerģijas jaudu;
- e) atbalsts energoinfrastrukturai: ja atbalsta summa vienam uzņēmumam vienā ieguldījumu projektā pārsniedz EUR 50 miljonus;
- f) atbalsts oglekļa dioksīda uztveršanai un uzglabāšanai: ja atbalsta summa vienā ieguldījumu projektā pārsniedz EUR 50 miljonus;
- g) atbalsts ražošanas pietiekamības pasākuma veidā: ja atbalsta summa vienam uzņēmumam vienā projektā pārsniedz EUR 15 miljonus.

21. Atbrīvojumiem no nodokļiem, vides nodokļu samazinājumiem un atbrīvojumiem no enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem finansēšanas, uz kuriem attiecas 3.7. iedaļa, nepiemēros individuāli paziņota atbalsta nosacījumus. Tomēr atbalstam, kas piešķirts kā fiskālais atbalsts, uz ko neattiecas šo pamatnostādņu 3.7. iedaļa, veiks individuālu novērtējumu, ja būs pārsniegtas minētajā iedaļā norādītās robežvērtības. Tas attiecas uz visiem gadījumiem neatkarīgi no tā, vai konkrētais atbalsta saņēmējs vienlaikus izmanto priekšrocības, ko sniedz samazināts nodoklis vai atbrīvojums no tā atbilstīgi 3.7. iedaļai.

⁽³¹⁾ OV C 209, 23.7.2013., 1. lpp.

⁽³²⁾ Attiecībā uz katru projektu maksimālās jaudas aprēķinā jāņem vērā to vienību kopējā jauda, kam ir tiesības uz atbalstu.

22. Šajās pamatnostādņēs paredzēti saderības kritēriji atbalsta shēmām un individuālam atbalstam vides aizsardzības un enerģētikas mērķiem, uz ko attiecas paziņošanas pienākums atbilstīgi Līguma 108. panta 3. punktam.

3. NOVĒRTĒJUMS PAR SADERĪBU SASKAŅĀ AR LĪGUMA 107. PANTA 3. PUNKTA C) APAKŠPUNKTU

23. Valsts atbalsts vides aizsardzības un enerģētikas mērķiem tiks uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja, pamatojoties uz vispārējiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajā nodaļā, tā rezultātā tiks palielināts ieguldījums Savienības vides vai enerģētikas mērķos, neradot tādu nelabvēlīgu ietekmi uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm. Tiks ņemti vērā atbalstāmo apgabalu konkrētie trūkumi.

24. Šajā nodaļā paskaidrots, kā Komisija piemēros 3.1. iedaļā izklāstītos kopējos novērtēšanas principus, novērtējot atbalsta pasākumu, uz ko attiecas šo pamatnostādņu darbības joma, un vajadzības gadījumā paredzēti īpaši nosacījumi individuālam atbalstam (ko piešķir saskaņā ar atbalsta shēmu vai kā *ad hoc* atbalstu).

25. Pamatnostādņu 3.2. iedaļā izklāstīti vispārējie saderīguma nosacījumi, kas piemērojami visiem atbalsta pasākumiem, uz kuriem attiecas šo pamatnostādņu piemērošanas joma, ja vien 3. nodaļas iedaļās nav precizēti vai grozīti šie vispārējie saderīguma nosacījumi. Attiecīgi 3.2. iedaļu jo īpaši piemēro šādiem pasākumiem, kas nav skatīti 3. nodaļas iedaļās:

- a) atbalsts pētījumiem vides jomā;
- b) atbalsts piesārņotu vietu attīrīšanai;
- c) atbalsts uzņēmumiem, kuri piemēro augstākus standartus nekā Savienības standarti vai paaugstina vides aizsardzības līmeni, ja Savienības standartu nav;
- d) atbalsts, lai laikus uzsāktu pielāgošanos turpmākajiem Savienības standartiem.

3.1. Kopējie novērtēšanas principi

26. Lai novērtētu, vai paziņoto atbalsta pasākumu var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, Komisija parasti analizē, vai atbalsta pasākuma struktūra nodrošina, ka atbalsta pasākuma pozitīvā iedarbība vispārējas nozīmes mērķa sasniegšanā pārsniedz tā potenciāli negatīvo iedarbību uz tirdzniecību un konkurenci.

27. Komisijas 2012. gada 8. maija Paziņojumā par valsts atbalsta modernizāciju⁽³³⁾ aicināts apzināt un definēt vispārējos principus, kas piemērojami visu atbalsta pasākumu saderīguma novērtējumam, ko veic Komisija. Šajā nolūkā Komisija uzskatīs valsts atbalsta pasākumu par saderīgu ar iekšējo tirgu tikai tad, ja tas atbildīs katram no šādiem kritērijiem:

- a) ieguldījums precīzi definēta vispārējas nozīmes mērķa sasniegšanā: valsts atbalsta pasākums sniedz ieguldījumu vispārējas nozīmes mērķa sasniegšanā saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punktu (3.2.1. iedaļa);
- b) valsts intervences nepieciešamība: valsts atbalsta pasākums ir vērst uz situāciju, kurā atbalsts var nodrošināt tādu būtisku uzlabojumu, ko tirgus nevar nodrošināt viens pats, piemēram, novēršot skaidri definētu tirgus nepilnību (3.2.2. iedaļa);
- c) atbalsta pasākuma piemērotība: ierosinātais atbalsta pasākums ir piemērots politikas instruments, lai sasniegtu vispārējas nozīmes mērķi (3.2.3. iedaļa);
- d) stimulējoša iedarbība: atbalsts maina attiecīgā(-o) uzņēmuma(-u) darbību tādējādi, ka tas iesaistās papildu darbībā, kuru tas bez atbalsta neveiktu vai arī veiktu ierobežoti vai atšķirīgi (3.2.4. iedaļa);
- e) atbalsta samērīgums (līdz minimumam ierobežots atbalsts): atbalsta summa ir ierobežota līdz nepieciešamajam minimumam, lai stimulētu papildu ieguldījumu veikšanu vai darbību attiecīgajā jomā (3.2.5. iedaļa);

⁽³³⁾ COM(2012) 0209 *final*, 8.5.2012.

f) izvairīšanās no nepamatotas negatīvās ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm – atbalsta negatīvā ietekme ir pietiekami ierobežota tā, lai pasākuma kopējais samērs būtu pozitīvs (3.2.6. iedaļa);

g) atbalsta pārredzamība: dalībvalstīm, Komisijai, ekonomikas dalībniekiem un sabiedrībai ir viegli pieejami visi attiecīgie tiesību akti un saistītā informācija par atbalstu, kas piešķirts atbilstīgi tiem (3.2.7. iedaļa).

28. Turklāt uz shēmu konkrētām kategorijām var attiecināt *ex post* novērtējuma prasību, kā norādīts 4. nodaļā. Šādos gadījumos Komisija var ierobežot minēto shēmu ilgumu (parasti uz četriem gadiem vai mazāk) ar iespēju pēc tam atkārtoti paziņot par to pagarināšanu.

29. Turklāt, ja valsts atbalsta pasākums vai tā nosacījumi – tostarp pasākuma finansēšanas metode, ja tā ir pasākuma neatņemama sastāvdaļa, – nozīmētu Savienības tiesību nedalāmu pārkāpumu, šādu atbalstu nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu⁽³⁴⁾. Piemēram, enerģētikas jomā jebkuram maksājumam, kura mērķis ir finansēt valsts atbalsta pasākumu, ir jāatbilst jo īpaši Līguma 30. un 110. pantam⁽³⁵⁾.

3.2. Vispārējie saderīguma nosacījumi

3.2.1. Ieguldījums vispārējās nozīmes mērķa sasniegšanā

3.2.1.1. Vispārējie nosacījumi

30. Vides atbalsta vispārējais mērķis ir palielināt vides aizsardzības līmeni salīdzinājumā ar līmeni, ko sasniegtu bez atbalsta. Stratēģijā "Eiropa 2020" cita starpā ir noteikti ilgtspējīgas izaugsmes mērķi, lai atbalstītu pāreju uz resursu ziņā efektīvu, konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni. Ekonomikai ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, kurā ir būtisks enerģijas no mainīgiem atjaunojamiem energoresursiem īpatsvars, nepieciešama enerģijas sistēmas pielāgošana un jo īpaši būtiski ieguldījumi enerģētikas tīklos⁽³⁶⁾. Atbalsta galvenais mērķis enerģētikas nozarē ir nodrošināt konkurētspējīgu, ilgtspējīgu un drošu energoapgādes sistēmu labi funkcionējošā Savienības enerģijas tirgū⁽³⁷⁾.

31. Dalībvalstīm, kas plāno piešķirt atbalstu vides vai enerģētikas jomā, būs precīzi jādefinē sasniedzamais mērķis un jāpaskaidro, kāds ir gaidāmais pasākuma devums šā mērķa sasniegšanā. Ieviešot pasākumu, ko līdzfinansē no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, dalībvalstis, norādot sasniedzamos mērķus vides vai enerģētikas jomā, var balstīties uz attiecīgajās darba programmās paustajiem apsvērumiem.

32. Pētījumi vides jomā var sekmēt kopējā mērķa sasniegšanu, ja tie ir tieši saistīti ar ieguldījumiem, kas ir atbalstāmi atbilstoši šīm pamatnostādņēm, arī tad, ja pēc sagatavošanas pētījuma konstatējumiem pētījumā analizētais ieguldījums netiek veikts.

3.2.1.2. Papildu nosacījumi individuāli paziņojamam atbalstam

33. Lai pierādītu individuāli paziņojama atbalsta devumu vides aizsardzības līmeņa paaugstināšanā, dalībvalstis var izmantot, cik vien tas iespējams – skaitliski izmērāmā izteiksmē, dažādus rādītājus, jo īpaši šādus:

a) *piesārņojuma samazināšanas tehnoloģijas*: siltumnīcefekta gāzu vai piesārņojošo vielu daudzums, ko pastāvīgi neizlaiž atmosfērā (tādējādi samazinās fosilā kurināmā izmantošana);

⁽³⁴⁾ Sk. lietu C-156/98 Vācija/Komisija (*Recueil* 2000, I-6857. lpp., 78. punkts) un lietu C-333/07 *Régie Networks/Rhone Alpes Bourgogne* (Krājums 2008, I-10807. lpp., 94.–116. punkts). Enerģētikas jomā sk. arī apvienotās lietas C-128/03 un C-129/03 *AEM un AEM Torino* (Krājums 2005, I-2861. lpp., 38.–51. punkts).

⁽³⁵⁾ Lieta C-206/06 *Essent* (Krājums 2008, I-5497. lpp., 40.–59. punkts). Par Līguma 30. un 110. panta piemērošanu tirgojamo sertifikātu shēmām skatīt Komisijas 2009. gada 17. septembra Lēmumu C(2009)7085, valsts atbalsts N 437/2009 – atbalsta shēma koģenerācijas veicināšanai Rumānijā (OV C 31, 9.2.2010., 8. lpp.), 63.–65. apsvērums.

⁽³⁶⁾ COM(2011) 112 galīgā redakcija "Ceļvedis virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni"; COM(2011) 571 galīgā redakcija "Ceļvedis par resursu efektīvu izmantošanu Eiropā".

⁽³⁷⁾ COM(2010) 639 galīgā redakcija, paziņojums "Enerģētika 2020".

- b) *spēkā esošie Savienības standarti*: vides aizsardzības līmeņa palielinājuma absolūtā un relatīvā vērtība salīdzinājumā ar standartu, tas ir, piesārņojuma samazinājums, kas, ievērojot standartu, bez valsts atbalsta nebūtu panākts;
- c) *turpmākie Savienības standarti*: straujāka turpmāko standartu ieviešanas gaita, tas ir, piesārņojuma samazinājuma agrāka uzsākšana.

3.2.2. Valsts intervences nepieciešamība

3.2.2.1. Vispārējie nosacījumi

34. Kaut arī ir vispārpieņemts, ka konkurenci nodrošinošiem tirgiem ir tendence nodrošināt efektīvus rezultātus cenu, ražošanas un resursu izmantošanas ziņā, gadījumos, kad pastāv tirgus nepilnības⁽³⁸⁾, valsts intervence var uzlabot tirgu efektīvu darbību. Valsts atbalsta pasākumi konkrētos apstākļos var novērst tirgus nepilnības un tādējādi sekmēt kopējā mērķa sasniegšanu, ja tirgus pats nespēj nodrošināt efektīvu rezultātu. Lai novērtētu, vai valsts atbalsts ir efektīvs mērķa sasniegšanai, vispirms ir jānosaka un jādefinē risināmā problēma. Valsts atbalstam vajadzētu būt vērstam uz tādu situāciju risināšanu, kurās ar atbalstu var panākt būtisku uzlabojumu, ko tirgus pats nevar nodrošināt.

35. Lai izstrādātu pamatnostādnes, kas nodrošina, ka atbalsta pasākumi sasniedz kopējo mērķi, dalībvalstīm būtu jāapzina tirgus nepilnības, kas kavē vides aizsardzības līmeņa paaugstināšanu vai droša, pieejama un ilgtspējīga iekšējā enerģijas tirgus labu darbību. Tirgus nepilnības saistībā ar vides un enerģētikas mērķiem var būt atšķirīgas vai līdzīgas, taču tās var liegt sasniegt optimālu rezultātu un var izraisīt neefektīvu rezultātu šādu iemeslu dēļ:

- a) **Negatīva ārējā ietekme**: tā ir visizplatītākā vides atbalsta pasākumos un rodas, kad piesārņojums nav pienācīgi novērtēts, tas ir, attiecīgais uzņēmums nesedz visas piesārņojuma radītās izmaksas. Šādā gadījumā uzņēmumiem, kas darbojas savās interesēs, var nebūt pietiekama stimula ņemt vērā negatīvo ārējo ietekmi, kas rodas ražošanas rezultātā, tiem pieņemot lēmumu par noteiktu ražošanas tehnoloģiju vai ražošanas apjomu. Citiem vārdiem sakot, ražošanas izmaksas, kuras sedz uzņēmums, ir zemākas par izmaksām, kuras sedz sabiedrība. Tādēļ uzņēmumiem parasti nav pietiekama stimula samazināt to radītā piesārņojuma līmeni vai piemērot individuālus pasākumus, lai aizsargātu vidi.
- b) **Pozitīva ārējā ietekme**: fakts, ka daļa no ieguvuma saistībā ar ieguldījumu radīsies tirgus dalībniekiem, kas nav ieguldītājs, izraisīs to, ka uzņēmumi iegulda pārāk maz. Pozitīva ārējā ietekme var rasties, piemēram, ieguldījumu ekoinovācijās⁽³⁹⁾, sistēmas stabilitātē, jaunu un novatorisku atjaunojamo energoresursu tehnoloģijās un novatorisku pieprasījuma reakcijas pasākumu rezultātā vai tādu energoinfrastruktūras vai ražošanas pietiekamības pasākumu rezultātā, kas dod labumu daudzām dalībvalstīm (vai lielākam lietotāju skaitam).
- c) **Informācijas asimetrija**: šāda situācija parasti rodas tirgos, kuros ir nesaskaņa starp informāciju, kas pieejama vienā tirgus pusē, un informāciju, kas pieejama otrā tirgus pusē. Tā varētu rasties, piemēram, ja ārējiem finanšu ieguldītājiem trūkst informācijas par projekta iespējamo ienesīgumu un riskiem. Tas var notikt arī pārrobežu infrastruktūru sadarbībā, kurā vienai pusei ir informācijas trūkums, salīdzinot ar otru pusi. Lai gan risks vai nenoteiktība paši par sevi neizraisa tirgus nepilnību, asimetriskas informācijas problēma ir saistīta ar šāda riska un nenoteiktības pakāpi. Abiem ir tendence būt augstākiem saistībā ar ieguldījumiem vides jomā, kurā parasti ir ilgāks amortizācijas periods. Tas varētu pastiprināt koncentrēšanos uz īstermiņa perspektīvu, ko varētu pasliktināt šādu ieguldījumu finansēšanas nosacījumi, jo īpaši attiecībā uz MVU.

⁽³⁸⁾ Termins "tirgus nepilnība" attiecas uz situācijām, kurās maz ticams, ka tirgi, ja tos atstāj pašplūsmā, nodrošinās efektīvus rezultātus.

⁽³⁹⁾ Raksturīgi pozitīvas ārējās ietekmes piemēri ir pasākumi, ar ko turpina uzlabot dabas aizsardzību vai bioloģisko daudzveidību vai nodrošināt ekosistēmas pakalpojumus, vai ārējā ietekme vispārējās apmācības rezultātā.

d) **Koordinācijas nepilnības:** tās var aizkavēt projekta attīstību vai tā efektīvu plānošanu, atšķirīgu interešu un stimulu starp ieguldītājiem dēļ (tā sauktās pretrunīgas intereses – *split incentives*), līguma slēgšanas izmaksām, neskaidrību par sadarbības iznākumu un tīkla ietekmi (piemēram, nepārtraukta energoapgāde). Tās var rasties, piemēram, attiecībās starp ēkas īpašnieku un īrnieku saistībā ar energoefektīvu risinājumu piemērošanu. Turklāt koordinācijas problēmas var saasināt informācijas problēmas, jo īpaši saistībā ar asimetrisko informāciju. Koordinācijas problēmas var rasties arī tad, ja jāsasniedz konkrēta kritiskā masa, pirms rodas komerciāla interese uzsākt projektu, kas var būt jo īpaši svarīgs aspekts (pārrobežu) infrastruktūras projektos.

36. Lai attaisnotu valsts intervenci, nepietiek tikai ar to, ka konkrētā kontekstā ir vērojamas tirgus nepilnības. Jo īpaši var jau būt ieviestas citas politikas un pasākumi, lai risinātu dažas no apzinātajām tirgus nepilnībām. Kā piemēru var minēt nozares regulējumu, obligātos standartus attiecībā uz piesārņojumu, cenu noteikšanas mehānismus, piemēram, Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ETS) un oglekļa dioksīda nodokļi. Papildu pasākumus, tostarp valsts atbalstu, var vērst tikai uz atlikušajām tirgus nepilnībām, tas ir, tirgus nepilnībām, kas nav atrisinātas ar šādām citām politikām un pasākumiem. Svarīgi ir arī parādīt, kā valsts atbalsts nostiprina citas ieviestās politikas un pasākumus, kuru mērķis ir novērst to pašu tirgus nepilnību. Tādēļ valsts atbalsta nepieciešamība ir mazāka, ja tas mazina citu tādu politiku ietekmi, kuras ir vērstas uz to pašu tirgus nepilnību.

37. Komisija uzskatīs, ka atbalsts ir nepieciešams, ja dalībvalsts pierādīs, ka atbalsts ir efektīvi vērst uz (atlikušo) tirgus nepilnību, kas nav novērsta.

3.2.2.2. Papildu nosacījumi individuāli paziņojamam atbalstam

38. Kaut arī ir iespējamas vispārējas tirgus nepilnības un atbalsta pasākumi pamatos var būt labi izstrādāti, lai panāktu efektīvu tirgus darbību, iespējams, ka ne visi iesaistītie uzņēmumi saskaras ar šīm tirgus nepilnībām vienādā apmērā. Līdz ar to attiecībā uz paziņojamo individuālo atbalstu Komisija novērtēs noteikta atbalsta nepieciešamību konkrētajā gadījumā. Dalībvalstij attiecībā uz konkrēto atbalstāmo darbību ir jāpierāda, ka pastāv tirgus nepilnība, kas vēl nav novērsta, un ka atbalsts ir faktiski vērst uz minētās tirgus nepilnības novēršanu.

39. Atkarībā no konkrētās risinātās tirgus nepilnības Komisija ņems vērā šādus faktoros:

- a) vai ar citiem politikas pasākumiem jau pietiekami tiek novērsta šī tirgus nepilnība, jo īpaši – vai ir vides vai citi Savienības standarti, Savienības ETS vai vides nodokļi;
- b) vai ir nepieciešama valsts intervence, ņemot vērā valsts standartu īstenošanas izmaksas atbalsta saņēmējam, ja atbalsts netiek piešķirts, salīdzinājumā ar šo standartu īstenošanas izmaksām vai to neesamību atbalsta saņēmēja galvenajiem konkurentiem;
- c) koordinācijas nepilnību gadījumā – to uzņēmumu skaitu, kam ir jāsadarbojas, sadarbības pušu atšķirīgās intereses un sadarbības koordinēšanas praktiskās problēmas, piemēram, valodu zināšanas, informācijas sensitivitāti un standartu nesaskaņotību.

3.2.3. Atbalsta piemērotība

40. Ierosinātajam atbalsta pasākumam jābūt piemērotam instrumentam, lai sasniegtu attiecīgo politikas mērķi. Atbalsta pasākums netiks uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja tāds pats pozitīvs ieguldījums kopējā mērķī ir sasniedzams, izmantojot mazāk kropļojošus politikas instrumentus vai mazāk kropļojošus atbalsta instrumentu veidus.

3.2.3.1. Alternatīvu politikas instrumentu piemērotība

41. Valsts atbalsts nav vienīgais politikas instruments, kas pieejams dalībvalstīm, lai veicinātu vides aizsardzības līmeņa paaugstināšanu vai sasniegtu labi funkcionējošu, pieejamu un ilgtspējīgu Eiropas enerģētikas tirgu. Svarīgi atcerēties, ka var būt citi instrumenti, ar ko iespējams labāk sasniegt šos mērķus. Regulējums un tirgus instrumenti ir vissvarīgākie līdzekļi, ar ko sasniegt mērķus vides un enerģētikas jomā. Nesaistošiem instrumentiem, piemēram, brīvprātīgam ekomarķējumam un videi nekaitīgu tehnoloģiju izplatīšanai, arī var būt svarīga nozīme, lai sasniegtu augstāku vides aizsardzības līmeni.

42. Dažādi pasākumi vienas tirgus nepilnības novēršanai var būt pretrunā viens otram. Tas ir gadījumā, kad ir ieviests efektīvs tirgus mehānisms, lai konkrēti risinātu ārējās ietekmes problēmu. Papildu atbalsta pasākums tās pašas tirgus nepilnības novēršanai varētu mazināt tirgus mehānisma efektivitāti.

43. Arī dažādi pasākumi atšķirīgu tirgus nepilnību novēršanai var būt pretrunā viens otram. Pasākums, kas vērsts uz ražošanas pietiekamības problēmas risināšanu, ir jālīdzsvaro ar mērķi vides jomā pakāpeniski izbeigt videi vai ekonomikai kaitīgas subsīdijas, tostarp fosilajiem kurināmajiem. Tāpat arī pasākums siltumnicefeka gāzu emisiju samazināšanai var palielināt enerģijas no mainīgiem energoresursiem apgādi, taču tas var negatīvi ietekmēt ražošanas pietiekamības problēmu.

44. Principa “piesārņotājs maksā” ievērošana vides jomas tiesību aktos parasti nodrošina, ka ar negatīvu ārējo ietekmi saistītās tirgus nepilnības tiek novērstas. Tāpēc valsts atbalsts nav piemērots instruments un to nevar piešķirt, ciktāl atbalsta saņēmēju var saukt pie atbildības par piesārņojuma radīšanu saskaņā ar spēkā esošajiem Savienības vai valstu tiesību aktiem⁽⁴⁰⁾.

3.2.3.2. Dažādu atbalsta instrumentu piemērotība

45. Atbalstu vides un enerģētikas jomā var piešķirt dažādos veidos. Tomēr dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka atbalsts tiek piešķirts veidā, kas varētu radīt vismazākos tirdzniecības un konkurences izkropļojumus. Šajā saistībā dalībvalstij ir jāpierāda, kāpēc mazāk piemēroti ir citi, iespējams, mazāk kropļojoši atbalsta veidi, piemēram, atmaksājami avansi, salīdzinot ar tiešajām dotācijām, vai nodokļu kredīti, salīdzinot ar nodokļu samazinājumiem, vai atbalsta veidi, kas balstīti uz finanšu instrumentiem, piemēram, parāda vai kapitāla instrumentiem (piemēram, aizdevumi ar zemām procentu likmēm vai procentu likmes subsīdijas, valsts garantijas vai alternatīva kapitāla nodrošināšana ar izdevīgiem nosacījumiem).

46. Atbalsta instrumenta izvēlei vajadzētu būt pamatotai, ņemot vērā tirgus nepilnību, ko paredzēts novērst ar atbalsta pasākumu. Piemēram, ja ir nenoteikti faktiskie ieņēmumi, piemēram, energotaupības pasākumu gadījumā, piemērotākais instruments var būt atmaksājamais avanss. Atbalsta shēmām, ar kurām īsteno darbības programmu mērķus un prioritātes, šajā programmā izvēlētais finansēšanas instruments principā tiek uzskatīts par piemērotu instrumentu.

47. Darbības atbalsta gadījumā dalībvalstij ir jāpierāda, ka atbalsts ir piemērots, lai sasniegtu shēmas mērķi, uz kuru šis atbalsts ir vērsts. Lai pierādītu, ka atbalsts ir piemērots, dalībvalsts var aprēķināt atbalsta summu *ex ante* kā fiksētu summu, kas sedz gaidāmās papildu izmaksas noteiktā laikposmā, lai stimulētu uzņēmumus līdz minimumam samazināt izmaksas un laika gaitā attīstīt savu uzņēmējdarbību efektīvāk⁽⁴¹⁾.

48. Lai pierādītu shēmu piemērotību, dalībvalstis var balstīties arī uz iepriekšējo novērtējumu rezultātiem, kā aprakstīts 4. nodaļā.

3.2.4. Stimulējoša ietekme

3.2.4.1. Vispārējie nosacījumi

49. Vides un enerģētikas atbalstu var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu tikai tad, ja tam ir stimulējoša ietekme. Stimulējoša ietekme rodas, kad atbalsts pamudina atbalsta saņēmēju mainīt savu darbību, palielinot vides aizsardzības līmeni vai uzlabojot drošu, pieejamu un ilgtspējīgu enerģijas tirgus darbību, ko tas nedarītu bez atbalsta. Atbalsts nedrīkst subsidēt darbības izmaksas, kas uzņēmumam rastos jebkurā gadījumā, un nedrīkst kompensēt saimnieciskās darbības parasto uzņēmējdarbības risku.

⁽⁴⁰⁾ Jo īpaši Komisija uzskatīs, ka atbalstu piesārņotu vietu attīrīšanai var piešķirt tikai tad, ja piesārņotājs – t. i., persona, kas atbildīga saskaņā ar katrā dalībvalstī piemērojamiem tiesību aktiem, neskarot direktīvu par atbildību vides jomā (Direktīva 2004/35/EK) un citus saistītos Savienības noteikumus šajā jomā, – nav identificēts vai to nevar saukt pie juridiskas atbildības par piesārņotu vietu attīrīšanas finansēšanu saskaņā ar principu “piesārņotājs maksā”.

⁽⁴¹⁾ Tomēr, ja attiecībā uz izmaksu un ieņēmumu nākotnes tendencēm pastāv liela neskaidrība un ir izteikta informācijas asimetrija, valsts iestāde var arī izvēlēties kompensācijas modeļus, kas nav pilnībā *ex ante*, bet gan *ex ante* un *ex post* apvienojums (piemēram, neparedzētās peļņas līdzsvarots sadalījums).

50. Komisija uzskata, ka atbalstam nav stimulējošas ietekmes uz atbalsta saņēmēju visos tajos gadījumos, kad darbs saistībā ar projektu jau ir uzsākts, pirms atbalsta saņēmējs iesniedz valsts iestādēm atbalsta pieteikumu. Šādos gadījumos, ja atbalsta saņēmējs sāk īstenot projektu pirms pieteikšanās atbalsta saņemšanai, atbalsts, kas piešķirts saistībā ar minēto projektu, netiks uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu.

51. Dalībvalstīm ir jāievieš un jāizmanto pieteikuma veidlapa atbalsta saņemšanai. Pieteikuma veidlapā iekļauj vismaz pieteikuma iesniedzēja nosaukumu un uzņēmuma lielumu, projekta aprakstu, tostarp tā atrašanās vietu, sākuma un beigu datumus, atbalsta summu, kas nepieciešama projekta īstenošanai, un attiecināmās izmaksas. Pieteikuma veidlapā atbalsta saņēmējiem ir jāapraksta situācija, kas rastos, ja atbalsta nebūtu, t. i., situācija, ko sauc par hipotētisko scenāriju vai alternatīvo scenāriju vai projektu. Turklāt lieliem uzņēmumiem jāiesniedz dokumentārs pierādījums, kas pamato pieteikuma veidlapā aprakstīto hipotētisko scenāriju.

52. Saņemot pieteikuma veidlapu, piešķirējai iestādei jāveic hipotētiskā scenārija ticamības pārbaude un jāapstiprina, ka atbalstam ir nepieciešamā stimulējošā ietekme. Hipotētisks scenārijs ir ticams tad, ja tas ir paties un atspoguļo lēmuma pieņemšanas faktorus laikā, kad atbalsta saņēmējs pieņēmis lēmumu par ieguldījumu. Ja atbalstu piešķir, pamatojoties uz konkurenci veicinošu konkursa procedūru, nav pienākuma izpildīt 50. un 51. punktā paredzētos nosacījumus.

Stimulējošā ietekme un pielāgošanās Savienības standartiem

53. Komisija uzskata, ka atbalstam, ko piešķir, lai pielāgotos turpmākajiem Savienības standartiem, principā ir stimulējoša ietekme, tostarp gadījumos, kad standarts jau ir pieņemts, bet vēl nav spēkā. Tomēr šādos gadījumos atbalstam ir stimulējoša ietekme, ja tas stimulē veikt ieguldījumus jau ilgi pirms standarta stāšanās spēkā. Tiks uzskatīts, ka atbalstam, ko piešķir, lai pielāgotos Savienības standartiem, kuri jau ir pieņemti, bet vēl nav stājušies spēkā, ir stimulējoša ietekme, ja ieguldījums ir veikts un pabeigts vismaz vienu gadu pirms Savienības standartu stāšanās spēkā.

54. Papildu atkāpe no 53. punkta – stimulējoša ietekme var būt, ja atbalstu piešķir:

- a) tādu jaunu sauszemes, dzelzceļa, iekšējo ūdensceļu un jūras transportlīdzekļu iegādei, kas atbilst pieņemtajiem Savienības standartiem, ja minētā iegāde notiek, pirms šie standarti stājušies spēkā, un ja tie, kļūstot obligāti, netiek piemēroti jau iegādātiem transportlīdzekļiem; vai
- b) esošu sauszemes, dzelzceļa, iekšējo ūdensceļu un jūras transportlīdzekļu modificēšanas darbībām, ja dienā, kad sāka minēto transportlīdzekļu ekspluatācija, Savienības standarti vēl nav bijuši spēkā un ja tie, kļūstot obligāti, netiek piemēroti minētajiem transportlīdzekļiem.

55. Komisija uzskata, ka tādos ieguldījumos sekmējošs atbalsts, kas ļauj atbalsta saņēmējam veikt pasākumus, kuru rezultātā tiek pārsniegti piemērojamie Savienības standarti, sniedz pozitīvu devumu vides vai enerģētikas jomas mērķa sasniegšanā. Lai dalībvalstis neatturētu noteikt obligātos valsts standartus, kas ir stingrāki par attiecīgajiem Savienības standartiem, minētais pozitīvais devums pastāv neatkarīgi no tā, vai pastāv obligāti valsts standarti, kas ir stingrāki par Savienības standartiem. Tas ietver, piemēram, pasākumus ūdens un gaisa kvalitātes uzlabošanai, piemērojot standartus, kas ir augstāki par obligātajiem Savienības standartiem. Šāds pozitīvs devums pastāv arī tad, ja ir obligāti valsts standarti, kas pieņemti, ja Savienības standartu nav.

Stimulējošā ietekme un energoaudits

56. Saskaņā ar Direktīvu 2012/27/ES⁽⁴²⁾ ("Energoefektivitātes direktīva" jeb "EED") lieliem uzņēmumiem energoauditi jāveic ik pēc četriem gadiem. Tādēļ atbalstam, kuru piešķir energoauditiem lielos uzņēmumos, var būt stimulējoša ietekme tikai tiktāl, ciktāl atbalsts nekompensē energoauditu, kas nepieciešams saskaņā ar EED. Tā kā uz MVU šāds pienākums neattiecas, MVU piešķirtajam valsts atbalstam energoauditu veikšanai var būt stimulējoša ietekme.

57. Iepriekšējais punkts neskar valsts atbalsta stimulējošās ietekmes novērtējumu attiecībā uz energoefektivitātes pasākumiem, ko likts veikt vai ko veic energoaudita rezultātā, vai arī pasākumiem, kas izriet no citiem faktoriem, piemēram, energovadības sistēmām un vides vadības sistēmām.

⁽⁴²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.).

3.2.4.2. Papildu nosacījumi individuāli paziņojamam atbalstam

58. Tādu pasākumu gadījumā, uz kuriem attiecas individuāla paziņošana, dalībvalstīm pilnībā jāpierāda Komisijai atbalsta stimulējošā ietekme. Tām jāsniedz skaidri pierādījumi, ka atbalsts efektīvi ietekmē ieguldījumu lēmumu tādā veidā, ka atbalsta saņēmējs maina rīcību, kā rezultātā tas paaugstina vides aizsardzības līmeni vai tiek uzlabota Savienības enerģijas tirgus darbība. Lai varētu veikt visaptverošu novērtējumu, dalībvalstij jāsniedz ne tikai informācija par atbalstāmo projektu, bet arī tāda hipotētiskā scenārija visaptverošs apraksts, kurā neviena no dalībvalstīm nepiešķir atbalstu saņēmējam.

59. Jaunu ieguldījumu vai ražošanas metožu priekšrocības parasti neaprobežojas ar to tiešo ietekmi uz vidi vai enerģijas tirgu. Šādas priekšrocības jo īpaši var būt ražošanas priekšrocības⁽⁴³⁾, turpretī riski attiecas jo īpaši uz nenoteiktību par to, vai ieguldījums būs tik produktīvs, cik gaidīts.

60. Stimulējošo ietekmi parasti nosaka hipotētiskā scenārija analizē, salīdzinot paredzētās darbības līmeņus ar atbalstu un bez tā. Būtībā tā ir projekta ienesīguma pārbaude atbalsta nesniegšanas gadījumā, lai novērtētu, vai tiešām šis ienesīgums ir mazāks nekā uzņēmuma gūtā peļņa, īstenojot alternatīvo projektu.

61. Šajā saistībā ienesīguma līmeni var novērtēt, izmantojot metodes, kas ir standarta prakse konkrētajā nozarē un kas var ietvert metodes, ar kurām novērtē projekta neto pašreizējo vērtību (NPV)⁽⁴⁴⁾, iekšējo peļņas normu (IRR)⁽⁴⁵⁾ vai vidējo peļņu no ieguldītā kapitāla (ROCE). Projekta ienesīgums ir jāsalīdzina ar parastām peļņas normām, ko uzņēmums piemēro citos līdzīga veida ieguldījumu projektos. Ja šīs normas nav pieejamas, projekta ienesīgums jāsalīdzina ar uzņēmuma kapitāla izmaksām kopumā vai ar peļņas normām, ko parasti novēro attiecīgajā nozarē.

62. Ja nav zināms konkrēts hipotētiskais scenārijs, stimulējošas iedarbības pastāvēšanu var pieņemt, ja pastāv finansējuma deficīts, tas ir, ja ieguldījumu izmaksas pārsniedz ieguldījuma pamatdarbības peļņas NPV, balstoties uz *ex ante* uzņēmējdarbības plānu.

63. Dalībvalstis ir jo īpaši aicinātas balstīties uz aktuāliem, būtiskiem un ticamiem pierādījumiem, tostarp, piemēram, oficiāliem valdes dokumentiem, kredītkomitejas ziņojumiem, riska novērtējumiem, finanšu pārskatiem, iekšējiem uzņēmējdarbības plāniem, ekspertu atzinumiem un citiem pētījumiem, kas saistīti ar novērtējamo ieguldījumu projektu. Stimulējošo ietekmi var palīdzēt pārbaudīt dokumenti, kas satur informāciju par pieprasījuma prognozēm, izmaksu prognozēm, finanšu prognozēm, dokumenti, kuri iesniegti ieguldījumu komitejā un kuros sīki izstrādāti dažādi ieguldījumu scenāriji, vai finanšu iestādēm iesniegtie dokumenti.

64. Lai nodrošinātu, ka stimulējošā ietekme ir noteikta objektīvi, Komisija savā novērtējumā par stimulējošo ietekmi var salīdzināt konkrētā uzņēmuma datus ar tās nozares datiem, kurā uzņēmums darbojas, ko dēvē par salīdzinošo novērtēšanu. Jo īpaši dalībvalstij, ja iespējams, būtu jāsniedz konkrētās nozares dati, kas pierāda, ka uzņēmuma hipotētiskais scenārijs, tā pieprasītais ienesīguma līmenis un tā gaidāmās naudas plūsmas ir pieņemamas.

65. Komisija var konstatēt stimulējošās ietekmes pastāvēšanu gadījumos, ja uzņēmumam varētu būt stimuls īstenot projektu ar atbalsta palīdzību arī tad, ja atbalstāmais projekts nesasniedz parasti nepieciešamo ienesīguma līmeni. To var attaisnot, piemēram, ievērojot plašākos ieguvumus, kas neatspoguļojas paša projekta ienesīgumā. Šādos apstākļos sniegtie pierādījumi, kas pamato stimulējošās ietekmes esamību, ir īpaši svarīgi.

⁽⁴³⁾ Ražošanas priekšrocības, kas negatīvi skar stimulējošo iedarbību, ir jaudas, ražīguma, efektivitātes vai kvalitātes uzlabošanās. Citas priekšrocības var būt saistītas ar produkta tēlu vai ražošanas metožu marķējumu, kas var negatīvi ietekmēt stimulējošo ietekmi jo īpaši tirgos, kuros ir konkurences spiediens, lai uzturētu augstu vides aizsardzības līmeni.

⁽⁴⁴⁾ Projekta neto pašreizējā vērtība (NPV) ir visa ieguldījumu perioda pozitīvo un negatīvo naudas plūsmu starpība, diskontējot tās pašreizējā vērtībā (parasti izmantojot kapitāla izmaksas), tas ir, parastās peļņas normas, ko piemēro attiecīgais uzņēmums citos līdzīgos ieguldījuma projektos. Ja šis salīdzinošais rādītājs nav pieejams, šajā nolūkā var izmantot uzņēmuma kapitāla izmaksas kopumā vai peļņas normas, ko parasti novēro attiecīgajā nozarē.

⁽⁴⁵⁾ Iekšējā peļņas norma (IRR) nav balstīta uz grāmatvedības peļņu konkrētajā gadā, bet tās noteikšanā ņem vērā turpmākās naudas plūsmas, ko ieguldītājs cer saņemt visā ieguldījumu periodā. To definē kā diskonta likmi, atbilstoši kurai naudas plūsmu NPV ir nulle.

66. Ja uzņēmums pielāgojas valsts standartam, kas ir augstāks nekā Savienības standarti vai pieņemts, ja Savienības standartu nav, Komisija pārbaudīs, vai atbalsta saņēmējs izjustu būtisku ietekmi pieaugošu izmaksu dēļ un nespētu segt izmaksas, kas saistītas ar valsts standartu tūlītēju īstenošanu.

67. Attiecībā uz ieguldījumiem, kuru rezultātā uzņēmumi pārsniedz minimālos līmeņus, kuri nepieciešami atbilstīgi Savienības standartiem, Komisija var arī neatzīt stimulējošo ietekmi, īpaši ja šādi ieguldījumi atbilst minimālajiem tehniskajiem standartiem, kas pieejami tirgū.

68. Ja atbalsts nemaina atbalsta saņēmēja rīcību, mudinot veikt papildu darbības, šādam atbalstam nav stimulējošas ietekmes, lai veicinātu atbildīgu rīcību vides jomā Savienībā vai stiprinātu Eiropas enerģijas tirgus darbību. Tāpēc atbalstu neapstiprinās gadījumos, ja izrādīsies, ka tās pašas darbības tiktu veiktas arī bez atbalsta.

3.2.5. Atbalsta samērīgums

3.2.5.1. Vispārējie nosacījumi

69. Atbalstu vides un enerģētikas jomā uzskata par samērīgu, ja atbalsta summa katram saņēmējam ir ierobežota līdz minimumam, kas nepieciešams, lai sasniegtu izvirzīto vides aizsardzības vai enerģētikas mērķi.

70. Parasti atbalstu uzskatīs par ierobežotu līdz nepieciešamajam minimumam, ja atbalsts atbildīs neto papildu izmaksām, kas nepieciešamas mērķa sasniegšanai salīdzinājumā ar hipotētisko scenāriju gadījumā, ja atbalstu nepiešķir. Neto papildu izmaksas nosaka, aprēķinot starpību starp atbalstāmā projekta ekonomiskajiem ieguvumiem un izmaksām (tostarp ieguldījuma un darbības) un tāda alternatīva ieguldījumu projekta ekonomiskajiem ieguvumiem un izmaksām, ko uzņēmums veiktu atbalsta nesniegšanas gadījumā, tas ir, hipotētiskā scenārija gadījumā.

71. Tomēr var būt grūti pilnībā ņemt vērā visus saimnieciskos ieguvumus, kas uzņēmumam radīsies no papildu ieguldījuma⁽⁴⁶⁾. Tāpēc pasākumiem, uz kuriem neattiecas individuāls novērtējums, var izmantot vienkāršotu metodi, pievēršoties papildu ieguldījuma izmaksu aprēķinam, tas ir, neņemot vērā darbības ieguvumus un izmaksas. Pasākumus, uz kuriem neattiecas individuāls novērtējums, uzskatīs par samērīgiem, ja atbalsta summa nepārsniegs atbalsta maksimālo intensitāti, tas ir, noteiktu attiecināmo izmaksu procentuālo daļu, kā norādīts 72.–76. punktā. Šī atbalsta maksimālā intensitāte ir arī maksimālais ierobežojums atbalstam, kas piešķirts paziņojamiem pasākumiem.

Attiecināmās izmaksas

72. Atbalsta vides jomā attiecināmās izmaksas ir papildu ieguldījuma izmaksas materiālos un/vai nemateriālos aktīvos, kas ir tieši saistītas ar kopējā mērķa sasniegšanu.

73. Attiecināmās izmaksas nosaka šādi:

- a) ja vispārējās nozīmes mērķa sasniegšanas izmaksas var izdalīt no kopējām ieguldījumu izmaksām kā atsevišķu ieguldījumu, piemēram, jo zaļais elements ir jau esošas iekārtas viegli nosakāmais "pievienotais komponents", attiecināmās izmaksas ir atsevišķā ieguldījuma izmaksas⁽⁴⁷⁾;
- b) visos pārējos gadījumos attiecināmās izmaksas ir papildu ieguldījuma izmaksas, ko nosaka, salīdzinot atbalstīto ieguldījumu ar hipotētisko scenāriju, kurā valsts atbalsta nav. Principā kā atsauci var izmantot tāda tehniski salīdzināma ieguldījuma izmaksas⁽⁴⁸⁾, ko varētu ticami īstenot bez atbalsta⁽⁴⁹⁾ un kas nesasniedz vispārējās nozīmes mērķi vai sasniedz šo mērķi mazākā apmērā.

⁽⁴⁶⁾ Piemēram, nav viegli novērtēt tādu ieguvumu veidus kā "zaļais tēls", ko uzlabo ieguldījums vides jomā.

⁽⁴⁷⁾ Attiecībā uz pasākumiem, kas saistīti ar piesārņotu vietu attīrīšanu, attiecināmās izmaksas ir vienādas ar attīrīšanas darba izmaksām, no kurām atskaita zemesgabala vērtības pieaugumu (skatīt 2. pielikumu).

⁽⁴⁸⁾ Tehniski salīdzināms ieguldījums ir ieguldījums ar tādu pašu ražošanas jaudu un visām citām tehniskajām īpašībām (izņemot tās, kas ir tieši saistītas ar papildu ieguldījumu sasniedzamajā mērķī).

⁽⁴⁹⁾ Šādam atsaucies ieguldījumam no uzņēmējdarbības viedokļa jābūt ticamai alternatīvai novērtējamajam ieguldījumam.

74. Šo pamatnostādņu 2. pielikumā ietverts attiecīgo hipotētisko scenāriju saraksts, respektīvi, to attiecināmo izmaksu aprēķini, kas atspoguļo hipotētisko scenāriju, kuru vajadzētu izmantot līdzīgos gadījumos. Komisija var atzīt alternatīvus hipotētiskus scenārijus, ja dalībvalsts tos pienācīgi pamato.

75. Attiecībā uz tādiem integrēto projektu atbalsta pasākumiem kā integrētie energoefektivitātes pasākumi vai biogāzes projekti var būt grūti noteikt hipotētisko scenāriju. Ja nav iespējams ticami noteikt hipotētisko scenāriju, Komisija par alternatīvu var uzskatīt projekta kopējās izmaksas, kas var nozīmēt mazāku atbalsta intensitāti, jo jāņem vērā atšķirīgs attiecināmo izmaksu aprēķins.

76. Noteikumi, kas paredzēti 73.–75. punktā, ir piemērojami ražotņu būvniecībai energoefektīvas centralizētās siltumapgādes vai dzesēšanas projektos. Savukārt tīkla būvniecības atbalstam, līdzīgi kā energoinfrastruktūras novērtēšanai, tiks piemērota finansējuma deficīta pieeja.

Atbalsta maksimālā intensitāte

77. Lai nodrošinātu prognozējamību un vienlīdzīgus konkurences apstākļus, Komisija atbalstam piemēro 1. pielikumā norādītās atbalsta maksimālās intensitātes. Minētā atbalsta intensitāte atspoguļo valsts intervences nepieciešamību, ko nosaka tirgus nepilnības būtiskums, no vienas puses, un gaidāmo konkurences un tirdzniecības izkropļojuma līmenis, no otras puses.

78. Augstāku atbalsta intensitāti var pieļaut attiecībā uz dažiem atbalsta veidiem vai ieguldījumiem atbalstāmā apgabalā, taču atbalsta intensitāte nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām. Augstāku atbalsta intensitāti var pieļaut šādos gadījumos:

- a) atbalsta maksimālo intensitāti var palielināt par 15 procentpunktiem ieguldījumiem enerģētikas un vides jomā, ko veic atbalstāmos apgabalos, kuri atbilst Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumiem, un par 5 procentpunktiem ieguldījumiem enerģētikas un vides jomā, kas tiek veikti atbalstāmos apgabalos, kuri atbilst Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem. Komisija uzskata šādus palielinājumus par attaisnojamiem, ņemot vērā dažādos traucējumus, ar ko saskaras minētie apgabali un kas var būt šķērslis ieguldījumu veikšanai vides vai enerģētikas jomā;
- b) atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem vidējiem uzņēmumiem un par 20 procentpunktiem maziem uzņēmumiem. Attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas var saskarties, no vienas puses, ar salīdzinoši augstākām izmaksām vides vai enerģētikas mērķu sasniegšanā salīdzinājumā ar to darbības apmēru un, no otras puses, ar kapitāla tirgus nepilnībām, kas tiem liek segt šādas izmaksas, var attaisnot arī lielāku atbalsta intensitāti, jo nopietnu konkurences un tirdzniecības izkropļojumu risks samazinās, ja atbalsta saņēmējs ir mazais vai vidējais uzņēmums;
- c) lielāku atbalsta intensitāti var attaisnot konkrētos apstākļos tādu ekoinovāciju gadījumā, kas var novērst divkāršu tirgus nepilnību saistībā ar lielākiem inovācijas riskiem savienojumā ar projekta vides aspektu. Tas jo īpaši attiecas uz resursu efektīvas izmantošanas pasākumiem. Atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:
 - i) ekoinovāciju aktīviem vai projektam jābūt jauniem vai būtiski uzlabotiem salīdzinājumā ar nozares vispārējo situāciju Savienībā⁽⁵⁰⁾;

⁽⁵⁰⁾ Novatorisko raksturu dalībvalstis var pierādīt, piemēram, precīzi aprakstot attiecīgo inovāciju un tirgus nosacījumus tās ieviešanai vai izplatīšanai, salīdzinot to ar esošo situāciju attiecībā uz procesiem vai organizatoriskajiem paņēmieniem, ko parasti izmanto citi uzņēmumi tajā pašā nozarē.

- ii) gaidāmajam ieguvumam vides jomā jābūt ievērojami lielākam nekā uzlabojumam, ko līdzīgās darbības jomās radītu vispārējās situācijas normālā attīstība⁽⁵¹⁾; un
- iii) aktīvu vai projektu novatoriskā būtība nepārprotami ietver risku tehnoloģiju, tirgus vai finanšu ziņā, kas ir lielāks nekā risks, kas parasti saistīts ar līdzīgiem aktīviem vai projektiem, kuri neietver inovācijas⁽⁵²⁾.

79. Tāpēc Komisija uzskatīs atbalstu par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja attiecināmās izmaksas būs aprēķinātas pareizi un būs ievērota 1. pielikumā norādītā atbalsta maksimālā intensitāte.

80. Ja atbalstu saņēmējam piešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, atbalsta summa var sasniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām⁽⁵³⁾. Šādi konkursa procedūrai jābūt nediskriminējošai un jānodrošina, ka tajā piedalās pietiekams uzņēmumu skaits. Turklāt ar konkursa procedūru saistītajam budžetam ir jābūt saistošam ierobežojumam tādā nozīmē, ka ne visi dalībnieki var saņemt atbalstu. Visbeidzot, atbalsts ir jāpiešķir, pamatojoties uz pretendenta iesniegto sākotnējo piedāvājumu, tādējādi nepieļaujot turpmākas pārrunas.

3.2.5.2. Atbalsta kumulācija

81. Atbalstu var piešķirt vienlaikus saskaņā ar vairākām atbalsta shēmām vai kumulējot ar *ad hoc* atbalstu, ja valsts atbalsta kopsumma darbībai vai projektam nepārsniedz ierobežojumus, kas noteikti šajās pamatnostādnēs paredzētajos atbalsta maksimālajos robežlielumos. Savienības finansējums, ko centralizēti pārvalda Komisija un kas nav tiešā vai netiešā dalībvalsts kontrolē⁽⁵⁴⁾, nav valsts atbalsts. Ja šāds Savienības finansējums tiek apvienots ar valsts atbalstu, tad, lai noteiktu, vai ir ievērotas paziņošanas robežvērtības un atbalsta maksimālā intensitāte, ņem vērā vienīgi valsts atbalstu, ar nosacījumu, ka publiskā finansējuma kopsumma, kas piešķirta attiecībā uz vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām, nedrīkst pārsniegt maksimālo(-ās) finansējuma likmi(-es), kura(-as) noteikta(-as) piemērojamajos Savienības tiesību aktos.

82. Atbalstu nekumulē ar *de minimis* atbalstu attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, ja šādas kumulācijas rezultātā atbalsta intensitāte pārsniegtu to, kāda noteikta šajās pamatnostādnēs.

3.2.5.3. Papildu nosacījumi individuāli paziņojamam ieguldījumam un darbības atbalstam

83. Lai nodrošinātu samērīgumu individuāla atbalsta gadījumā, nepietiek ar to, ka tiek ievērotas atbalsta maksimālās intensitātes, kas paredzētas šajā iedaļā un 1. pielikumā. Šis atbalsta maksimālās intensitātes izmanto kā individuālā atbalsta maksimālo robežvērtību⁽⁵⁵⁾.

84. Parasti individuāli paziņojamu atbalstu uzskatīs par ierobežotu līdz minimumam, ja atbalsta summa atbildīs atbalstāmā ieguldījuma neto papildu izmaksām salīdzinājumā ar hipotētisko scenāriju atbalsta nesniegšanas gadījumā. Visi attiecīgie ieguvumi un izmaksas jāņem vērā visā projekta periodā.

85. Ja nevienu konkrētu alternatīvu projektu nevar uzskatīt par hipotētisko scenāriju, Komisija pārbaudīs, vai atbalsta summa pārsniedz nepieciešamo minimumu, lai padarītu atbalstāmo projektu par pietiekami ienesīgu, piemēram, vai tas palielina tā IRR, pārsniedzot parastās peļņas normas, ko attiecīgais uzņēmums piemēro citos līdzīga veida ieguldījumu projektos. Ja šis rādītājs nav pieejams, šajā nolūkā var izmantot uzņēmuma kapitāla izmaksas kopumā vai peļņas normas, ko parasti novēro attiecīgajā nozarē.

⁽⁵¹⁾ Ja, salīdzinot ekoinovācijas pasākumus ar standarta pasākumiem, kas neietver inovāciju, var izmantot kvantitatīvus rādītājus, "ievērojami lielāks" nozīmē to, ka minimālajam uzlabojumam, kādu gaida no ekoinovācijas pasākumiem attiecībā uz vides apdraudējuma vai piesārņojuma samazināšanu vai lielāku energoresursu efektivitāti, jābūt vismaz divreiz lielākam nekā minimālajam uzlabojumam, ko gaida no vispārējās tādu salīdzināmu pasākumu attīstības, kas neietver inovāciju.

Ja konkrētā gadījumā ierosinātā pieeja nav piemērojama vai ja nav iespējams veikt kvantitatīvo salīdzinājumu, valsts atbalsta pieteikuma dokumentā jāietver sīks apraksts par metodēm, kas izmantotas, lai novērtētu šo kritēriju, nodrošinot standartu, kas ir pielīdzināms ierosinātajai metodei.

⁽⁵²⁾ Šo risku dalībvalsts var pierādīt, piemēram, ar šādiem datiem: izmaksas attiecībā pret uzņēmuma apgrozījumu, izstrādei vajadzīgais laiks, no ekoinovācijas sagaidāmie ieguvumi salīdzinājumā ar projekta izmaksām un neizdošanās varbūtība.

⁽⁵³⁾ Šādos apstākļos var pieņemt, ka attiecīgie piedāvājumi atspoguļo visus iespējamus ieguvumus, ko varētu radīt papildu ieguldījums.

⁽⁵⁴⁾ Piemēram, atbalsts, kas piešķirts, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2010/670/ES (OV L 290, 6.11.2010., 39. lpp.) (NER300 finansējums), Regulu (ES) Nr. 1233/2010, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 663/2009 (OV L 346, 30.12.2010., 5. lpp.) (EEPEA finansējums), pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" vai COSME.

⁽⁵⁵⁾ Ja piešķir *ad hoc* atbalstu, maksimālo robežvērtību nosaka, salīdzinot raksturīgos nozares datus, kas līdzvērtīgi tādai individuāli paziņojama atbalsta maksimālajai robežvērtībai, kuru piešķir, pamatojoties uz shēmu.

86. Dalībvalstij būtu jāsniedz pierādījumi, ka atbalsta summa ir ierobežota līdz minimālajam apjomam. Stimulējošās ietekmes analīzē izmantotos aprēķinus var izmantot arī, lai novērtētu, vai atbalsts ir samērīgs. Dalībvalstij jāpierāda samērīgums, pamatojoties uz dokumentāciju, kas minēta 63. punktā.

87. Attiecībā uz darbības atbalstu, kas piešķirts konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, uzskata, ka individuālā atbalsta samērīgums ir panākts, ja ir ievēroti vispārējie nosacījumi.

3.2.6. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

3.2.6.1. Vispārīgi apsvērumi

88. Lai atbalsts būtu saderīgs ar iekšējo tirgu, atbalsta pasākumu negatīvajai ietekmei, kas izpaužas kā konkurences izkropļojumi, un ietekmei uz tirdzniecību starp dalībvalstīm jābūt ierobežotai un kompensētai ar pozitīvo ietekmi, kas izpaužas kā ieguldījumi vispārējās nozīmes mērķa sasniegšanā.

89. Komisija ir apzinājusi divus galvenos iespējamus atbalsta radītos izkropļojumus, proti, produktu tirgus izkropļojumi un atrašanās vietas ietekme. Abi šie veidi var būt par iemeslu neefektīvai sadalei, kas negatīvi ietekmē iekšējā tirgus ekonomisko efektivitāti, un sadales problēmām, kas skar saimnieciskās darbības sadalījumu starp reģioniem.

90. Atbalsts mērķiem vides jomā pēc savas būtības sliecas atbalstīt videi nekaitīgus izstrādājumus un tehnoloģijas uz citu, vairāk piesārņojošu izstrādājumu un tehnoloģiju rēķina, un šāda ietekme principā netiks uzskatīta par nepamatotu konkurences izkropļojumu, jo tā ir nesaraujami saistīta ar atbalsta mērķi, tas ir, ekonomikas ekoloģizāciju. Novērtējot vides atbalsta iespējamo negatīvo ietekmi, Komisija ņems vērā pasākuma vispārējo ietekmi uz vidi saistībā ar tā negatīvo ietekmi uz to uzņēmumu stāvokli tirgū, kas nesaņem atbalstu, un attiecīgi uz to peļņu. Attiecīgi Komisija jo īpaši ņems vērā kropļojošo ietekmi uz konkurentiem, kas tāpat darbojas, pamatojoties uz videi nekaitīgu pieeju, arī tad, ja nesaņem atbalstu. Līdzīgi, jo mazāka ir attiecīgā pasākuma gaidāmā ietekme uz vidi, jo svarīgāk pārbaudīt tā ietekmi uz konkurentu tirgus daļām un peļņu tirgū.

91. Viena iespējamā kaitīgā valsts atbalsta ietekme vides un enerģētikas mērķu jomā ir tāda, ka tā neļauj tirgus mehānismam sniegt efektīvus rezultātus, apbalvojot visefektīvākos un visnovatoriskākos ražotājus un izdarot spiedienu uz visneefektīvākajiem ražotājiem, lai tie uzlabotu vai pārstrukturētu savu darbību vai atstātu tirgu. Tas var radīt situāciju, kurā dažiem uzņēmumiem piešķirtā atbalsta daļēji efektīvāki vai novatoriskāki konkurenti, piemēram, konkurenti ar atšķirīgu, iespējams, pat tīrāku tehnoloģiju, kas citādi spētu ienākt un izvērsties tirgū, nespēj to paveikt. Ilgtermiņā, kavējot konkurentu ienākšanu tirgū un tirgus pamešanu, var samazināties inovācija un palēnināties produktivitātes uzlabojumi nozarē.

92. Atbalstam var būt kropļojoša ietekme arī tad, ja tiek stiprināta vai saglabāta atbalsta saņēmēja būtiska ietekme tirgū. Pat tad, ja atbalsts tieši nenostiprina būtisku ietekmi tirgū, tas šādu efektu var radīt netieši, atturot esošos konkurentus no darbības paplašināšanas vai veicinot to aiziešanu no tirgus, vai atturot jaunu konkurentu ienākšanu tirgū.

93. Neatkarīgi no izkropļojumiem produktu tirgos atbalsts var ietekmēt arī tirdzniecību un atrašanās vietas izvēli. Šādi izkropļojumi var rasties starp dalībvalstīm, ja uzņēmumi iesaistās pārrobežu konkurencē vai arī apsver citas vietas ieguldījumu veikšanai. Atbalsts, kura nolūks ir saglabāt saimniecisko darbību kādā reģionā vai pārcelt to no citiem iekšējā tirgus reģioniem, var neizraisīt tiešu produktu tirgu izkropļojumu, taču tas var izraisīt darbības vai ieguldījumu pārcelšanu no viena reģiona uz citu, neradot tiešu pozitīvu ietekmi uz vidi.

Acīmredzama negatīva ietekme

94. Parasti atbalsta pasākums un konteksts, kādā to piemēro, jāanalizē, lai noteiktu apmēru, kādā to var uzskatīt par kropļojošu. Tomēr ir konkrētas situācijas, kurās negatīvā ietekme acīmredzami pārsniedz jebkādu pozitīvo ietekmi, un tas nozīmē, ka atbalstu nevar uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu.

95. Komisija nosaka atbalsta maksimālo intensitāti, kas ir saderības pamatprasība, kuras mērķis ir nepieļaut valsts atbalsta izmantošanu projektiem, kur attiecība starp atbalsta summu un attiecināmajām izmaksām tiek uzskatīta par ļoti augstu un tādu, kurai ir īpaši liela kropļojošas ietekmes iespējamība.

96. Tāpat par saderīgu ar iekšējo tirgu netiks uzskatīts atbalsts vides un enerģētikas mērķiem, kas tikai izraisa saimnieciskās darbības atrašanās vietas maiņu, neuzlabojot esošo vides aizsardzības līmeni dalībvalstīs.

3.2.6.2. Vispārējie nosacījumi

97. Novērtējot atbalsta pasākuma negatīvo ietekmi, Komisija galveno uzmanību pievērš izkropļojumiem, kuri rodas paredzamās ietekmes rezultātā, kas atbalstam vides un enerģētikas jomā ir uz konkurenci starp uzņēmumiem attiecīgajos produktu tirgos un uz saimnieciskās darbības atrašanās vietu. Ja valsts atbalsta pasākumi ir mērķtiecīgi vērsti uz tirgus nepilnību, ko plānots novērst, risks, ka atbalsts pārmērīgi kropļos konkurenci, ir mazāks.

98. Ja atbalsts ir samērīgs un sedz tikai papildu ieguldījuma izmaksas, atbalsta negatīvā ietekme parasti tiek mazināta. Tomēr arī tad, ja atbalsts ir nepieciešams un samērīgs, atbalsta rezultātā var mainīties atbalsta saņēmēju rīcība, kropļojot konkurenci. Uz peļņu vērsti uzņēmumi paaugstinās vides aizsardzības līmeni vairāk, nekā to paredz obligātās prasības, tikai tad, ja tas uzskatīs, ka šāda rīcība dos vismaz kaut kādu ieguvumu uzņēmumam.

99. Lai noturētu konkurences un tirdzniecības izkropļojumus minimālā līmenī, Komisija īpašu uzmanību pievērš atlasē procesam. Ja iespējams, atlasē process būtu jāveic nediskriminējošā, pārredzamā un atklātā veidā, un no tā bez īpašas vajadzības nedrīkst izslēgt uzņēmumus, kas var konkurēt ar projektiem, kuriem ir tāds pats mērķis vides vai enerģētikas jomā. Atlasē procesa rezultātā būtu jāizvēlas atbalsta saņēmēji, kas var pievērsties mērķiem vides vai enerģētikas jomā, izmantojot vismazāko atbalsta summu vai darbojoties visrentablākajā veidā.

100. Komisija jo īpaši novērtēs atbalsta negatīvo ietekmi, apsverot šādus elementus:

- a) *izmaksu uz vienu saražoto vienību samazinājums vai kompensācija*: ja jaunais aprīkojums⁽⁵⁶⁾ palīdzēs samazināt izmaksas uz vienu saražoto vienību salīdzinājumā ar situāciju bez atbalsta vai ja atbalsts kompensēs daļu no darbības izmaksām, iespējams, ka atbalsta saņēmēja pārdošanas apjomi palielināsies. Jo lielāka ir izstrādājuma cenu elastība, jo lielāka ir iespējamība, ka atbalsts kropļos konkurenci;
- b) *jauns produkts*: ja atbalsta saņēmēji sāk ražot jaunu vai augstākas kvalitātes produktu, pastāv iespēja, ka viņu pārdošanas apjomi palielināsies un viņi iegūs "pioniera" priekšrocības.

3.2.6.3. Papildu nosacījumi individuāli paziņojamam atbalstam

101. Dalībvalstīm jānodrošina, ka negatīvā ietekme, kā aprakstīts 3.2.6.1. iedaļā, ir ierobežota. Papildus 3.1.6.2. iedaļā norādītajiem elementiem Komisija ņems vērā un novērtēs, vai individuāla atbalsta rezultātā:

- a) tiek atbalstīta neefektīva ražošana, tādējādi kavējot ražīguma pieaugumu nozarē;
- b) tiek kropļoti dinamiskie stimuli;
- c) tiek radīta vai palielināta tirgus vara vai izslēdzošas darbības;
- d) tiek mākslīgi mainītas tirdzniecības plūsmas vai ražošanas izvietojums.

⁽⁵⁶⁾ Papildu ieguldījuma izmaksu aprēķins var pilnībā neietvert visus ieguvumus, jo ieguldījuma periodā darbības ieguvumus neatskaita. Turklāt varētu būt sarežģīti ņemt vērā noteiktus ieguvumu veidus, piemēram, tādus, kas saistīti ar palielinātu ražīgumu un palielinātu ražošanu, nemainot jaudu.

102. Lai novērtētu atbalsta kopējo ietekmi, Komisija var ņemt vērā citu tādu enerģētikas un vides atbalsta shēmu, izņemot shēmu, par ko ir paziņots, plānoto ieviešanu, kuras tieši vai netieši dod labumu atbalsta saņēmējam.

103. Komisija arī novērtēs, vai atbalsta rezultātā dažas teritorijas var iegūt izdevīgākus ražošanas nosacījumus, jo īpaši salīdzinoši zemāku ražošanas izmaksu dēļ atbalsta rezultātā vai augstāku ražošanas standartu dēļ, kas panākti atbalsta rezultātā. Tādējādi uzņēmumi var palikt teritorijās, kas saņem atbalstu, vai pārcelties uz tām, vai arī tirdzniecības plūsmas var novirzīties uz teritoriju, kas saņem atbalstu. Savā analizē par paziņojamo individuālo atbalstu Komisija attiecīgi ņems vērā jebkādas pierādījumus par to, ka atbalsta saņēmējs ir apsvēris citas atrašanās vietas.

3.2.7. Pārredzamība

104. Dalībvalstīm ir jānodrošina, ka valsts atbalstam veltītā valsts vai reģionāla līmeņa tīmekļa vietnē tiek publicēta šāda informācija: apstiprinātās atbalsta shēmas vai individuālā atbalsta piešķiršanas lēmuma un to īstenošanas noteikumu pilns teksts vai saite uz to, piešķirējas(-u) iestādes(-žu) nosaukums(-i), individuālo atbalsta saņēmēju vārdi vai nosaukumi, katram atbalsta saņēmējam piešķirtā atbalsta veids un summa, piešķiršanas datums, uzņēmuma veids (MVU/liels uzņēmums), atbalsta saņēmēja atrašanās vietas reģions (NUTS II līmenī) un saņēmēja darbības galvenā ekonomikas nozare (NACE grupu līmenī).

105. Attiecībā uz shēmām nodokļu atvieglojumu veidā un atbalstu, ko sniedz, samazinot līdzdalību elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem finansēšanā, informāciju par individuālā atbalsta summām var norādīt šādos diapazonos (miljonos EUR): [0,5–1]; [1–2]; [2–5]; [5–10]; [10–30]; [30 un vairāk].

106. Šāda informācija ir jāpublicē pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, tā jā saglabā vismaz 10 gadus un tai bez ierobežojumiem jābūt pieejamai plašai sabiedrībai⁽⁵⁷⁾. Dalībvalstīm līdz 2016. gada 1. jūlijam nebūs pienākuma sniegt šādu informāciju. No informācijas publicēšanas prasības var atbrīvot, ja individuālais atbalsts ir mazāks par EUR 500 000.

3.3. Atbalsts enerģijai no atjaunojamiem energoresursiem

3.3.1. Vispārējie nosacījumi par ieguldījumu un darbības atbalstu enerģijai no atjaunojamiem energoresursiem

107. Savienība noteica vērienīgus mērķus klimata pārmaiņu un enerģijas ilgtspējības jomā, jo īpaši kā daļu no savas stratēģijas "Eiropa 2020". Ar vairākiem Savienības tiesību aktiem jau tiek atbalstīta šo mērķu sasniegšana; piemēri ir Savienības ETS, Direktīva 2009/28/EK⁽⁵⁸⁾ (Atjaunojamo energoresursu direktīva) un Direktīva 2009/30/EK⁽⁵⁹⁾ (Degvielas kvalitātes direktīva). Tomēr to īstenošana ne vienmēr nodrošina visefektīvāko tirgus darbību, un konkrētos apstākļos valsts atbalsts var būt piemērots instruments, lai sekmētu Savienības mērķu un saistīto valsts mērķu sasniegšanu.

108. Šīs pamatnostādnes attiecas uz laikposmu līdz 2020. gadam. Tomēr tām būtu jā sagatavo pamats to mērķu sasniegšanai, kas paredzēti 2030. gada satvarā. Jo īpaši tiek sagaidīts, ka laikposmā no 2020. gada līdz 2030. gadam tradicionālie atjaunojamie energoresursi kļūs konkurētspējīgi energotīklā, un tādējādi subsīdijas un atbrīvojumi no balansēšanas pienākumiem būtu pakāpeniski jāsamazina un jāpārtrauc. Šīs pamatnostādnes atbilst minētajam mērķim un, izmantojot tirgus mehānismus, nodrošinās pāreju uz izmaksu ziņā efektīvu energoapgādi.

⁽⁵⁷⁾ Šo informāciju publicē 6 mēnešu laikā no piešķiršanas dienas (vai atbalsta nodokļu atvieglojumu gadījumā – viena gada laikā no nodokļu deklarācijas datuma). Nelikumīga atbalsta gadījumā dalībvalstīm būs jānodrošina, ka šī informācija tiek publicēta *ex post* vismaz 6 mēnešu laikā no Komisijas lēmuma datuma. Informācijai ir jābūt pieejamai formātā, kas nodrošina iespēju datus meklēt, izgūt un viegli publicēt internetā, piemēram, CSV vai XML formātā.

⁽⁵⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (OV L 140, 5.6.2009., 16. lpp.).

⁽⁵⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/30/EK (2009. gada 23. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 98/70/EK attiecībā uz benzīna, dīzeļdegvielas un gāzeļļas specifiskajām un ievieš mehānismu autotransporta līdzekļos lietojamās degvielas radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas kontrolei un samazināšanai, groza Padomes Direktīvu 1999/32/EK attiecībā uz tās degvielas specifiskajām, kuru lieto iekšējo ūdensceļu kuģos, un atceļ Direktīvu 93/12/EEK (OV L 140, 5.6.2009., 88. lpp.).

109. Tirgus mehānismiem, piemēram, izolēm un konkurenci veicinošām konkursa procedūrām, kurās var piedalīties visi ražotāji, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem un kas vienlīdzīgos apstākļos konkurē EEZ līmenī, būtu jānodrošina, ka subsīdijas tiek samazinātas līdz minimumam, lai turpmāk tās pilnībā pārtrauktu.

110. Tomēr, ņemot vērā atjaunojamu energoresursu enerģijas tehnoloģiju attīstības dažādos līmeņus, šīs pamatnostādnes ļauj dalībvalstīm rīkot konkursus, kas vērsti uz konkrētām tehnoloģijām, ņemot vērā kādas konkrētas jaunas un inovatīvas tehnoloģijas ilgtermiņa potenciālu, vajadzību panākt diversifikāciju, energotīkla ierobežojumus un tīkla stabilitāti, kā arī sistēmas (integrācijas) izmaksas.

111. Īpaši izņēmumi ir paredzēti noteikta izmēra iekārtām, attiecībā uz kurām nevar pieņemt, ka konkursa procedūra ir piemērota, vai iekārtām, kas ir demonstrējumu fāzē. Šādu iekārtu iekļaušana ir fakultatīva.

112. Ņemot vērā jaudas pārpalikumu no pārtikas kultūraugiem ražotas biodegvielas tirgū, Komisija atbalstu ieguldījumiem jaunā un jau esošā jaudā biodegvielas ražošanai no pārtikas kultūraugiem uzskatīs par neattaisnotu. Tomēr ir atļauts ieguldījumu atbalsts no pārtikas kultūraugiem ražotas biodegvielas ražošanu pārveidošanai par modernas biodegvielas ražotnēm, lai segtu šādas pārveidošanas izmaksas. Pārējos gadījumos, izņemot šo specifisko gadījumu, ieguldījumu atbalstu biodegvielai var piešķirt tikai modernām biodegvielām.

113. Sākot no šo pamatnostādņu piemērošanas datuma, ieguldījumu atbalsts no pārtikas kultūraugiem ražotas biodegvielas veicināšanai vairs nebūs atļauts, bet darbības atbalstu no pārtikas kultūraugiem ražotas biodegvielai varēs piešķirt tikai līdz 2020. gadam. Tādēļ šādu atbalstu var piešķirt vienīgi ražotnēm, kas sāka darbību pirms 2013. gada 31. decembra, līdz ražotnes pilnīgai amortizācijai, bet ne ilgāk kā līdz 2020. gadam.

114. Turklāt gadījumā, ja atbalstu piešķir biodegvielai, uz ko attiecas piegādes vai piemaisījuma prasības⁽⁶⁰⁾, Komisija uzskatīs, ka atbalsts nepaaugstina vides aizsardzības līmeni un tādēļ to nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja vien dalībvalsts nevar pierādīt, ka atbalsts attiecas tikai uz ilgtspējīgu biodegvielu, kas ir pārāk dārga, lai ienāktu tirgū tad, ja ir spēkā vienīgi piegādes vai piemaisījuma prasības.

115. ES ETS un valstu CO₂ nodokļi internalizē siltumnīcefekta gāzu emisijas izmaksas, tomēr tie vēl nevar pilnībā internalizēt šīs izmaksas. Tādēļ valsts atbalsts var veicināt saistītu, taču atšķirīgu Savienības mērķu sasniegšanu atjaunojamu energoresursu enerģijas jomā. Tāpēc Komisija, ja vien tai nav pierādījumu par pretējo, uzskata, ka joprojām daļēji pastāv tirgus nepilnība, ko var novērst, izmantojot atbalstu atjaunojamu energoresursu enerģijai.

116. Lai ļautu dalībvalstīm sasniegt to mērķus saskaņā ar stratēģijas "Eiropa 2020" mērķiem, Komisija pieņem, ka atbalsts ir piemērots un ka atbalsta kropļojošā iedarbība ir ierobežota, ja ir ievēroti visi citi nosacījumi.

117. Attiecībā uz atbalstu hidroelektroenerģijas ražošanai – tā ietekme var būt divējāda: no vienas puses, šādam atbalstam ir pozitīva ietekme zema siltumnīcefekta gāzu emisiju līmeņa ziņā, bet, no otras puses, tam var būt arī negatīva ietekme uz ūdens sistēmām un bioloģisko daudzveidību. Tādēļ, piešķirot atbalstu hidroelektroenerģijas ražošanai, dalībvalstīm ir jāievēro Direktīva 2000/60/EK⁽⁶¹⁾ un jo īpaši tās 4. panta 7. punkts, kurā paredzēti kritēriji, kam jābūt izpildītiem, lai atļautu veikt jaunus ūdenstilpju pārveidojumus.

118. Viens no galvenajiem Savienības tiesību principiem atkritumu apsaimniekošanas jomā ir atkritumu apsaimniekošanas hierarhija, kas nosaka prioritāti veidiem, kādos atkritumi būtu jāpārstrādā⁽⁶²⁾. Valsts atbalsts enerģijai no atjaunojamiem energoresursiem, kuras ražošanai kā kurināmo izmanto atkritumus, tostarp siltuma pārpalikumus, var dot pozitīvu ieguldījumu vides aizsardzībā, ja vien netiek pārkāpts minētais princips.

⁽⁶⁰⁾ Jābūt spēkā pienākumam piegādāt biodegvielu tirgū, tostarp soda sankcijām.

⁽⁶¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.).

⁽⁶²⁾ Atkritumu apsaimniekošanas hierarhijā ietilpst a) atkritumu rašanās novēršana, b) sagatavošana atkārtotai izmantošanai, c) pārstrāde, d) cita veida reģenerācija, piemēram, enerģijas reģenerācija, un e) apglabāšana. Skatīt 4. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (Atkritumu pamatdirektīva), OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.

119. Atbalstu enerģijai no atjaunojamiem energoresursiem var piešķirt kā ieguldījumu vai darbības atbalstu. Ieguldījumu atbalsta shēmām un individuāli paziņotam ieguldījumu atbalstam piemēro 3.2. iedaļā paredzētos nosacījumus.

120. Darbības atbalsta shēmām piemēros 3.2. iedaļas vispārējos noteikumus, ievērojot pielāgojumus ar šajā iedaļā paredzētajiem īpašajiem noteikumiem. Individuāli paziņotam darbības atbalstam piemēro 3.2. iedaļā paredzētos nosacījumus, vajadzības gadījumā ņemot vērā pielāgojumus, kas ar šo iedaļu veikti attiecībā uz darbības atbalsta shēmām.

121. Komisija atbalsta shēmas atļaus maksimāli uz desmit gadu laikposmu. Šāds pasākums būtu atkārtoti jāpaziņo, ja pēc šā laikposma to vēlas turpināt. Attiecībā uz biodegvielu, kas ražota no pārtikas kultūraugiem, esošo shēmu un no jauna paziņoto shēmu darbības laiks nedrīkstētu pārsniegt 2020. gadu.

122. Savienība noteica vispārēju Savienības mērķi atjaunojamo energoresursu īpatsvaram galīgajā enerģijas patēriņā un pārvērta šo mērķi par obligātajiem valstu mērķiem. Atjaunojamo energoresursu direktīvā ietverti sadarbības mehānismi⁽⁶³⁾, lai sekmētu pārrobežu atbalstu valstu mērķu sasniegšanā. Darbības atbalsta shēmām parasti jābūt pieejamām citām EEZ valstīm un Enerģētikas kopienas līgumslēdzējām pusēm, lai ierobežotu vispārējo kropļojošo ietekmi. Tas līdz minimumam samazina izmaksas dalībvalstīm, kuru vienīgais mērķis ir sasniegt valsts atjaunojamās enerģijas mērķi, kas paredzēts Savienības tiesību aktos. Tomēr dalībvalstīm būtu vēlams ieviest sadarbības mehānismu pirms pārrobežu atbalsta atļaušanas, jo citādi atbilstīgi Atjaunojamo energoresursu direktīvai⁽⁶⁴⁾ citu valstu ražošanas iekārtās saražotais netiek ieskaitīts valsts mērķī. Komisija pozitīvi vērtēs shēmas, kas ir atvērtas citām EEZ vai Enerģētikas kopienas valstīm.

123. Atbalstam elektroenerģijai no atjaunojamiem energoresursiem parasti būtu jāveicina no atjaunojamiem energoresursiem ražotās elektroenerģijas iekļaušana tirgū. Tomēr attiecībā uz konkrētiem mazu iekārtu veidiem tas var nebūt iespējami vai lietderīgi.

3.3.2. Darbības atbalsts enerģijai no atjaunojamiem energoresursiem

3.3.2.1. Atbalsts elektroenerģijai no atjaunojamiem energoresursiem

124. Lai stimulētu elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem tirgus integrāciju, ir svarīgi, lai atbalsta saņēmēji saražoto elektroenerģiju tieši pārdotu tirgū un uz tiem attiektos tirgus pienākumi. Sākot no 2016. gada 1. janvāra, visām jaunām atbalsta shēmām un pasākumiem piemēro šādus kumulatīvus nosacījumus:

- a) atbalstu piešķir kā piemaksu papildus tirgus cenai, un ražotāji pārdod elektroenerģiju tieši tirgū;
- b) uz atbalsta saņēmējiem⁽⁶⁵⁾ attiecas standarta balansēšanas pienākumi, ja vien nepastāv likvidi tekošās dienas tirgi; un
- c) ir ieviesti pasākumi, lai nodrošinātu, ka ražotājiem nav stimula ražot elektroenerģiju par negatīvām cenām.

125. Nosacījumus, kas paredzēti 124. punktā, nepiemēro iekārtām, kuru uzstādītā jauda ir mazāka par 500 kW, vai demonstrējumu projektiem, izņemot elektroenerģiju no vēja ģeneratoriem, kuriem piemēro uzstādītās elektroenerģijas jaudas robežvērtību, kas ir 3 MW vai ne vairāk par 3 ģenerētāji vienībām.

⁽⁶³⁾ Sadarbības mehānismi nodrošina, ka kādā dalībvalstī saražotā atjaunojamo energoresursu enerģija var tikt ieskaitīta citas dalībvalsts mērķī.

⁽⁶⁴⁾ Komisija norāda, ka šo jautājumu var ietekmēt divas lietas, kas pašlaik tiek izskatītas Tiesā, proti, apvienotās lietas C-204/12, C-205/12, C-206/12, C-207/12, C-208/12 *Essent Belgium* pret *Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt* un lieta C-573/12 *Ålands Vindkraft* pret *Energimyndigheten*.

⁽⁶⁵⁾ Atbalsta saņēmēji var uzticēt balansēšanas pienākumus viņu vārdā veikt ārējiem uzņēmumiem, piemēram, pieprasījuma apkopotājiem.

126. Pārejas periodā no 2015. līdz 2016. gadam atbalsts attiecībā uz vismaz 5 % no plānotajām jaunajām jaudām elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem būtu jāpiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem.

No 2017. gada 1. janvāra piemēro šādas prasības.

Atbalstu piešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā⁽⁶⁶⁾, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, izņemot gadījumus, kad:

- a) dalībvalsts pierāda, ka uz atbalstu var pretendēt tikai viens vai ļoti nedaudzi projekti vai ražotnes; vai
- b) dalībvalsts pierāda, ka konkurenci veicinošās konkursa procedūras rezultātā atbalsta līmenis paaugstinātos (piemēram, lai izvairītos no stratēģisku piedāvājumu iesniegšanas); vai
- c) dalībvalsts pierāda, ka konkurenci veicinošās konkursa procedūras rezultātā projektu realizācijas līmenis būtu zems (izvairīšanās no pārāk zema piedāvājumu līmeņa).

Ja šādā konkurenci veicinošā konkursa procedūrā nediskriminējošā veidā drīkst piedalīties visi ražotāji, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem, Komisija uzskatīs, ka atbalsts ir samērīgs un nekropļo konkurenci tādā mērā, kas ir pretrunā iekšējam tirgum.

Konkursa procedūra var būt vērsta uz konkrētām tehnoloģijām, ja procedūras, kurā drīkstētu piedalīties visi ražotāji, rezultāts nebūtu optimāls un procedūras pielāgojumi nevarētu novērst šo problēmu, ņemot vērā jo īpaši šādus apsvērumus:

- a) konkrētas jaunas un novatoriskas tehnoloģijas ilgtermiņa potenciāls; vai
- b) vajadzība panākt diversifikāciju; vai
- c) enerģētīkla ierobežojumi un tīkla stabilitāte; vai
- d) sistēmas (integrācijas) izmaksas; vai
- e) vajadzība izvairīties no izejvielu tirgus kropļojumiem, kas rodas atbalsta biomasai rezultātā⁽⁶⁷⁾.

127. Nerīkojot konkurenci veicinošu konkursa procedūru, kā norādīts 126. punktā, atbalstu var piešķirt iekārtām, kuru uzstādītā elektroenerģijas jauda ir mazāka par 1 MW, vai demonstrējumu projektiem, izņemot elektroenerģiju no vēja ģeneratoriem, ja iekārtu uzstādītā elektroenerģijas jauda nepārsniedz 6 MW vai tajās nav vairāk par sešām ģenerētāvienībām.

128. Ja netiek rīkota konkurenci veicinoša konkursa procedūra, piemēro 124. un 125. punktā paredzētos nosacījumus un nosacījumus attiecībā uz darbības atbalstu tādai enerģijai no atjaunojamiem energoresursiem, kas nav elektroenerģija, kā norādīts 131. punktā.

129. Atbalstu piešķir vienīgi līdz ražotņu pilnīgai amortizācijai saskaņā ar parastajiem grāmatvedības noteikumiem, un no darbības atbalsta jāatskaita viss iepriekš saņemtais ieguldījumu atbalsts.

130. Šie nosacījumi neskar dalībvalstu iespēju ņemt vērā teritoriālās plānošanas apsvērumus, piemēram, pieprasot saņemt būvatļaujas pirms dalības konkursa procedūrā vai pieprasot ieguldījumu lēmumus konkrētā laikposmā.

⁽⁶⁶⁾ Iekārtām, kuras sākušas darboties pirms 2017. gada 1. janvāra un attiecībā uz kurām dalībvalstis ir apstiprinājušas atbalstu pirms minētā datuma, var piešķirt atbalstu, pamatojoties uz shēmu, kas bija spēkā apstiprināšanas brīdī.

⁽⁶⁷⁾ Jaunām iekārtām, kas ražo elektroenerģiju no biomasas, nedrīkst piešķirt nekādu citu darbības atbalstu, ja netiek rīkota konkursa procedūra.

3.3.2.2. Atbalsts tādai enerģijai no atjaunojamiem energoresursiem, kas nav elektroenerģija

131. Attiecībā uz tādu enerģiju no atjaunojamiem energoresursiem, kas nav elektroenerģija, darbības atbalsts tiks uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja būs izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

- a) atbalsts uz vienu enerģijas vienību nepārsniedz starpību starp kopējām izlīdzinātajām izmaksām, ko rada enerģijas ražošana, izmantojot noteiktu attiecīgo tehnoloģiju, un attiecīgā enerģijas veida tirgus cenu;
- b) enerģijas ražošanas izlīdzinātās izmaksas var ietvert parasto peļņu no ieguldītā kapitāla. Aprēķinot enerģijas ražošanas izlīdzinātās izmaksas, no kopējās ieguldījumu summas atskaita ieguldījumu atbalstu;
- c) ražošanas izmaksas tiek regulāri atjauninātas vismaz reizi gadā; un
- d) atbalstu piešķir vienīgi līdz ražotņu pilnīgai amortizācijai saskaņā ar parastajiem grāmatvedības noteikumiem, lai novērstu, ka darbības atbalsts, kas balstās uz enerģijas ražošanas izlīdzinātajām izmaksām, pārsniedz ieguldījuma amortizāciju.

3.3.2.3. Atbalsts esošajām biomasas ražotnēm pēc ražotnes amortizācijas

132. Atšķirībā no vairuma citu atjaunojamo energoresursu biomasai ir vajadzīgi salīdzinoši nelieli ieguldījumi, bet tai ir augstākas darbības izmaksas. Augstākas darbības izmaksas var atturēt biomasas⁽⁶⁸⁾ ražotni no darbības pat pēc iekārtas amortizācijas, jo darbības izmaksas var būt augstākas par ieņēmumiem (tirgus cenu). No otras puses, esoša biomasas ražotne var darboties, biomasas vietā kā izejmateriālu izmantojot fosilo kurināmo, ja fosilā kurināmā kā izejmateriāla izmantošana ir ekonomiski izdevīgāka nekā biomasas izmantošana. Lai abos gadījumos saglabātu biomasas izmantošanu, Komisija var atzīt darbības atbalstu par saderīgu ar iekšējo tirgu pat pēc ražotnes amortizācijas.

133. Komisija uzskatīs darbības atbalstu biomasai pēc ražotnes amortizācijas par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja dalībvalsts pierāda, ka darbības izmaksas, ko sedz atbalsta saņēmējs, pēc ražotnes amortizācijas vēl arvien ir augstākas par attiecīgās enerģijas tirgus cenu, un ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

- a) atbalsts ir piešķirts, pamatojoties tikai uz enerģiju, kas ražota no atjaunojamiem energoresursiem;
- b) pasākums ir veidots tā, lai kompensētu starpību starp atbalsta saņēmēja segtajām darbības izmaksām un tirgus cenu; un
- c) ir ieviests uzraudzības mehānisms, lai pārbaudītu, vai segtās darbības izmaksas vēl arvien ir augstākas par enerģijas tirgus cenu. Uzraudzības mehānisma pamatā jābūt atjauninātai informācijai par ražošanas izmaksām, un tas jāpiemēro vismaz reizi gadā.

134. Komisija uzskatīs darbības atbalstu biomasai pēc ražotnes amortizācijas par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja dalībvalsts pierādīs, ka neatkarīgi no attiecīgās enerģijas tirgus cenas fosilā kurināmā kā izejmateriāla izmantošana ir ekonomiski izdevīgāka nekā biomasas izmantošana, un ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

- a) atbalsts ir piešķirts, pamatojoties tikai uz enerģiju, kas ražota no atjaunojamiem energoresursiem;
- b) pasākums ir veidots tā, lai kompensētu starpību starp atbalsta saņēmēja segtajām darbības izmaksām, kas rodas no biomasas izmantošanas, un tām, kas rodas no fosilā kurināmā kā izejmateriāla izmantošanas;
- c) ir sniegts ticams pierādījums, ka bez atbalsta tajā pašā ražotnē notiktu pāreja no biomasas izmantošanas uz fosilā kurināmā izmantošanu; un
- d) ir ieviests uzraudzības mehānisms, lai pārbaudītu, ka fosilā kurināmā izmantošana ir izdevīgāka nekā biomasas izmantošana. Uzraudzības mehānisma pamatā jābūt atjauninātai informācijai par izmaksām, un tas jāpiemēro vismaz reizi gadā.

⁽⁶⁸⁾ Šeit ietilpst arī biogāzes ražošana, kurai ir tādas pašas īpašības.

3.3.2.4. Sertifikātu veidā piešķirts atbalsts

135. Dalībvalstis var piešķirt atbalstu atjaunojamiem energoresursiem, izmantojot tādus tirgus mehānismus kā zaļie sertifikāti. Šādi tirgus mehānismi⁽⁶⁹⁾ ļauj visiem atjaunojamu energoresursu enerģijas ražotājiem netiešā veidā gūt labumu no garantēta pieprasījuma pēc viņu enerģijas par cenām, kas augstākas par parastas enerģijas tirgus cenām. Šādu zaļo sertifikātu cena iepriekš nav noteikta, bet tā ir atkarīga no tirgus piedāvājuma un pieprasījuma.

136. Komisija uzskatīs 135. punktā minēto atbalstu par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja dalībvalstis varēs sniegt pietiekamus pierādījumus, ka šāds atbalsts i) ir būtisks, lai nodrošinātu attiecīgo atjaunojamo energoresursu dzīvotspēju; ii) attiecībā uz shēmu kopumā nerada pārmērīgi lielu kompensāciju laika gaitā un starp tehnoloģijām vai pārmērīgi lielu kompensāciju attiecībā uz atsevišķām mazāk izplatītām tehnoloģijām, ciktāl ir ieviesti atšķirīgi sertifikātu līmeņi uz vienu ražošanas vienību; un iii) neattur atjaunojamo energoresursu enerģijas ražotājus no savas konkurētspējas palielināšanas.

137. Komisija jo īpaši uzskata, ka, izmantojot zaļos sertifikātus, nevar piemērot atšķirīgus atbalsta līmeņus, ja vien dalībvalsts nepierāda, ka ir nepieciešama diferenciācija, balstoties uz pamatojumiem, kas izklāstīti 126. punktā. Ja tas ir tehniski iespējams, piemēro 124. un 125. punktā paredzētos nosacījumus. No darbības atbalsta jāatskaita viss iepriekš saņemtais ieguldījumu atbalsts.

3.4. **Energoefektivitātes pasākumi, tostarp koģenerācija, centralizēta siltumapgāde un centralizēta dzesēšana**

138. Savienība noteica mērķi līdz 2020. gadam veikt Savienības primārās enerģijas patēriņa ietaupījumus 20 % apjomā. Jo īpaši Savienība pieņēma Energoefektivitātes direktīvu, kurā noteikts vienots regulējums energoefektivitātes veicināšanai Savienībā, ievērojot vispārējo uzdevumu sasniegt Savienības 2020. gada pamatmērķi energoefektivitātes jomā un sagatavot pamatu turpmākiem energoefektivitātes uzlabojumiem pēc 2020. gada.

3.4.1. *Vispārējās nozīmes mērķis*

139. Lai nodrošinātu, ka atbalsts sekmē augstāku vides aizsardzības līmeni, atbalsts centralizētajai siltumapgādei, centralizētajai dzesēšanai, kā arī siltuma un elektroenerģijas koģenerācijai (turpmāk "koģenerācija") tiks uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu tikai tad, ja tas piešķirts ieguldījumiem, tostarp uzlabojumiem, augstas efektivitātes koģenerācijai un energoefektīvai centralizētajai siltumapgādei un centralizētajai dzesēšanai. Pasākumos, ko līdzfinansē Eiropas strukturālie un investīciju fondi, dalībvalstis var pamatoties uz attiecīgajās darba programmās paustajiem apsvērumiem.

140. Valsts atbalsts koģenerācijai un centralizētās siltumapgādes iekārtām, kurās kā kurināmo izmanto atkritumus, tostarp siltuma pārpalikumus, var dot pozitīvu ieguldījumu vides aizsardzībā ar nosacījumu, ka netiek pārkāpts atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas princips (minēts 118. punktā).

141. Lai pierādītu atbalsta devumu vides aizsardzības līmeņa paaugstināšanā, dalībvalstis var izmantot, cik vien tas iespējams – skaitliski izmērāmā izteiksmē, daudzus rādītājus, jo īpaši ietaupītās enerģijas daudzumu, pamatojoties uz labāku, zemāku patēriņa energoefektivitāti un augstāku enerģijas ražīgumu vai efektivitātes ieguvumiem no samazināta enerģijas patēriņa un samazinātas kurināmā izmantošanas.

3.4.2. *Valsts intervences nepieciešamība*

142. Energoefektivitātes pasākumi ir vērsti uz negatīvu ārējo ietekmi, kā minēts 35. punktā, radot individuālus stimulus sasniegt vides mērķus energoefektivitātes un siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanas jomā. Papildus vispārējām tirgus nepilnībām, kas norādītas 3.2. iedaļā, viens no tādu tirgus nepilnību piemēriem, kas var rasties energoefektivitātes pasākumu jomā, ir energoefektivitātes pasākumi ēkās. Veicot ēku renovācijas darbus, labumu no energoefektivitātes pasākumiem parasti gūst nevis ēkas īpašnieks, kas parasti sedz renovācijas izmaksas, bet īrnieks. Tāpēc Komisija uzskata, ka var būt nepieciešams valsts atbalsts, kas veicina ieguldījumus energoefektivitātē, lai sasniegtu Energoefektivitātes direktīvas mērķus.

⁽⁶⁹⁾ Šādi mehānismi, piemēram, var likt elektroenerģijas piegādātājiem konkrētu savas piegādes daļu veikt no atjaunojamiem energoresursiem.

3.4.3. Stimulējoša ietekme

143. EED dalībvalstīm uzliek pienākumu sasniegt noteiktus mērķus, tostarp ēku energoefektīvas renovācijas un galīgā enerģijas patēriņa jomā. Taču EED nav noteikti energoefektivitātes mērķi uzņēmumiem, un šajā ziņā tā neizslēdz iespēju, ka atbalstam energoefektivitātes jomā var būt stimulējoša ietekme.

144. Atbalsta stimulējošo ietekmi novērtēs, pamatojoties uz šo pamatnostādņu 3.2.4. iedaļā paredzētajiem nosacījumiem.

3.4.4. Atbalsta piemērotība

145. Valsts atbalstu var uzskatīt par piemērotu instrumentu energoefektivitātes finansēšanai neatkarīgi no veida, kādā to piešķir.

146. Attiecībā uz energoefektivitātes pasākumiem atmaksājamu avansu var uzskatīt par piemērotu valsts atbalsta instrumentu, īpaši ja ienākumi no energoefektivitātes pasākuma ir neskaidri.

147. Novērtējot valsts atbalstu, ko īpaši piešķir ēku energoefektīvai renovācijai, dalībvalsts izveidotu finanšu instrumentu renovācijas darbu finansēšanai var uzskatīt par piemērotu instrumentu valsts atbalsta piešķiršanai.

3.4.5. Samērīgums

Ieguldījumu atbalsts energoefektivitātes pasākumiem

148. Attiecināmās izmaksas nosaka kā papildu ieguldījumu izmaksas atbilstīgi 73. punktam. Attiecībā uz energoefektivitātes pasākumiem, jo īpaši integrēto projektu jomā, var būt grūti noteikt hipotētisko scenāriju. Attiecībā uz šādiem projektiem Komisija var apsvērt alternatīvu variantu attiecināmo izmaksu noteikšanai, kā norādīts 75. punktā.

149. Piemēro 1. pielikumā norādītās atbalsta intensitātes.

Darbības atbalsts energoefektivitātes pasākumiem (izņemot darbības atbalstu augstas energoefektivitātes koģenerācijai)

150. Komisija uzskatīs darbības atbalstu energoefektivitātes jomā par samērīgu tikai tad, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

a) atbalsts tiek attiecināts tikai uz ieguldījuma radīto tīro papildu ražošanas izmaksu kompensēšanu, ņemot vērā ieguvumus, kuri radušies energotaupības rezultātā⁽⁷⁰⁾. Nosakot darbības atbalsta apmēru, no ražošanas izmaksām jāatskaita jebkāds ieguldījumu atbalsts, kas uzņēmumam piešķirts saistībā ar jaunajām ražotnēm; un

b) darbības atbalsta ilgums nepārsniedz piecus gadus.

Darbības atbalsts augstas energoefektivitātes koģenerācijai

151. Darbības atbalstu augstas energoefektivitātes koģenerācijas ražotnēm var piešķirt, pamatojoties uz nosacījumiem, ko piemēro darbības atbalstam elektroenerģijai no atjaunojamiem energoresursiem, kā paredzēts 3.3.2.1. iedaļā, un to var piešķirt tikai:

a) uzņēmumiem, kas ražo sabiedrībai paredzētu elektroenerģiju un siltumu, ja šādas elektroenerģijas vai siltuma ražošanas izmaksas pārsniedz tirgus cenu;

b) elektroenerģijas un siltuma kombinētas ražošanas rūpnieciskai izmantošanai, ja iespējams pierādīt, ka vienas enerģijas vienības ražošanas izmaksas, izmantojot šo tehnoloģiju, pārsniedz parastās enerģijas vienas vienības tirgus cenu.

⁽⁷⁰⁾ Ar ražošanas izmaksu jēdzienu saprot tīrās izmaksas bez jebkāda atbalsta, bet ieskaitot normālu peļņas līmeni.

3.5. Atbalsts resursu efektīvai izmantošanai un jo īpaši atbalsts atkritumu apsaimniekošanai

3.5.1. Resursu efektīva izmantošana

152. Eiropas 2020. gada pamatiniciatīvas “Resursu ziņā efektīva Eiropa” mērķis ir ilgtspējīga izaugsme, apzinot un radot jaunas uzņēmējdarbības iespējas, cita starpā ieviešot jaunus un novatoriskus ražošanas veidus, uzņēmējdarbības modeļus un ražojumu dizainus. Tajā izklāstīts, kā šādu izaugsmi var panākt, neietekmējot resursu izmantošanu un tās vispārējo ietekmi uz vidi.

153. Tirgus nepilnības, kas aprakstītas 35. punktā, īpaši attiecas uz resursu efektīvu izmantošanu. Turklāt citas politikas un pasākumi, piemēram, aplikšana ar nodokļiem vai regulējums, tirgus nepilnības šajā jomā bieži vien nenovērš. Šādos gadījumos var būt nepieciešams valsts atbalsts.

154. Attiecībā uz individuāliem pasākumiem dalībvalstīm jāpierāda skaitliski izmērāmi ieguvumi šajā politikas jomā, jo īpaši ietaupīto resursu apjoms vai ieguvumi saistībā ar resursu efektīvu izmantošanu.

155. Ņemot vērā ciešo saikni ar jauniem inovatīvas ražošanas veidiem, Komisija atgādina, ka pasākumiem resursu efektīvas izmantošanas veicināšanai, ja ir izpildīti attiecīgie kritēriji, var piešķirt papildu ekoinovācijas atbalstu, kā minēts 78. punktā.

3.5.2. Atbalsts atkritumu apsaimniekošanai

156. Atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas principam, kas minēts 118. punktā, Savienības Septītajā vides rīcības programmā kā viena no galvenajām prioritātēm ir noteikta atkritumu rašanās novēršana, atkārtota izmantošana un pārstrāde. Dalībvalstīm ir jāizstrādā atkritumu apsaimniekošanas plāni⁽⁷¹⁾, turklāt tām būtu jāievēro šī hierarhija un jāizstrādā tādi valsts atbalsta pasākumi, kas ir saskaņoti ar minēto plānu īstenošanu. Vēl viens svarīgs aspekts Savienības tiesību aktos vides jomā ir princips “piesārņotājs maksā”, kas aprakstīts 44. punktā.

157. Valsts atbalsts atkritumu apsaimniekošanai un jo īpaši darbībām, kas vērstas uz atkritumu rašanās novēršanu, atkārtotu izmantošanu un pārstrādi, var sniegt pozitīvu ieguldījumu vides aizsardzībā, ja netiek pārkāpti iepriekšējā punktā minētie principi. Tas attiecas uz ūdens vai derīgo izrakteņu atkārtotu izmantošanu vai pārstrādi, kas citādi paliktu neizmantoti kā atkritumi. Jo īpaši, ņemot vērā principu “piesārņotājs maksā”, uzņēmumus, kas rada atkritumus, nedrīkstētu atbrīvot no to pārstrādes izmaksām. Turklāt nebūtu pieļaujama negatīva ietekme uz otrreizējo izejvielu tirgus normālu darbību.

158. Komisija uzskatīs, ka atbalsts atkritumu apsaimniekošanas jomā kalpo vispārējas nozīmes mērķim saskaņā ar iepriekšminētajiem atkritumu apsaimniekošanas principiem, ja ir ievēroti šādi kumulatīvi nosacījumi:

- a) ieguldījuma mērķis ir samazināt atkritumus, ko rada citi uzņēmumi, un tas neattiecas uz atkritumiem, ko rada atbalsta saņēmējs;
- b) atbalsts nedrīkst netieši atbrīvot piesārņotājus no sloga, kāds tiem uzlikts Savienības vai valsts tiesību aktos; šāds slogs būtu jāuzskata par parastām uzņēmuma izmaksām, ko sedz piesārņotāji;
- c) ieguldījums pārsniedz vispārējo situāciju⁽⁷²⁾, tas ir, rašanās novēršanu, atkārtotu izmantošanu, pārstrādi vai reģenerāciju, vai izmanto parastās tehnoloģijas novatoriskā veidā, jo īpaši, lai radītu aprites ekonomiku, kurā atkritumus izmanto kā resursu;
- d) materiāli, kas tiktu apstrādāti, citādi tiktu iznīcināti vai apstrādāti videi mazāk draudzīgā veidā; un
- e) atbalsts ne tikai palielina pieprasījumu pēc pārstrādājamiem materiāliem, bet arī palielina šo materiālu vākumu.

⁽⁷¹⁾ Direktīvas 2008/98/EK 28. pants.

⁽⁷²⁾ Vispārējā situācija ir process, kurā atkritumu rašanās novēršanas, atkārtotas izmantošanas, pārstrādes vai reģenerācijas izmantošana galaprodukta ražošanā ir ekonomiski ienesīga un ierasta prakse. Attiecīgā gadījumā jēdziens “vispārējā situācija” (*state of the art*) traktējams no Savienības tehnoloģiju un kopējā tirgus viedokļa.

159. Atbalsts, kas atšķirībā no 158. punkta a) apakšpunktā norādītā ir paredzēts atbalsta saņēmēja paša atkritumu apsaimniekošanai, tiks novērtēts, pamatojoties uz 3.2. iedaļas vispārējiem kritērijiem, ko piemēro atbalstam uzņēmumiem, kuri piemēro augstākus standartus nekā Savienības standarti vai uzlabo vides aizsardzību Savienības standartu neesamības gadījumā saskaņā ar 25. punkta (c) apakšpunktu.

3.6. Atbalsts oglekļa dioksīda uztveršanai un uzglabāšanai (CCS)

160. Kā atzīts Direktīvā 2009/31/EK⁽⁷³⁾ (CCS direktīva) un Komisijas paziņojumā par Eiropas turpmāko rīcību oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas jomā⁽⁷⁴⁾, CCS ir tehnoloģija, kas var sekmēt klimata pārmaiņu mazināšanu. Pārejā uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, CCS tehnoloģija var saskaņot fosilā kurināmā pieprasījumu ar nepieciešamību samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas. Dažās rūpniecības nozarēs CCS pašlaik var būt vienīgā tehnoloģiskā iespēja, kas var samazināt ar procesu saistītās emisijas tādā apjomā, kāds nepieciešams ilgtermiņā. Ņemot vērā, ka uztveršanas, transportēšanas un uzglabāšanas izmaksas ir nozīmīgs šķērslis CCS ieviešanai, valsts atbalsts var sekmēt šīs tehnoloģijas attīstību.

161. Lai sekmētu ilgtermiņa dekarbonizācijas mērķus, Komisija uzskata, ka atbalsts CCS sekmē vides aizsardzības vispārējo mērķi.

162. Savienība ir sākusi vairākas iniciatīvas negatīvas ārējās ietekmes novēršanai. Jo īpaši Savienības ETS nodrošina siltumnīcefekta gāzu emisijas izmaksu internalizāciju, kas tomēr vēl nevar nodrošināt Savienības ilgtermiņa mērķu sasniegšanu dekarbonizācijas jomā. Tāpēc Komisija pieņem, ka atbalsts CCS novērš atlikušo tirgus nepilnību, ja vien tai nav pierādījumu, ka šāda atlikusī tirgus nepilnība vairs nepastāv.

163. Neskarot Savienības noteikumus minētajā jomā, Komisija pieņem, ka atbalsts ir piemērots, ja ir izpildīti visi pārējie noteikumi. Ir atļauts gan darbības, gan ieguldījumu atbalsts.

164. Atbalstu var sniegt, lai atbalstītu fosilā kurināmā vai biomasas spēkstacijas (tostarp spēkstacijas, ko darbina gan ar fosilo kurināmo, gan ar biomasu), vai citas rūpnieciskas iekārtas, kas aprīkotas ar CO₂ uztveršanas, transportēšanas un uzglabāšanas iekārtām, vai atsevišķus CCS ķēdes elementus. Tomēr atbalsts CCS projektu atbalstīšanai neietver atbalstu CO₂ emitējošām iekārtām (rūpnieciskām iekārtām vai spēkstacijām) kā tādām, bet tikai atbalstu to izmaksu segšanai, kas rodas CCS projekta rezultātā.

165. Atbalsts attiecas tikai uz papildu izmaksām emitētā CO₂ uztveršanai, transportēšanai un uzglabāšanai. Principā tiek pieņemts, ka hipotētiskais scenārijs būtu situācija, kurā projekts netiek īstenots, jo CCS ir līdzvērtīga papildu infrastruktūrai, kas nav nepieciešama iekārtas darbībai. Ņemot vērā šo hipotētisko scenāriju, attiecināmās izmaksas definē kā finansējuma deficītu. Vērā ņem visus ieņēmumus, tostarp, piemēram, izmaksu ietaupījumus no ETS atļauju nepieciešamības samazinājuma, NER300 finansējumu un EEPEA finansējumu⁽⁷⁵⁾.

166. Komisija novērtē atbalsta kropļojošo ietekmi, pamatojoties uz 3.2.6. iedaļā noteiktajiem kritērijiem un ņemot vērā, vai ir ieviesti zināšanu apmaiņas pasākumi, vai infrastruktūra ir pieejama trešām personām un vai atbalsts atsevišķiem CCS ķēdes elementiem pozitīvi ietekmē citas fosilā kurināmā iekārtas, kas ir atbalsta saņēmēja īpašumā.

⁽⁷³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK (2009. gada 23. aprīlis) par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 (OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp.).

⁽⁷⁴⁾ COM(2013) 180 final, 27.3.2013.

⁽⁷⁵⁾ Komisijas Lēmums 2010/670/ES (OV L 290, 6.11.2010., 39. lpp.) (NER300 finansējums) un Regula (ES) Nr. 1233/2010, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 663/2009 (OV L 346, 30.12.2010., 5. lpp.) (EEPEA finansējums).

3.7. Atbalsts samazinātu vides nodokļu vai atbrīvojumu no tiem veidā un atbalsts, ko sniedz, samazinot līdzdalību elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem finansēšanā

3.7.1. Atbalsts samazinātu vides nodokļu vai atbrīvojumu no tiem veidā

167. Vides nodokļus piemēro, lai palielinātu izmaksas par videi kaitīgu rīcību, tādējādi atturot no šādas rīcības un paaugstinot vides aizsardzības līmeni. Parasti vides nodokļiem būtu jāatspoguļo vispārējās izmaksas, kas rodas sabiedrībai, un attiecīgi nodokļa summai, ko maksā par emisijas vienību, visiem emisijas radošiem uzņēmumiem vajadzētu būt vienādi. Kaut gan vides nodokļu samazinājumi vai atbrīvojumi no tiem var negatīvi ietekmēt šo nodokļu mērķi⁽⁷⁶⁾, šāda pieeja var tomēr būt nepieciešama, ja atbalsta saņēmējiem pretējā gadījumā būtu tādi nelabvēlīgāki konkurences apstākļi, kuru dēļ vispār nebūtu iespējams ieviest vides nodokli.

168. Labvēlīgāka nodokļu režīma noteikšana dažiem uzņēmumiem var pavērt iespēju noteikt augstāku vides nodokļu kopējo līmeni. Attiecīgi vides nodokļu samazinājumi vai atbrīvojums no tiem⁽⁷⁷⁾, tostarp nodokļu atmaksa, var vismaz netieši sekmēt augstāku vides aizsardzības līmeni. Tomēr nedrīkstētu graut vispārējo vides nodokļa mērķi, proti, atturēšanu no videi kaitīgas rīcības. Nodokļu samazinājumiem jābūt nepieciešamiem un pamatotiem ar objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, un attiecīgajiem uzņēmumiem būtu jāsniedz ieguldījums vides aizsardzības uzlabošanā. To var panākt, piešķirot kompensācijas nodokļu atmaksas veidā – neatbrīvojot uzņēmumus no nodokļa kā tāda, taču piešķirot fiksētu ikgadēju kompensāciju par maksājamo nodokļu summas paredzamo pieaugumu.

169. Komisija atļaus atbalsta shēmas uz ilgākais 10 gadu laikposmu, pēc kura beigām dalībvalsts varēs atkārtoti paziņot pasākumu, ja tā būs atkārtoti novērtējusi attiecīgo atbalsta pasākumu piemērotību.

170. Komisija uzskatīs, ka nodokļu samazinājumi neapdraud vispārējo noteikto mērķi un vismaz netieši sekmē vides aizsardzības līmeņa uzlabošanu, ja dalībvalsts pierādīs, ka i) nodokļu samazinājumi ir vērsti uz uzņēmumiem, ko visvairāk skar lielāki nodokļi, un ka ii) vispārēji ir piemērojama augstāka nodokļa likme nekā gadījumā, ja atbrīvojums netiktu piešķirts.

171. Šajā nolūkā Komisija izvērtēs dalībvalstu sniegto informāciju. Šajā informācijā jāietver, no vienas puses, atbalsta saņēmēju attiecīgā(-ās) nozare(-es) vai kategorijas, uz kurām attiecas nodokļa samazinājums vai atbrīvojums no tā, un, no otras puses, galveno atbalsta saņēmēju situācija attiecīgajā nozarē un tas, kādu ieguldījumu nodokļu politika varētu dot vides aizsardzībā. Nozares, kas atbrīvotas no nodokļa, ir atbilstīgi jāraksturo, un ir jāiesniedz saraksts ar lielākajiem atbalsta saņēmējiem katrā nozarē (ņemot vērā jo īpaši apgrozījumu, tirgus daļas un nodokļu bāzes apmēru).

172. Ja vides nodokļi ir saskaņoti, Komisija var piemērot vienkāršotu pieeju, lai novērtētu atbalsta nepieciešamību un samērīgumu. Ņemot vērā Direktīvu 2003/96/EK⁽⁷⁸⁾ (Enerģijas nodokļu direktīva) Komisija var piemērot vienkāršotu pieeju nodokļu samazinājumiem, ar kuriem tiek ievērots Savienības minimālais nodokļu līmenis. Attiecībā uz visiem pārējiem vides nodokļiem ir nepieciešams padziļināts novērtējums par atbalsta nepieciešamību un samērīgumu.

1. situācija. Saskaņoti vides nodokļi

173. Komisija uzskatīs atbalstu nodokļu samazinājumu veidā par nepieciešamu un samērīgu, ja i) atbalsta saņēmēji maksā nodokļus vismaz Savienības minimālajā līmenī, kas noteikts attiecīgajā piemērojamajā direktīvā, ii) saņēmēju atlase ir balstīta uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem un iii) atbalsta piešķiršana notiek principā tajā pašā veidā visiem konkurentiem tajā pašā nozarē, ja tie atrodas līdzīgā faktiskajā situācijā.

⁽⁷⁶⁾ Daudzos gadījumos uzņēmumi, kas gūst labumu no nodokļu samazinājumiem, ir uzņēmumi ar viskaitīgāko rīcību, uz ko vērst nodoklis.

⁽⁷⁷⁾ Viens šādas rīcības veids būtu piešķirt kompensāciju nodokļu kredīta veidā. Tādējādi uzņēmumi tiek nevis atbrīvoti no nodokļa, bet saņem par to vienreizēju kompensāciju.

⁽⁷⁸⁾ Direktīvā 2003/96/EK, kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.), noteikti šādi minimālie nodokļu līmeņi.

174. Dalībvalstis var piešķirt atbalstu nodokļa likmes samazinājuma veidā vai fiksētas ikgadējas kompensācijas veidā (nodokļu atmaksa), vai kombinējot abus minētos veidus. Nodokļu atmaksas pieejas izmantošanas priekšrocība ir tāda, ka uzņēmumus joprojām ietekmē vides nodokļa radītais cenu signāls. Nodokļu atmaksas apmērs būtu jāaprēķina, pamatojoties uz vēsturiskajiem datiem, t. i., ražošanas līmeni, patēriņu vai piesārņojumu, kas uzņēmumam bija attiecīgajā bāzes gadā. Nodokļu atmaksas līmenis nedrīkst pārsniegt Savienības minimālo nodokļu apmēru bāzes gadā.

175. Ja atbalsta saņēmēji maksā mazāku nodokli nekā ar attiecīgo piemērojamo direktīvu noteiktais Savienības minimālais nodokļu līmenis, atbalstu novērtēs, pamatojoties uz nesaskaņoto vides nodokļu nosacījumiem, kas sniegti 176.–178. punktā.

2. situācija. Nesaskaņoti vides nodokļi un īpašas saskaņotu nodokļu situācijas

176. Attiecībā uz visiem pārējiem nesaskaņotiem vides nodokļiem un gadījumiem, kad saskaņotie nodokļi ir zemāki par Enerģijas nodokļu direktīvā noteiktajiem Savienības minimālajiem līmeņiem (skatīt 172. punktu), kā arī lai pierādītu atbalsta nepieciešamību un samērīgumu, dalībvalstij ir skaidri jādefinē nodokļu samazinājumu darbības joma. Šajā nolūkā dalībvalstij būtu jāsniedz 171. punktā norādītā informācija. Dalībvalstis var nolemt piešķirt saņēmējiem atbalstu nodokļu atmaksas veidā (kā minēts 174. punktā). Šādas pieejas izmantošanā atbalsta saņēmējus joprojām ietekmē cenu signāls, ko paredzēts radīt ar vides nodokli, bet tajā pašā laikā tiek ierobežots maksājamās nodokļu summas paredzamais pieaugums.

177. Komisija uzskatīs atbalstu par nepieciešamu, ja būs izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

- a) saņēmēju atlase ir balstīta uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem un atbalsta piešķiršana notiek principā tādā pašā veidā visiem konkurentiem tajā pašā nozarē, ja tie atrodas līdzīgā faktiskā situācijā;
- b) nesamazināts vides nodoklis izraisa ievērojamu ražošanas izmaksu pieaugumu, ko aprēķina kā bruto pievienotās vērtības daļu katrā nozarē vai individuālo saņēmēju kategorijā; un
- c) ražošanas izmaksu ievērojamo pieaugumu nevarētu novirzīt uz patērētājiem, neradot pārdošanas apjomu ievērojamo samazinājumu.

178. Komisija uzskatīs atbalstu par samērīgu, ja būs izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

- a) atbalsta saņēmēji maksā vismaz 20 % no valsts vides nodokļa; vai
- b) nodokļu samazinājums ir atkarīgs no tādu nolīgumu noslēgšanas starp dalībvalsti un saņēmējiem vai saņēmēju apvienībām, kuros saņēmēji vai saņēmēju apvienības apņemas sasniegt vides aizsardzības mērķus, kuriem būtu tāda pati ietekme, kā tad, ja saņēmēji maksātu vismaz 20 % no valsts nodokļa vai – 173. punktā noteiktajos apstākļos – tiktu piemērots Savienības minimālais nodokļu līmenis. Šādi nolīgumi vai saistības cita starpā var attiekties uz enerģijas patēriņa samazināšanu, emisiju samazināšanu vai jebkādiem citiem vides pasākumiem. Šiem nolīgumiem ir jāatbilst šādiem kumulatīviem nosacījumiem:
 - i) sarunas par nolīgumu saturu vada dalībvalsts, tajā ir norādīti mērķi un noteikts grafiks mērķu sasniegšanai;
 - ii) dalībvalsts nodrošina šajos nolīgumos ietvertu saistību neatkarīgu⁽⁷⁹⁾ un laikus veiktu uzraudzību; un
 - iii) šie nolīgumi tiek periodiski pārskatīti, ņemot vērā tehnoloģijas un citas attīstības tendences, kā arī tajos paredz iedarbīgas soda sankcijas, ja saistības netiek ievērotas.

179. Ja ar oglekļa nodokli apliek energoproduktus, ko izmanto elektroenerģijas ražošanā, elektroenerģijas piegādātājam ir pienākums maksāt nodokli. Šādu oglekļa nodokli var uzlikt tādā veidā, kas atbalsta ETS kvotu cenas un ir tieši piesaistīts tām. Tomēr elektroenerģijas cena palielinās, ja minētās izmaksas novirza uz elektroenerģijas lietotāju. Tādā gadījumā oglekļa nodokļa ietekme ir līdzīga tai ietekmei, kas rodas, ja ETS kvotu izmaksas tiek novirzītas un iekļautas elektroenerģijas cenā (emisijas netiešās izmaksas).

⁽⁷⁹⁾ Šeit nav nozīmes, vai uzraudzību veic valsts vai privāta struktūra.

180. Tādēļ gadījumā, ja 179. punktā minēto nodokli uzliek tādā veidā, ka tas ir tieši piesaistīts ES ETS kvotu cenām, un tā mērķis ir palielināt kvotu cenas, var apsvērt kompensāciju par šādām augstākām netiešajām izmaksām. Komisija uzskatīs pasākumu par saderīgu ar iekšējo tirgu tikai tad, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

- a) atbalstu piešķir vienīgi nozarēm un apakšnozarēm, kas norādītas ETS valsts atbalsta pamatnostādņu⁽⁸⁰⁾ II pielikumā, lai kompensētu papildu netiešās izmaksas, kas rodas nodokļa rezultātā;
- b) atbalsta intensitāte un atbalsta maksimālās intensitātes ir aprēķinātas, kā definēts ETS valsts atbalsta pamatnostādņu 27.–30. punktā. ETS kvotas nākotnes darījumu cenu var aizstāt ar valsts nodokļa līmeni; un
- c) atbalstu piešķir kā vienreizēju maksājumu, ko atbalsta saņēmējam var izmaksāt gadā, kurā radušās izmaksas, vai nākamajā gadā. Ja atbalstu maksā gadā, kurā radušās izmaksas, ir jāievieš *ex post* uzraudzības mehānisms, lai nodrošinātu, ka jebkāda atbalsta pārākuma tiek atmaksāta līdz nākamā gada 1. jūlijam.

3.7.2. Atbalsts, ko sniedz, samazinot līdzdalību enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem finansēšanā⁽⁸¹⁾

181. Finansējums enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem atbalstam, izmantojot maksas, kā tāds nav vērsts uz negatīvu ārējo ietekmi un attiecīgi tieši neietekmē vidi. Tādēļ šādas maksas pamatā atšķiras no netiešajiem nodokļiem, ko uzliek elektroenerģijai un kas norādīti 167. punktā, pat ja to rezultātā arī var pieaugt elektroenerģijas cenas. Elektroenerģijas izmaksu palielinājums var būt tiešs, ja nosaka īpašu maksu, ko iekasē no elektroenerģijas lietotājiem papildus elektroenerģijas cenai, vai netiešs tādu papildu maksu veidā, ko sedz elektroenerģijas piegādātāji, pamatojoties uz saistībām pirkt atjaunojamu energoresursu enerģiju, un ko viņi pēc tam novirza uz saviem klientiem – elektroenerģijas lietotājiem. Raksturīgs piemērs būtu elektroenerģijas piegādātāju pienākums iepirkt konkrētu atjaunojamu energoresursu enerģijas procentuālo daudzumu, izmantojot zaļos sertifikātus, par kuriem piegādātājs nesāņem kompensāciju.

182. Principā, ja izmaksas, kas rodas saistībā ar finansējumu atjaunojamu energoresursu enerģijas atbalstam, sedz enerģijas lietotāji, tad šīs izmaksas būtu jāsedz tādā veidā, kas nerada diskrimināciju enerģijas lietotāju vidū. Tomēr var būt nepieciešami daži šo izmaksu mērķtiecīgi samazinājumi, lai nodrošinātu pietiekamu finansējuma bāzi enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem atbalstam un tādējādi palīdzētu sasniegt ES līmenī noteiktos mērķus atjaunojamu energoresursu enerģijas jomā⁽⁸²⁾. No vienas puses, lai novērstu to, ka uzņēmumiem, kurus jo īpaši ietekmē atjaunojamu energoresursu enerģijas finansēšanas izmaksas, tiek radīti īpaši nelabvēlīgi konkurences apstākļi, dalībvalstis var vēlēties piešķirt daļēju kompensāciju par šīm papildu izmaksām. Bez šādas kompensācijas atjaunojamu energoresursu enerģijas finansēšana var nebūt ilgtspējīga un var mazināties sabiedrības atbalsts vērienīgu pasākumu ieviešanai nolūkā veicināt atjaunojamu energoresursu enerģiju. No otras puses, ja šāda kompensācija ir pārāk liela vai tiek piešķirta pārāk daudziem elektroenerģijas lietotājiem, var būt apdraudēts vispārējais finansējums atjaunojamu energoresursu enerģijas atbalstam un tāpat var būt traucēts sabiedrības atbalsts atjaunojamu energoresursu enerģijas veicināšanai, kā arī konkurences un tirdzniecības kropļojumi var būt īpaši lieli.

183. Lai novērtētu valsts atbalstu, ar ko kompensē līdzdalību enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem finansēšanā, Komisija piemēros tikai šajā iedaļā un 3.2.7. iedaļā paredzētos nosacījumus.

⁽⁸⁰⁾ OV C 158, 5.6.2012., 4. lpp.

⁽⁸¹⁾ Iekšējā tirgus tiesību akti (Direktīva 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 55. lpp.), Regula (EK) Nr. 714/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr. 1228/2003 atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 15. lpp.), kā arī turpmākie tīkla kodeksi un pamatnostādnes) nedod tiesības tarifu režīmos veikt lietotāju šķērssubsidēšanu.

⁽⁸²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/28/EK par atjaunojamu energoresursu izmantošanas veicināšanu ir paredzēti saistoši mērķi atjaunojamās enerģijas jomā visām dalībvalstīm. Pirms tam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2001/77/EK (2001. gada 27. septembris) par tādas elektroenerģijas pielietojuma veicināšanu iekšējā elektrības tirgū, kas ražota, izmantojot neizsīkstošos enerģijas avotus, jau bija noteikti mērķi atjaunojamās elektroenerģijas jomā, kurus dalībvalstīm bija jācenšas sasniegt.

184. Lai nodrošinātu, ka atbalsts kalpo tam, lai sekmētu finansējumu enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem atbalstam, dalībvalstīm būs jāpierāda, ka papildu izmaksas, kas atspoguļotas augstākajās elektroenerģijas cenās, kuras sedz atbalsta saņēmēji, izriet tikai no enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem atbalsta. Papildu izmaksas nevar pārsniegt finansējumu enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem atbalstam⁽⁸³⁾.

185. Atbalsts būtu jāattiecinā tikai uz nozarēm, kuru konkurētspēja ir apdraudēta to izmaksu dēļ, kas rodas finansējuma enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem atbalstam rezultātā, ņemot vērā to elektroietilpību un starptautisko tirdzniecību. Attiecīgi atbalstu var piešķirt vienīgi tad, ja uzņēmums darbojas kādā no nozarēm, kas norādītas 3. pielikumā⁽⁸⁴⁾. Šis saraksts ir paredzēts vienīgi tam, lai noteiktu šā konkrētā kompensācijas veida atbilstību.

186. Turklāt, lai ņemtu vērā faktu, ka konkrētās nozarēs var būt dažāda elektroietilpība, dalībvalsts var iekļaut uzņēmumu valsts shēmā, saskaņā ar kuru piešķir to izmaksu samazinājumus, kas rodas atjaunojamās enerģijas atbalsta rezultātā, ja uzņēmuma elektroietilpība ir vismaz 20 %⁽⁸⁵⁾ un tas darbojas nozarē, kurā tirdzniecības intensitāte ir vismaz 4 % Savienības līmenī, pat tad, ja šī nozare nav iekļauta nozaru sarakstā 3. pielikumā⁽⁸⁶⁾. Aprēķinot uzņēmuma elektroietilpību, jāizmanto nozares elektroenerģijas patēriņa efektivitātes standarta rādītāji, ja tādi ir pieejami.

187. Atbalstāmajā nozarē dalībvalstīm jānodrošina, ka atbalsta saņēmēju atlase ir balstīta uz objektīviem, nediskriminējošiem un pārredzamiem kritērijiem un atbalsta piešķiršana notiek principā tādā pašā veidā visiem konkurentiem tajā pašā nozarē, ja tie atrodas līdzīgā faktiskā situācijā.

188. Komisija uzskatīs atbalstu par samērīgu, ja atbalsta saņēmēji vismaz attiecībā uz 15 % no maksājamajām papildu izmaksām nesaņem samazinājumu.

189. Tomēr, ņemot vērā atjaunojamās enerģijas papildmaksu ievērojamo pieaugumu pēdējos gados, pašu ieguldījums 15 % apmērā no pilnas atjaunojamās enerģijas papildmaksas varētu pārsniegt to summu, ko var segt uzņēmumi, kurus īpaši skar šis slogs. Tādēļ nepieciešamības gadījumā dalībvalstīm ir iespēja to izmaksu summu, ko rada atbalsta atjaunojamu energoresursu enerģijai finansēšana un kas jāmaksā uzņēmuma līmenī, samazināt līdz 4 % no attiecīgā uzņēmuma bruto pievienotās vērtības⁽⁸⁷⁾. Uzņēmumiem, kuru elektroietilpība ir vismaz 20 %, dalībvalstis var ierobežot kopējo maksājamo summu līdz 0,5 % no attiecīgā uzņēmuma bruto pievienotās vērtības.

190. Ja dalībvalstis nolemj pieņemt ierobežojumus attiecīgi 4 % un 0,5 % apmērā no bruto pievienotās vērtības, šie ierobežojumi ir jāpiemēro visiem attiecināmajiem uzņēmumiem.

191. Dalībvalstis var veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka bruto pievienotās vērtības dati, ko izmanto šajā iedaļā paredzētajā nolūkā, ietver visas attiecīgās darbaspēka izmaksas.

⁽⁸³⁾ Visticamākais veids, kā pierādīt cēlonisko saikni, ir pamatojoties uz maksu vai nodevu papildus elektroenerģijas cenai, kas paredzēta, lai finansētu enerģiju no atjaunojamiem energoresursiem. Netiešs veids, kā pierādīt papildu izmaksas, būtu aprēķināt ar zaļajiem sertifikātiem saistīto augstāko neto izmaksu ietekmi uz elektroenerģijas piegādātājiem un aprēķināt ietekmi uz elektroenerģijas cenu, ja augstākās neto izmaksas piegādātājs novirzīja.

⁽⁸⁴⁾ Komisija uzskata, ka šāds risks pastāv nozarēs, kurās tirdzniecības intensitāte ES līmenī ir 10 %, ja nozares elektroietilpība sasniedz 10 % ES līmeni. Turklāt līdzīgs risks pastāv nozarēs, kurās ir zemāka tirdzniecības intensitāte (bet vismaz 4 %) un daudz augstāka elektroietilpība (vismaz 20 % līmenī), vai ekonomikas ziņā līdzīgās nozarēs (piemēram, to aizvietojamības dēļ). Tāpat nozares, kurās ir nedaudz zemāka elektroietilpība (bet vismaz 7 %) un ļoti augsta tirdzniecības intensitāte (vismaz 80 %), skars tādi paši riski. Atbalstāmo nozaru saraksts tika izveidots, balstoties uz šo pamatojumu. Visbeidzot, sarakstā tika iekļautas šādas nozares, jo tās ir ekonomikas ziņā līdzīgas sarakstā jau iekļautajām nozarēm un nodrošina aizvietojamu produktu ražošanu: tērauda, vieglo un krāsaino metālu liešana to aizvietojamības ar čuguna liešanu dēļ; šķīrotu materiālu pārstrāde tās aizvietojamības ar sarakstā iekļautajiem pirmapstrādes produktiem dēļ.

⁽⁸⁵⁾ Sīkāka informācija par to, kā būtu jāaprēķina uzņēmuma elektroietilpība, ir sniegta 4. pielikumā.

⁽⁸⁶⁾ Šādu pārbaudi var piemērot arī uzņēmumiem, kas darbojas pakalpojumu nozarē.

⁽⁸⁷⁾ Sīkāka informācija par to, kā būtu jāaprēķina uzņēmuma bruto pievienotā vērtība, ir sniegta 4. pielikumā.

192. Dalībvalstis var piešķirt atbalstu maksas samazinājuma veidā vai fiksētas ikgadējas kompensācijas (nodokļu atmaksas) veidā, vai kombinējot abus minētos veidus⁽⁸⁸⁾. Ja atbalstu piešķir maksas samazinājuma veidā, ir jāievieš *ex post* uzraudzības mehānisms, lai nodrošinātu, ka jebkāda atbalsta pārmaksa tiks atmaksāta līdz nākamā gada 1. jūlijam. Ja atbalstu piešķir fiksētas ikgadējas kompensācijas veidā, tā ir jāaprēķina, pamatojoties uz vēsturiskiem datiem, t. i., uz datiem par patērēto elektroenerģiju un bruto pievienoto vērtību attiecīgajā bāzes gadā. Kompensācijas summa nedrīkst pārsniegt atbalsta summu, ko uzņēmums būtu saņēmis bāzes gadā, ja tiktu piemēroti šajā iedaļā paredzētie parametri.

3.7.3. *Pārejas noteikumi attiecībā uz atbalstu, kas piešķirts, lai samazinātu slogu saistībā ar finansējumu enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem atbalstam*

193. Dalībvalstīm ir jāpiemēro 3.7.2. iedaļā paredzētie atbilstības un samērīguma kritēriji vēlākais no 2019. gada 1. janvāra. Atbalsts, kas piešķirts attiecībā uz laikposmu pirms minētā datuma, tiks uzskatīts par saderīgu, ja tas atbildīs tiem pašiem kritērijiem.

194. Turklāt Komisija uzskata, ka atbalsts, kas attiecībā uz laikposmu līdz 2019. gadam piešķirts nolūkā samazināt slogu saistībā ar finansējumu elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem atbalstam, var tikt atzīts par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja tas atbilst pielāgošanās plānam.

195. Lai novērstu atbalsta atsevišķiem uzņēmumiem strauju pārtraukšanu, šādā pielāgošanās plānā iekļauj pakāpeniskus pielāgojumus atbalsta apmēram, kas izriet no 3.7.2. iedaļā paredzēto atbilstības un samērīguma kritēriju piemērošanas.

196. Ja atbalsts ir piešķirts attiecībā uz laikposmu pirms šo pamatnostādņu piemērošanas dienas, plānā ir jāparedz kritēriju pakāpeniska piemērošana šajā laikposmā.

197. Ja atbalsts, kas, samazinot slogu saistībā ar finansējumu elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem atbalstam vai atbrīvojot no tā, pirms šo pamatnostādņu piemērošanas dienas ir piešķirts uzņēmumiem, kuri nav atbilstīgi saskaņā ar 3.7.2. iedaļu, šādu atbalstu var atzīt par saderīgu, ja pielāgošanās plānā paredzēts minimālais pašu ieguldījums 20 % apmērā no papildmaksas bez samazinājuma; šis pašu ieguldījums ir pakāpeniski jāievieš vēlākais līdz 2019. gada 1. janvārim.

198. Pielāgošanās plānā ir jāņem vērā visi attiecīgie ekonomikas faktori, kas saistīti ar atjaunojamu energoresursu politiku.

199. Pielāgošanās plānu apstiprina Komisija.

200. Pielāgošanās plāns ir jāpaziņo Komisijai vēlākais 12 mēnešus pēc šo pamatnostādņu piemērošanas sākuma dienas.

3.8. **Atbalsts energoinfrastruktūrai**

201. Moderna energoinfrastruktūra ir ļoti svarīga integrētam enerģijas tirgum – kas ir energoapgādes drošības Savienībā galvenais nosacījums – un lai ļautu Savienībai sasniegt tās plašākos mērķus klimata un enerģētikas jomā. Komisija ir aplēsusi kopējās ieguldījumu vajadzības Eiropas nozīmes enerģētikas infrastruktūrās līdz 2020. gadam aptuveni EUR 200 miljardu apmērā⁽⁸⁹⁾. Šā novērtējuma pamatā bija vērtējums par nepieciešamo infrastruktūru, lai ļautu Savienībai sasniegt vērienīgos politikas mērķus: pabeigt iekšējā enerģijas tirgus izveidi, nodrošināt enerģijas piegādes drošību un integrēt atjaunojamus energoresursus. Ja tirgus dalībnieki nevar nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru, var būt nepieciešams valsts atbalsts, lai pārvarētu tirgus nepilnības un nodrošinātu, ka ir sasniegtas Savienības būtiskās vajadzības attiecībā uz infrastruktūru. Tas jo īpaši attiecas uz tiem infrastruktūras projektiem, kam ir pārrobežu ietekme vai kas sekmē reģionālo kohēziju. Atbalstam energoinfrastruktūrai, tostarp tās modernizācijai un uzlabošanai, principā būtu jāpiešķir ieguldījumu atbalsta veidā.

⁽⁸⁸⁾ Fiksētas ikgadējas kompensācijas (nodokļu atmaksas) izmantošanas priekšrocība ir tā, ka atbrīvotie uzņēmumi saskaras ar tādu pašu elektroenerģijas robežmaksu pieaugumu (t. i., tādu pašu elektroenerģijas izmaksu pieaugumu par katru patērēto papildu megavatstundu), un tādējādi iespējamie konkurences kropļojumi nozarē ir ierobežoti.

⁽⁸⁹⁾ Komisijas dienestu darba dokuments *Energy infrastructure investment needs and financing requirements*, 6.6.2011., SEC(2011) 755, 2. lpp.

3.8.1. Vispārējās nozīmes mērķis

202. Energoinfrastruktūra ir priekšnosacījums enerģētikas tirgus darbībai. Tādējādi atbalsts energoinfrastruktūrai stiprina iekšējo enerģētikas tirgu. Tas uzlabo sistēmas stabilitāti, ražošanas pietiekamību, dažādu energoresursu integrāciju un energoapgādi nepietiekami attīstītajos tīklos. Tāpēc Komisija uzskata, ka atbalsts energoinfrastruktūrai ir labvēlīgs iekšējam tirgum un tādējādi sniedz ieguldījumu vispārējās nozīmes mērķa sasniegšanā.

3.8.2. Valsts intervences nepieciešamība

203. Ieguldījumiem energoinfrastruktūrā bieži ir raksturīgas tirgus nepilnības. Tirgus nepilnība, kas var rasties energoinfrastruktūras jomā, ir saistīta ar koordinācijas problēmām. Atšķirīgas ieguldītāju intereses, neskaidrība par sadarbības iznākumu un tīkla ietekme var aizkavēt projekta attīstību vai tā efektīvu plānošanu. Tajā pašā laikā energoinfrastruktūra var radīt būtisku pozitīvu ārējo ietekmi, tādējādi infrastruktūras izmaksas un ieguvumi var rasties asimetriski starp dažādiem tirgus dalībniekiem un dalībvalstīm.

204. Lai risinātu 203. punktā minētās tirgus nepilnības, uz energoinfrastruktūru parasti attiecas noteikumi par tarifiem un piekļuvi, kā arī nodalīšanas prasības saskaņā ar tiesību aktiem iekšējā enerģētikas tirgus jomā⁽⁹⁰⁾.

205. Finansējuma ziņā valsts atbalsta piešķiršana ir veids, kā novērst tirgus nepilnību, neizmantojot obligātus lietotāja tarifus. Tādēļ, lai pierādītu, ka ir nepieciešams valsts atbalsts energoinfrastruktūras jomā, piemēro 206. un 207. punktā aprakstītos principus.

206. Komisija uzskata, ka attiecībā uz kopīgu interešu projektiem, kā definēts Regulā (ES) Nr. 347/2013⁽⁹¹⁾, viedtīkliem un ieguldījumiem infrastruktūrā atbalstāmajos apgabalos, tirgus nepilnības pozitīvas ārējās ietekmes un koordinācijas problēmu ziņā ir tādas, ka finansējums, izmantojot tarifu, var būt nepietiekams, tāpēc var piešķirt valsts atbalstu.

207. Par energoinfrastruktūras projektiem, uz kuriem attiecas 206. punkts un daļēji vai pilnīgi neattiecas iekšējā enerģētikas tirgus tiesību akti, kā arī par projektiem, uz ko neattiecas 206. punkts, Komisija katrā atsevišķā gadījumā veiks novērtējumu par valsts atbalsta nepieciešamību. Novērtējumā Komisija apsvērs šādus faktorus: i) cik lielā mērā tirgus nepilnība rada nepietiekamu nepieciešamās infrastruktūras nodrošinājumu; ii) cik lielā mērā infrastruktūra ir pieejama trešām personām un uz to attiecas tarifu regulējums un iii) cik lielā mērā projekts sniedz ieguldījumu Savienības enerģijas piegādes drošībā.

208. Komisija pieņem, ka naftas rūpniecības infrastruktūras projektiem valsts atbalsts nav nepieciešams. Tomēr dalībvalstis var piešķirt valsts atbalstu pienācīgi pamatotos izņēmuma gadījumos.

⁽⁹⁰⁾ Iekšējā tirgus regulējums enerģētikas jomā jo īpaši ietver Direktīvu 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 211, 14.8.2009., 55. lpp.); Direktīvu 2009/73/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu (OV L 211, 14.8.2009., 94. lpp.); Regulu (EK) Nr. 713/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar ko izveido Energo regulatoru sadarbības aģentūru; Regulu (EK) Nr. 714/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā (OV L 211, 14.8.2009., 15. lpp.) un Regulu (EK) Nr. 715/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem (OV L 211, 14.8.2009., 36. lpp.).

⁽⁹¹⁾ Regula (ES) Nr. 347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes.

3.8.3. Piemērotība

209. Komisija uzskata, ka tarifi⁽⁹²⁾ ir vispiemērotākais līdzeklis energoinfrastruktūras finansēšanai. Tomēr kopīgu interešu projektu un viedtīklu gadījumā, kā arī gadījumā, ja tiek veikti ieguldījumi infrastruktūrā atbalstāmajos apgabalos, valsts atbalstu var uzskatīt par piemērotu instrumentu, lai daļēji vai pilnībā finansētu šādu infrastruktūru. Šādos gadījumos tirgus nepilnības bieži traucē pilnībā īstenot principu "lietotājs maksā", kas ir tarifu regulējuma pamatā, piemēram, tāpēc, ka tarifa palielinājums jauna infrastruktūras ieguldījuma finansēšanai būtu tik būtisks, ka tas atturētu no ieguldījumu veikšanas vai atturētu potenciālos klientus no infrastruktūras izmantošanas.

3.8.4. Stimulējoša ietekme

210. Atbalsta stimulējošo ietekmi novērtēs, pamatojoties uz 3.2.4. iedaļā paredzētajiem nosacījumiem.

3.8.5. Samērīgums

211. Atbalsta apjoms ir jāierobežo līdz minimālajam apjomam, kāds nepieciešams, lai sasniegtu plānoto mērķi infrastruktūras jomā. Attiecībā uz atbalstu infrastruktūrai hipotētisko scenāriju uzskata par situāciju, kurā projekts netiktu īstenots. Tāpēc attiecināmās izmaksas ir finansējuma deficīts.

212. Atbalsta pasākumiem infrastruktūras atbalsta jomā nedrīkstētu pārsniegt atbalsta intensitāti 100 % apjomā no attiecināmajām izmaksām.

213. Komisija pieprasīs dalībvalstīm skaidri un atsevišķi norādīt visus citus atbalsta pasākumus, kas varētu ietekmēt atbalsta pasākumus infrastruktūras jomā.

3.8.6. Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

214. Ņemot vērā spēkā esošās prasības atbilstīgi iekšējā enerģētikas tirgus tiesību aktiem, kā mērķis ir stiprināt konkurenci, Komisija uzskatīs, ka energoinfrastruktūras atbalstam, uz ko attiecas iekšējā tirgus regulējums, nav pārmērīgas kropļojošas ietekmes.

215. Ja infrastruktūra ir daļēji vai pilnīgi atbrīvota no iekšējā enerģētikas tirgus tiesību aktiem vai tie uz to neattiecas, kā arī pazemes gāzes uzglabāšanas iekārtu gadījumā, Komisija katrā atsevišķā gadījumā veiks novērtējumu par iespējamajiem konkurences izkropļojumiem, ņemot vērā jo īpaši to, kādā apjomā trešām personām ir pieejama atbalstāmā infrastruktūra, alternatīvas infrastruktūras pieejamību un atbalsta saņēmēja tirgus daļu.

3.9. Atbalsts ražošanas pietiekamībai

216. Palielinoties atjaunojamo energoresursu īpatsvaram, elektroenerģijas ražošana daudzās dalībvalstīs pāriet no salīdzinoši stabilas un nepārtrauktas piegādes sistēmas uz sistēmu, kurā ir dažādas maza apjoma piegādes no mainīgiem energoresursiem. Šāda pāreja rada jaunus izaicinājumus ražošanas pietiekamības nodrošinājumam.

217. Turklāt tirgus un regulējuma nepilnības var izraisīt nepietiekamus ieguldījumus ražošanas jaudā, piemēram, situācijā, kad vairumtirdzniecības cenām nosaka maksimālo ierobežojumu un elektroenerģijas tirgi nespēj radīt pietiekamus ieguldījumu stimulus.

218. Tā rezultātā dažas dalībvalstis apsver iespēju ieviest pasākumus, lai nodrošinātu ražošanas pietiekamību, parasti piešķirot ražotājiem atbalstu tikai ražošanas jaudas pieejamībai⁽⁹³⁾.

⁽⁹²⁾ Komisijas Direktīvu 2009/72/EK un 2009/73/EK reglamentējošajos noteikumos izklāstīts pamatojums un principi, kas ir to piekļuves un lietošanas tarifu regulējuma pamatā, kurus izmanto pārvades un sadales sistēmu operatori, lai finansētu ieguldījumus šādā infrastruktūrā un tās uzturēšanu.

⁽⁹³⁾ Komisija jautājumu par ražošanas pietiekamību īpaši aplūkoja savā 2013. gada 5. novembra paziņojumā "Iekšējā elektroenerģijas tirgus darbība un optimāla publiskā intervence" (C(2013) 7243 final), kā arī saistītajā 2013. gada 5. novembra dienestu darba dokumentā *Generation Adequacy in the internal electricity market – guidance on public interventions* (SWD(2013) 438 final).

3.9.1. Vispārējās nozīmes mērķis

219. Pasākumus ražošanas pietiekamībai var plānot dažādos veidos, ieguldījumu un darbības atbalsta veidā (principā atbalstot tikai saistības spēt piegādāt elektroenerģiju), un tos var paredzēt dažādu mērķu sasniegšanai. To mērķis var būt, piemēram, novērst īstermiņa problēmas saistībā ar elastīgas ražošanas jaudas trūkumu, lai rastu risinājumu pēkšņām svārstībām mainīgajā vēja un saules enerģijas ražošanā, vai arī var noteikt ražošanas pietiekamības mērķi, ko dalībvalstis var vēlēt nodrošināt neatkarīgi no īstermiņa apsvērumiem.

220. Atbalsts ražošanas pietiekamībai var būt pretrunā mērķim pakāpeniski pārtraukt videi kaitīgu subsīdiju piešķiršanu, tostarp attiecībā uz fosilo kurināmo. Tāpēc dalībvalstīm vispirms būtu jāapsver alternatīvi veidi, kā panākt tādu ražošanas pietiekamību, kam nebūtu negatīvas ietekmes uz mērķi pakāpeniski pārtraukt videi vai ekonomikai kaitīgo subsīdiju piešķiršanu, piemēram, sekmējot pieprasījuma pārvaldību un palielinot starpsavienojuma jaudu.

221. Būtu skaidri jādefinē precīzs mērķis, uz ko vērsts pasākums, tostarp kad un kur gaidāma ražošanas pietiekamības problēmas rašanās. Ražošanas pietiekamības problēmas konstatējumam būtu jāskaidro ar ražošanas pietiekamības analīzi, ko regulāri veic elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkls saskaņā ar iekšējā enerģētikas tirgus tiesību aktiem⁽⁹⁴⁾.

3.9.2. Valsts intervences nepieciešamība

222. Ražošanas pietiekamības problēmas veids un iemesli un tādējādi valsts atbalsta nepieciešamība ražošanas pietiekamības nodrošināšanai būtu pienācīgi jāanalizē un jāizsaka kvantitatīvā izteiksmē, piemēram, attiecībā uz maksimumslodzes jaudas vai sezonālas jaudas trūkumu, vai maksimumslodzi gadījumā, ja vairumtirdzniecības tirgus īstermiņā nespēj apmierināt pieprasījumu. Būtu jāapraksta kvantitātes noteikšanas mērvienība un aprēķina metode.

223. Dalībvalstīm būtu skaidri jāparāda iemesli, kuru dēļ nevar gaidīt, ka tirgus nodrošinās pietiekamu jaudu, ja nebūs valsts iejaukšanās, ņemot vērā notiekošo tirgus un tehnoloģiju attīstību⁽⁹⁵⁾.

224. Savā novērtējumā Komisija attiecīgos gadījumos cita starpā ņems vērā šādus elementus, kas jāsniedz dalībvalstij:

- a) enerģijas no mainīgiem energoresursiem ražošanas ietekmes novērtējums, tostarp no kaimiņreģionu sistēmām;
- b) pieprasījuma puses līdzdalības ietekmes novērtējums, tostarp to pasākumu apraksts, kas paredzēti, lai veicinātu pieprasījuma pārvaldību⁽⁹⁶⁾;
- c) starpsavienojumu faktiskās vai iespējamās esamības novērtējums, tostarp īstenojamo un plānoto projektu apraksts;
- d) citu tādu elementu apraksts, kas varētu radīt vai pastiprināt ražošanas pietiekamības problēmu, piemēram, reglamentējošās vai tirgus nepilnības, tostarp vairumtirdzniecības cenu maksimālie ierobežojumi.

3.9.3. Piemērotība

225. Atbalstam būtu jāatlīdzina tikai pieejamības pakalpojums, ko sniedz ražotājs, tas ir, apņemšanās vajadzības gadījumā piegādāt elektroenerģiju un attiecīgā kompensācija par to, piemēram, atlīdzība par piegādātās jaudas megavatu. Atbalsts nedrīkstētu ietvert atlīdzību par elektroenerģijas pārdošanu, tas ir, par pārdoto megavattstundu.

⁽⁹⁴⁾ Regula (EK) Nr. 714/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un jo īpaši 8. pants par elektroenerģijas ENTSO uzdevumiem (OV L 211, 14.8.2009., 15. lpp.). Šajā nolūkā var būt noderīga jo īpaši elektroenerģijas ENSTO (pārvades sistēmu operatoru Eiropas asociācijas) izstrādātā metode ražošanas pietiekamības ES mērogā novērtēšanai.

⁽⁹⁵⁾ Šāda attīstība var būt, piemēram, tirgus sasaistes, tekošās dienas tirgu, balansēšanas tirgu un papildpakalpojumu tirgu, kā arī elektroenerģijas akumulācijas attīstība.

⁽⁹⁶⁾ Komisija ņems vērā arī plānus saistībā ar viedo skaitītāju ieviešanu atbilstīgi Direktīvas 2009/72/EK I pielikumam, kā arī prasībām atbilstīgi Energoefektivitātes direktīvai.

226. Pasākumam vajadzētu būt atvērtam un būtu jānodrošina atbilstīgs stimuls tādiem gan esošajiem, gan turpmākajiem ražotājiem un operatoriem, kas izmanto tādas aizstājamas tehnoloģijas kā pieprasījuma puses reakcija vai uzglabāšanas risinājumi. Tāpēc atbalsts būtu jāsniedz, izmantojot mehānismu, kas pieļauj potenciāli atšķirīgus iestrādes periodus, kuri atbilst nepieciešamajam laikam, lai jaunie ražotāji, kas izmanto atšķirīgas tehnoloģijas, veiktu jaunus ieguldījumus. Pasākumā būtu jāņem vērā arī tas, kādā apjomā starpsavienojuma jauda varētu novērst jebkādu iespējamo ražošanas pietiekamības problēmu.

3.9.4. Stimulējoša ietekme

227. Atbalsta stimulējošo ietekmi novērtēs, pamatojoties uz šo pamatnostādņu 3.2.4. iedaļā paredzētajiem nosacījumiem.

3.9.5. Samērīgums

228. Aprēķinot atbalsta kopējo summu, būtu jānodrošina, ka atbalsta saņēmēji nopelnīs tādu peļņas normu, ko var uzskatīt par pieņemamu.

229. Konkurenci veicinošu konkursa procedūru, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, kas efektīvi vērsta uz noteikto mērķi, uzskata par tādu, kas normālos apstākļos nodrošina pieņemamu peļņas normu.

230. Pasākumā vajadzētu būt ietvertiem mehānismiem, kas nodrošina, ka nevar rasties virspēja.

231. Pasākumam vajadzētu būt veidotam tā, lai nodrošinātu, ka cena, ko maksā par ražošanas jaudas pieejamību, tiecas uz nulli, ja sagaidāms, ka piegādātās jaudas līmenis būs pietiekams, lai apmierinātu jaudas pieprasījumu.

3.9.6. Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

232. Pasākums būtu jāplāno tā, lai visām jaudām, kas var efektīvi veicināt ražošanas pietiekamības problēmas risināšanu, būtu iespēja piedalīties pasākumā, jo īpaši ņemot vērā šādus faktorus:

- a) tādu ražotāju līdzdalība, kas izmanto atšķirīgas tehnoloģijas, un tādu operatoru līdzdalība, kas piedāvā pasākumus ar līdzvērtīgu tehnisko sniegumu, piemēram, pieprasījuma pārvaldību, starpsavienojumus un uzglabāšanu. Neskarot 228. punktu, līdzdalības ierobežojums ir attaisnojams tikai, pamatojoties uz nepietiekamu tehnisko sniegumu, kas nepieciešams, lai novērstu ražošanas pietiekamības problēmu. Turklāt ražošanas pietiekamības pasākumam jābūt pieejamam gan pieprasījuma, gan piedāvājuma potenciālajai apvienošanai;
- b) operatoru no citām dalībvalstīm līdzdalība, ja šāda līdzdalība ir fiziski iespējama, jo īpaši reģionālā kontekstā, tas ir, ja var fiziski nodrošināt jaudu dalībvalstij, kas īsteno pasākumu, un var īstenot pasākumā noteiktās saistības⁽⁹⁷⁾;
- c) pietiekama ražotāju skaita līdzdalība, lai attiecībā uz jaudu noteiktu konkurētspējīgu cenu;
- d) izvairšanās no negatīvās ietekmes uz iekšējo tirgu, piemēram, eksporta ierobežojumu, vairumtirdzniecības cenas maksimālo ierobežojumu, piedāvājumu ierobežojumu vai citu pasākumu dēļ, kas apgrūtinā tirgus saistīto darbību, tostarp attiecībā uz tekošās dienas un balansēšanas tirgiem.

233. Pasākums:

- a) nedrīkstētu mazināt stimulus ieguldīt starpsavienojumu jaudā;
- b) nedrīkstētu apgrūtināt tirgus sasaisti, tostarp attiecībā uz balansēšanas tirgiem;
- c) nedrīkstētu ietekmēt ieguldījumu lēmumus par ražošanu, kas bija pirms pasākuma, vai operatoru lēmumus saistībā ar balansēšanas vai papildpakalpojumu tirgu;
- d) nedrīkstētu pārmērīgi stiprināt dominējošu ietekmi tirgū;
- e) līdzvērtīgu tehnisko un ekonomisko rādītāju gadījumā būtu jānodrošina priekšroka ražotājiem, kuri rada zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni.

⁽⁹⁷⁾ Ja ir pieņemta kopēja kārtība, lai atvieglotu pārrobežu līdzdalību shēmās, šādas shēmas būtu attiecīgi jāpielāgo.

3.10. Atbalsts atļauju tirdzniecības shēmu veidā

234. Atļauju tirdzniecības shēmas var ieviest, lai samazinātu piesārņojošu vielu, piemēram, NO_x, emisijas⁽⁹⁸⁾. Tās var ietvert valsts atbalstu, jo īpaši, ja dalībvalstis piešķir atļaujas un kvotas zem to tirgus vērtības. Ja kopējais atļauju skaits, ko piešķir dalībvalsts, ir mazāks nekā kopējās paredzamās uzņēmumu vajadzības, kopējā ietekme uz vides aizsardzības līmeni būs pozitīva. Katra atsevišķa uzņēmuma līmenī, ja piešķirtās kvotas neaptver visu uzņēmuma paredzamo vajadzību kopumu, uzņēmumam vai nu jāsamazina piesārņojums, tādējādi dodot ieguldījumu vides aizsardzības līmeņa celšanā, vai jāpērk papildu kvotas tirgū, tādējādi maksājot kompensāciju par radīto piesārņojumu.

235. Atļauju tirdzniecības shēmas uzskata par saderīgām ar iekšējo tirgu, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

- a) atļauju tirdzniecības shēmām ir jābūt izstrādātām tā, lai sasniegtu tādus mērķus vides jomā, kas ir augstāki par tiem, kurus paredzēts sasniegt, pamatojoties uz Savienības standartiem, kas ir obligāti attiecīgajiem uzņēmumiem;
- b) atļauju vai kvotu sadale jāveic pārredzami, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem un vislabākās kvalitātes pieejamajiem informācijas avotiem, un kopējais tirgojamo atļauju vai kvotu apjoms, kas zem to tirgus vērtības ir piešķirts katram uzņēmumam, nedrīkst pārsniegt tā paredzamās vajadzības, kā tas paredzēts situācijā, kad tirdzniecības shēmas nav;
- c) sadales metodē nedrīkst dot priekšroku noteiktiem uzņēmumiem vai noteiktām nozarēm, ja vien tas nav pamatots ar pašas shēmas vides apsvērumiem vai ja šādi noteikumi ir nepieciešami, lai nodrošinātu saskaņotību ar citām vides politikas jomām;
- d) jaunpienācēji principā nedrīkst saņemt atļaujas vai kvotas ar izdevīgākiem nosacījumiem nekā esošie uzņēmumi, kas darbojas tajos pašos tirgos. Piešķirot esošām iekārtām lielākus atļauju vai kvotu apjomus salīdzinājumā ar jaunpienācējiem tirgū, nedrīkstētu rasties nepamatoti šķēršļi iekļūšanai tirgū.

236. Komisija novērtēs atļauju tirdzniecības shēmās ietvertā valsts atbalsta nepieciešamību un samērīgumu saskaņā ar šādiem kritērijiem:

- a) saņēmēju atlasei jābūt balstītai uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem, un atbalsta piešķiršanai jānotiek principā tādā pašā veidā visiem konkurentiem tajā pašā nozarē, ja tie atrodas līdzīgā faktiskā situācijā;
- b) visu kvotu izsoles rezultātā būtu ievērojami jāpalielinās ražošanas izmaksām atsevišķo saņēmēju nozarē vai kategorijā;
- c) ražošanas izmaksu ievērojamo palielinājumu nevar novirzīt uz patērētājiem, neradot pārdošanas apjomu ievērojamo samazinājumu. Šo analīzi var veikt, cita starpā pamatojoties uz aplēsēm par izstrādājumu cenu elastību attiecīgajā nozarē. Lai novērtētu to, vai izmaksu palielinājumu atļauju tirdzniecības shēmas dēļ nevar novirzīt uz patērētājiem, var izmantot aplēses par zaudētiem pārdošanas apjomiem, kā arī par to ietekmi uz uzņēmuma rentabilitāti;
- d) atsevišķiem uzņēmumiem nozarē nedrīkstētu būt iespēja samazināt emisiju līmeni tā, lai cena par sertifikātu būtu pieņemama. To, ka enerģijas patēriņu nav iespējams samazināt, var pierādīt ar emisijas līmeņiem, kuri izriet no efektīvākās tehnikas rādītājiem, kas tiek izmantota Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ), un pielietojot tos kā etalonu. Katrs uzņēmums, kas izmanto visefektīvāko tehniku, drīkst saņemt, lielākais, tādu kvotu, kura atbilst ražošanas izmaksu palielinājumam, kas izriet no atļauju tirdzniecības shēmas, izmantojot visefektīvāko tehniku, un ko nevar novirzīt uz patērētājiem. Katrs uzņēmums, kuram būs sliktāks ekoloģiskais rādītājs, saņem mazāku kvotu, kas ir samērīga ar ekoloģisko rādītāju.

3.11. Atbalsts uzņēmumu pārvietošanai

237. Ieguldījumu atbalsts uzņēmumu pārvietošanai ir paredzēts, lai radītu individuālus stimulus samazināt negatīvo ārējo ietekmi, pārvietojot uzņēmumus, kuru darbība rada lielu piesārņojumu, uz vietām, kur šādam piesārņojumam būtu mazāk kaitīga ietekme, kas samazinātu ārējās izmaksas. Tādēļ atbalsts var būt pamatots, ja pārvietošana tiek veikta vides apsvērumu dēļ, bet ir jāizvairās no atbalsta piešķiršanas uzņēmumu pārvietošanai jebkādu citu iemeslu dēļ.

⁽⁹⁸⁾ Spriedums lietā C-279/08 P, Komisija/Nīderlande (Krājums (2011), I-7671. lpp.).

238. Ieguldījumu atbalstu uzņēmumu pārvietošanai uz citu vietu vides aizsardzības apsvērumu dēļ uzskata par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja ir izpildīti 3.2.4. un 3.2.7. iedaļā paredzētie nosacījumi un šādi kumulatīvi nosacījumi:

- a) vietas maiņai jānotiek vides aizsardzības vai profilakses iemeslu dēļ, un tai jābūt noteiktai ar kompetentas valsts iestādes administratīvu lēmumu vai tiesas nolēmumu vai par to jāpanāk vienošanās starp uzņēmumu un kompetento valsts iestādi;
- b) uzņēmumam jāatbilst stingrākajiem vides standartiem, kas ir spēkā tā jaunajā atrašanās vietā.

239. Atbalsta saņēmējs var būt:

- a) uzņēmums, kas veic uzņēmējdarbību pilsētas teritorijā vai saskaņā ar Direktīvu 92/43/EEK⁽⁹⁹⁾ noteiktā īpašā aizsargātā teritorijā, kas likumīgi (proti, atbilstoši visām tiesību aktu prasībām, tostarp piemērojamiem vides standartiem) veic tādu darbību, kura rada ievērojamu piesārņojumu, un kam šā izvietojuma dēļ ir jāpārceļas no uzņēmējdarbības vietas uz piemērotāku apgabalu; vai
- b) uzņēmums vai iekārta, uz kuru attiecas Direktīvas 2012/18/ES⁽¹⁰⁰⁾ (Seveso III direktīvas) darbības joma.

240. Lai noteiktu attiecināmo izmaksu apjomu pārvietošanas atbalsta gadījumā, Komisija ņems vērā jo īpaši

- a) šādus ieguvumus:
 - i) peļņu no atstātās ražotnes vai zemesgabala pārdošanas vai iznomāšanas;
 - ii) kompensāciju, ko maksā ekspropriācijas gadījumā;
 - iii) jebkādus citus ieguvumus, kas saistīti ar ražotnes pārcelšanu uz citu vietu, jo īpaši ieguvumus, kas izriet no tehnoloģijas uzlabošanas pārcelšanās gadījumā, un grāmatvedībā uzskaitītos ienākumus saistībā ar ražotnes labāku izmantošanu;
 - iv) ieguldījumus, kas attiecas uz jebkādu jaudas palielināšanu;
- b) šādas izmaksas:
 - i) izmaksas, kas saistītas ar zemesgabala pirkšanu vai jaunas ražotnes ar tādu pašu jaudu kā atstātās iekārtas celtniecību vai pirkšanu;
 - ii) jebkādus naudas sodus, kas uzņēmumam jāmaksā par zemesgabala vai ēku nomas līguma laušanu, ja vietas maiņa notiek, lai izpildītu administratīvu lēmumu vai tiesas nolēmumu.

241. Atbalsta intensitātes ir noteiktas 1. pielikumā.

4. NOVĒRTĒJUMS

242. Lai papildus nodrošinātu, ka konkurences izkropļojumi ir ierobežoti, Komisija var pieprasīt, lai konkrētām atbalsta shēmām tiktu piemērots laika ierobežojums (kas parasti ir 4 gadi vai mazāk) un 28. punktā minētais novērtējums. Novērtējumus veiks attiecībā uz shēmām, kuru radītais iespējamais konkurences izkropļojums ir īpaši liels, tas ir, kuras var radīt risku būtiski ierobežot vai izkropļot konkurenci, ja to īstenošana netiek laikus pārskatīta.

243. Ņemot vērā novērtējuma mērķus un lai neradītu pārmērīgu slogu dalībvalstīm un mazākiem atbalsta projektiem, novērtējums attieksies tikai uz atbalsta shēmām ar lielu budžetu un iepriekš nebijušām iezīmēm vai gadījumiem, kad paredzētas būtiskas izmaiņas tirgū, tehnoloģijās vai regulējumā. Novērtējums jāveic no atbalsta piešķiršanas iestādes neatkarīgam ekspertam, pamatojoties uz kopēju Komisijas noteiktu metodiku. Tas ir jāpublisko. Dalībvalstīm kopā ar atbalsta shēmu ir jāpaziņo novērtējuma plāna projekts, kas būs Komisijas veiktā shēmas novērtējuma neatņemama sastāvdaļa.

⁽⁹⁹⁾ Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.). Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2013/17/ES (OV L 158, 10.6.2013., 193. lpp.).

⁽¹⁰⁰⁾ Direktīva 2012/18/ES (2012. gada 4. jūlijs) par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību, ar kuru groza un vēlāk atceļ Padomes Direktīvu 96/82/EK (OV L 197, 24.7.2010., 1. lpp.).

244. Attiecībā uz atbalsta shēmām, uz kurām vienīgi to lielā budžeta dēļ neattiecas Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas darbības joma, Komisija novērtēs atbalsta shēmas – izņemot novērtējuma plānu – saderību, pamatojoties uz minētajā regulā noteiktajiem kritērijiem, nevis uz šīm pamatnostādnēm.

245. Novērtējums jāiesniedz Komisijā laikus, lai varētu izvērtēt atbalsta shēmas darbības iespējamo pagarināšanu, un jebkurā gadījumā pēc tās beigām. Katra novērtējuma konkrētais tvērums un nosacījumi tiks noteikti lēmumā, ar ko apstiprina atbalsta shēmu. Veicot jebkādus vēlākus atbalsta pasākumus, kuru mērķis ir līdzīgs (tostarp jebkādas 244. punktā minēto shēmu izmaiņas), ir jāņem vērā novērtējuma rezultāti.

5. PIEMĒROŠANA

246. Šīs pamatnostādnes piemēros no 2014. gada 1. jūlija, un tās aizstās 2008. gada 1. aprīlī publicētās pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai⁽¹⁰¹⁾. Tās piemēros līdz 2020. gada 31. decembrim.

247. Komisija piemēros šīs pamatnostādnes visiem paziņotajiem atbalsta pasākumiem, par kuriem tai jāpieņem lēmums pēc to piemērošanas sākuma, pat tad, ja par projektiem paziņots pirms minētās dienas. Savukārt individuāls atbalsts, kurš piešķirts saskaņā ar apstiprinātām atbalsta shēmām un paziņots Komisijai atbilstoši pienākumam individuāli paziņot šādu atbalstu, tiks novērtēts saskaņā ar pamatnostādnēm, ko piemēro apstiprinātajai atbalsta shēmai, kuras ietvaros piešķirts individuālais atbalsts.

248. Nelikumīgu vides atbalstu vai enerģētikas atbalstu novērtēs saskaņā ar noteikumiem, kas bija spēkā dienā, kad atbalsts piešķirts, atbilstīgi Komisijas paziņojumam par noteikumu pieņemšanu, kas piemērojami nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai⁽¹⁰²⁾, izņemot turpmāk minēto gadījumu.

Nelikumīgs atbalsts, ko sniedz, samazinot līdzdalību enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem finansēšanā, tiks novērtēts saskaņā ar 3.7.2. un 3.7.3. iedaļā paredzētajiem noteikumiem.

Sākot no 2011. gada 1. janvāra, 194. punktā paredzētajam pielāgošanās plānam ir jāparedz arī 3.7.2. iedaļā noteikto kritēriju un 197. punktā noteiktā pašu ieguldījuma pakāpeniska piemērošana. Pirms minētās dienas Komisija uzskata, ka jebkādu atbalstu, kas sniegts, samazinot līdzdalību elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem finansēšanā, var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu⁽¹⁰³⁾.

249. Individuāls atbalsts, kas piešķirts nelikumīgas atbalsta shēmas ietvaros, tiks novērtēts saskaņā ar tām nelikumīgai atbalsta shēmai piemērojamām pamatnostādnēm, kas piemērojamas laikā, kad tika piešķirts individuālais atbalsts. Ja šāda individuālā atbalsta saņēmējs ir saņēmis apstiprinājumu no dalībvalsts, ka tam nelikumīgas shēmas ietvaros noteiktā laikposmā tiks piešķirts darbības atbalsts enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem un koģenerācijas atbalstam, šādu atbalstu var piešķirt visam laikposmam, ievērojot nosacījumus, kas shēmā paredzēti laikā, kad tika sniegts apstiprinājums, ciktāl šāds atbalsts ir saderīgs ar noteikumiem, kas bija piemērojami apstiprinājuma sniegšanas laikā.

250. Pamatojoties uz Līguma 108. panta 1. punktu, Komisija ar šo ierosina dalībvalstīm šādus atbilstīgus pasākumus attiecībā uz to esošajām atbalsta shēmām vides vai enerģētikas jomā.

Dalībvalstīm nepieciešamības gadījumā būtu jāizdara grozījumi šādās shēmās, lai panāktu to atbilstību šīm pamatnostādnēm ne vēlāk kā līdz 2016. gada 1. janvārim, ar šādiem izņēmumiem.

⁽¹⁰¹⁾ OV C 82, 1.4.2008., 1. lpp.

⁽¹⁰²⁾ OV C 119, 22.5.2002., 22. lpp.

⁽¹⁰³⁾ Komisija uzskata, ka šādam atbalstam nav negatīvas ietekmes uz tirdzniecības apstākļiem tādā apmērā, kas ir pretrunā vispārējām interesēm, turpmāk minēto iemeslu dēļ. Dalībvalstīm līdz 2010. gada 5. decembrim bija jānodrošina, ka stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas nepieciešami, lai izpildītu Atjaunojamo energoresursu direktīvas prasības, ar kuru tika noteikti juridiski saistoši mērķi atjaunojamu energoresursu enerģijas patēriņa jomā. No otras puses, kopējās izmaksas, kas nepieciešamas, lai atbalstītu elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamiem resursiem, līdz 2010. gadam palika samērā ierobežotas, tādēļ maksu līmenis palika salīdzinoši zems. Tāpēc tā atbalsta summa, kas piešķirts uzņēmumiem, samazinot līdzdalību elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem finansēšanā, katram atsevišķam saņēmējam arī palika ierobežota. Turklāt jebkāds atbalsts, kas piešķirts no 2008. gada decembra līdz 2010. gada decembrim un kas nepārsniedz EUR 500 000 vienam uzņēmumam, visdrīzāk, ir saderīgs, pamatojoties uz Komisijas paziņojumu – Valsts atbalsta pasākumu Kopienas pagaidu shēma, lai veicinātu piekļuvi finansējumam pašreizējās finanšu un ekonomiskās krīzes apstākļos (OV C 83, 7.4.2009., 1. lpp.) ar grozījumiem.

Nepieciešamības gadījumā esošās atbalsta shēmas Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999⁽¹⁰⁴⁾ 1. panta b) punkta izpratnē attiecībā uz darbības atbalstu nolūkā atbalstīt enerģiju no atjaunojamiem energoresursiem un koģenerāciju ir jāpielāgo šīm pamatnostādņēm tikai tad, ja dalībvalstis pagarina esošās shēmas vai ja pēc 10 gadus ilga laikposma beigām vai pēc tam, kad beigusies Komisijas lēmuma spēkā esamība, atkārtoti paziņo par tām, vai ja dalībvalstis veic izmaiņas⁽¹⁰⁵⁾ tajās.

Ja atbalsta saņēmējs no dalībvalsts saņēmis apstiprinājumu, ka tam saskaņā ar šādu shēmu noteiktā laikposmā tiks piešķirts valsts atbalsts, šādu atbalstu var piešķirt attiecībā uz visu laikposmu atbilstīgi nosacījumiem, kas paredzēti shēmas apstiprināšanas laikā.

251. Dalībvalstis tiek aicinātas skaidri un bez atrunām paust savu piekrišanu ierosinātajiem atbilstīgajiem pasākumiem divu mēnešu laikā no dienas, kurā šīs pamatnostādnes publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Ja atbilde netiks saņemta, Komisija uzskatīs, ka attiecīgā dalībvalsts ieteiktajiem pasākumiem nepiekrīt.

6. ZIŅOJUMU SNIEGŠANA UN UZRAUDZĪBA

252. Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 659/1999 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 794/2004⁽¹⁰⁶⁾ un to vēlākiem grozījumiem dalībvalstīm ir jāsniedz Komisijai gada ziņojumi.

253. Dalībvalstīm ir jānodrošina, ka tiek reģistrēta detalizēta informācija par visiem pasākumiem, kas saistīti ar atbalsta piešķiršanu. Šādiem reģistriem ir jāsaturs visa informācija, kas nepieciešama, lai attiecīgajā gadījumā noteiktu, vai ir ievēroti nosacījumi par attiecināmajām izmaksām un maksimālo pieļaujamo atbalsta intensitāti. Šī informācija ir jāuzglabā 10 gadus no dienas, kurā atbalsts tika piešķirts, un pēc pieprasījuma jāsniedz Komisijai.

7. PĀRSKATĪŠANA

254. Komisija jebkurā laikā var izlemt šīs pamatnostādnes pārskatīt vai grozīt, ja tas vajadzīgs saistībā ar konkurences politiku vai lai ņemtu vērā citas Savienības politikas un starptautiskās saistības.

⁽¹⁰⁴⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 659/1999 (1999. gada 22. marts), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai (OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.).

⁽¹⁰⁵⁾ Izmaiņas ir jebkādas ievērojamas izmaiņas Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta izpratnē.

⁽¹⁰⁶⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 794/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 659/1999 (OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.).

I PIELIKUMS

Atbalsta intensitāte ieguldījumu atbalstam, kas ietilpst attiecināmās izmaksās

1. Atbalsta pasākumiem vides jomā piemēro šādu atbalsta intensitāti:

	Mazs uzņēmums	Vidējs uzņēmums	Liels uzņēmums
Atbalsts uzņēmumiem tādu standartu izpildei, kas ir augstāki par Savienības standartiem, vai vides aizsardzības līmeņa paaugstināšanai, ja nav Savienības standartu (atbalsts jaunu transportlīdzekļu iegādei)	60 % 70 % ekoinovācijas gadījumā, 100 % konkursa procedūras gadījumā	50 % 60 % ekoinovācijas gadījumā, 100 % konkursa procedūras gadījumā	40 % 50 % ekoinovācijas gadījumā, 100 % konkursa procedūras gadījumā
Atbalsts pētījumiem vides jomā	70 %	60 %	50 %
Atbalsts, lai laikus sāktu pielāgošanos turpmākajiem Savienības standartiem vairāk nekā 3 gadus iepriekš	20 %	15 %	10 %
vienu līdz trīs gadus pirms standartu stāšanās spēkā	15 %	10 %	5 %
Atbalsts atkritumu apsaimniekošanai	55 %	45 %	35 %
Atbalsts atjaunojamās enerģijas veidiem Atbalsts koģenerācijas iekārtām	65 %, 100 % konkursa procedūras gadījumā	55 %, 100 % konkursa procedūras gadījumā	45 %, 100 % konkursa procedūras gadījumā
Atbalsts energoefektivitātei	50 %, 100 % konkursa procedūras gadījumā	40 %, [100] % konkursa procedūras gadījumā	30 %, 100 % konkursa procedūras gadījumā
Atbalsts centralizētai siltumapgādei un dzesēšanai, izmantojot parasto enerģiju	65 %, 100 % konkursa procedūras gadījumā	55 %, 100 % konkursa procedūras gadījumā	45 % 100 % konkursa procedūras gadījumā
Atbalsts piesārņotu vietu attīrīšanai	100 %	100 %	100 %
Atbalsts uzņēmumu pārvietošanai	70 %	60 %	50 %
Atbalsts atļauju tirdzniecības veidā	100 %	100 %	100 %
Atbalsts energoinfrastrukturai Centralizētas siltumapgādes infrastruktūra	100 %	100 %	100 %
Atbalsts CCS	100 %	100 %	100 %

Šajā tabulā norādīto atbalsta intensitāti var palielināt ar prēmiju 5 procentpunktu apjomā reģionos, uz kuriem attiecas Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts, vai ar prēmiju 15 procentpunktu apjomā reģionos, uz kuriem attiecas 107. panta 3. punkta a) apakšpunkts, maksimāli līdz 100 % atbalsta intensitātei.

II PIELIKUMS

Tipiska valsts intervence

1. Komisija par tipiskiem valsts atbalsta intervences scenārijiem vides aizsardzības līmeņa uzlabošanai vai iekšējā enerģijas tirgus stiprināšanai uzskata šādus scenārijus.
2. Lai aprēķinātu attiecināmās izmaksas, pamatojoties uz hipotētisko scenāriju, jo īpaši tiek sniegti šādi ieteikumi:

Atbalsta kategorija	Hipotētiskais scenārijs / attiecināmās izmaksas ⁽¹⁾
Koģenerācija	Hipotētiskais scenārijs ir tradicionālā elektroenerģijas vai siltuma ražošanas sistēma ar tādu pašu jaudu attiecībā uz enerģijas efektīvu ražošanu.
Pētījumi vides jomā ⁽²⁾	Attiecināmās izmaksas ir pētījumu izmaksas.
Piesārņotu vietu attīrīšana	Attīrīšanas darbu izmaksas ⁽³⁾ , no kurām atskaita zemesgabala vērtības pieaugumu ⁽⁴⁾ .
Centralizētās siltumapgādes un dzesēšanas stacijas	Ieguldījumu izmaksas saistībā ar vienas vai vairāku tādu ģenerētārvienību būvniecību, paplašināšanu un renovāciju, kas ir efektīvas centralizētās siltumapgādes un dzesēšanas sistēmas neatņemama sastāvdaļa.
Atkritumu apsaimniekošana ⁽⁵⁾	Papildu ieguldījumi, salīdzinot ar parastās ražošanas izmaksām, kas nav saistīta ar atkritumu apsaimniekošanu, ar tādu pašu ieguldījumu jaudas palielināšanā.
Atbalsts tādu standartu izpildei, kas ir augstāki par Savienības standartiem	Papildu ieguldījuma izmaksas, kas ietver ieguldījuma papildu izmaksas, kuras vajadzīgas, lai pārsniegtu Savienības standartos prasīto vides aizsardzības līmeni ⁽⁶⁾ .
Savienības vai valsts standartu neesamība	Papildu ieguldījuma izmaksas ir ieguldījuma izmaksas, kas vajadzīgas, lai sasniegtu augstāku vides aizsardzības līmeni nekā tas, ko attiecīgais uzņēmums vai uzņēmumi sasniegtu vides atbalsta neesamības gadījumā.
Elektroenerģijas ražošana no AER	Papildu ieguldījumu izmaksas salīdzinājumā ar tradicionālas elektrostacijas izmaksām ar tādu pašu jaudu attiecībā uz enerģijas efektīvu ražošanu.
Siltumapgāde, izmantojot AER	Papildu ieguldījumu izmaksas salīdzinājumā ar tradicionālas apkures sistēmas izmaksām ar tādu pašu jaudu attiecībā uz enerģijas efektīvu ražošanu.
Tādas biogāzes ražošana, kas ir uzlabota līdz dabasgāzes līmenim	Ja atbalstu piešķir tikai biogāzes uzlabošanai, hipotētiskais scenārijs ir šīs biogāzes alternatīva izmantošana (tostarp dedzināšana).
Transportā izmantotā biodegviela un biogāze	Parasti būtu jāizvēlas papildu ieguldījumu izmaksas salīdzinājumā ar parastu rafinēšanas iekārtu, taču Komisija pienācīgi pamatotos gadījumos var akceptēt alternatīvus hipotētiskus scenārijus.

Atbalsta kategorija	Hipotētiskais scenārijs / attiecināmās izmaksas ⁽¹⁾
Rūpniecisko blakusproduktu izmantošana	Ja blakusprodukts nonāktu atkritumos gadījumā, ja tas netiktu izmantots atkārtoti: attiecināmās izmaksas ir papildu ieguldījums, kas vajadzīgs, lai izmantotu blakusproduktu, piemēram, siltummainis tādai siltumapgādes iekārtai, kurā izmanto atkritumus. Ja blakusprodukts būtu jāapglabā: hipotētiskais ieguldījums ir atkritumu apglabāšana.
Atbalsts atļauju tirdzniecības shēmām	Lai pamatotu, ka atbalsts ir samērīgs, ir jāpierāda, ka netiek veikta atļauju pārmērīga piešķiršana.

⁽¹⁾ Komisija var atzīt alternatīvus hipotētiskus scenārijus, ja dalībvalsts tos pienācīgi pamato.

⁽²⁾ Tie ietver atbalstu energoefektivitātes auditu veikšanai.

⁽³⁾ Novēršamajā kaitējumā videi jāietver kaitējums augsnes, virszemes ūdeņu vai pazemes ūdeņu kvalitātei. Visi izdevumi, kas uzņēmumam radušies, attīrot tā teritoriju, neatkarīgi no tā, vai šos izdevumus var uzrādīt kā pamatlīdzekļus tā bilancē, ir uzskatāmi par attiecināmu ieguldījumu piesārņotu vietu attīrīšanai.

⁽⁴⁾ Novērtējumi par zemesgabala vērtības pieaugumu saistībā ar teritorijas attīrīšanu jāveic neatkarīgam ekspertam.

⁽⁵⁾ Tas attiecas uz citu uzņēmumu atkritumu apsaimniekošanu un ietver atkārtotas izmantošanas, pārstrādes un reģenerācijas darbības.

⁽⁶⁾ Ieguldījumu izmaksas, kas vajadzīgas, lai sasniegtu Savienības standartos prasīto vides aizsardzības līmeni, nav attiecināmas un ir jāat-skaita.

III PIELIKUMS

Attiecināmo nozaru ⁽¹⁾ saraksts ⁽²⁾ atbilstoši 3.7.2. iedaļai

NACE kods	Apraksts
510	Akmeņogļu ieguve
729	Citu krāsaino metālu rūdu ieguve
811	Būvakmeņu un dekoratīvo akmeņu ieguve, kaļķakmens, ģipša, krīta un slānekļa ieguve
891	Ķīmikāliju un minerālmēslu ražošanā izmantojamo minerālu ieguve
893	Sāls ieguve
899	Citur neklasificēta pārējā ieguves rūpniecība
1032	Augļu un dārzeņu sulas ražošana
1039	Cita veida augļu un dārzeņu pārstrāde un konservēšana
1041	Eļļu un tauku ražošana
1062	Cietes un cietes produktu ražošana
1104	Citu nedestilētu dzērienu ražošana no raudzētām izejvielām
1106	Iesala ražošana
1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpsana
1320	Tekstilmateriālu aušana
1394	Tauvu, virvju, auklu un tīklu ražošana
1395	Neastu drāņu un to izstrādājumu ražošana, izņemot apģērbus
1411	Ādas apģērbus ražošana
1610	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
1621	Finiera lokšņu un koka paneļu ražošana
1711	Celulozes (papīrmassas) ražošana
1712	Papīra un kartona ražošana
1722	Sadzīves, higiēnisko priekšmetu un tualetes piederumu ražošana
1920	Naftas pārstrādes produktu ražošana
2012	Krāsvielu un pigmentu ražošana
2013	Pārējo neorganisko ķīmisko pamatvielu ražošana
2014	Pārējo organisko ķīmisko pamatvielu ražošana
2015	Minerālmēslu un slāpekļa savienojumu ražošana
2016	Plastmasu ražošana pirmapstrādes formās
2017	Sintētiskā kaučuka ražošana pirmapstrādes formās
2060	Sintētisko šķiedru ražošana
2110	Farmaceutisko pamatvielu ražošana

⁽¹⁾ Šis saraksts un kritēriji, uz kuriem tas balstās, neatspoguļo Komisijas nostāju nākotnē par oglekļa emisiju pārvirzes risku saistībā ar ETS, ko tā ieņems, izstrādājot noteikumus par oglekļa emisiju pārvirzi saistībā ar 2030. gada klimata un enerģētikas politikas satvaru, un šajā sakarā šis saraksts un kritēriji nav būtiski.

⁽²⁾ Komisija, pamatojoties uz 89. zemsvītras piezīmē norādītajiem kritērijiem, var pārskatīt 3. pielikumā ietvertu sarakstu, ja Komisijai tiek sniegti pierādījumi, ka ir būtiski mainījušies dati, uz kuriem balstās šis pielikums.

NACE kods	Apraksts
2221	Plastmasas plātņu, lokšņu, cauruļu un profilu ražošana
2222	Plastmasas iepakojuma ražošana
2311	Lokšņu stikla ražošana
2312	Lokšņu stikla formēšana un apstrāde
2313	Dobo stikla izstrādājumu ražošana
2314	Stikla šķiedras ražošana
2319	Citu stikla izstrādājumu ražošana, ieskaitot tehniskā stikla izstrādājumus
2320	Ugunsizturīgo nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana
2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana
2342	Sanitārtehnisko keramikas izstrādājumu ražošana
2343	Keramikas izolatoru un izolācijas armatūras ražošana
2349	Cita veida keramikas izstrādājumu ražošana
2399	Citur neklasificētu nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana
2410	Čuguna, tērauda un dzelzs sakausējumu ražošana
2420	Tērauda cauruļu, dobu profilu un to savienojumu ražošana
2431	Aukstā vilkšana
2432	Šauru slokšņu aukstā velmēšana
2434	Stieplu vilkšana
2441	Cēlmetālu ražošana
2442	Alumīnija ražošana
2443	Svina, cinka un alvas ražošana
2444	Vara ražošana
2445	Citu krāsaino metālu ražošana
2446	Kodoldegvielas ražošana
2720	Galvanisko elementu ražošana
3299	Citur neklasificēta ražošana
2011	Rūpniecisko gāzu ražošana
2332	Māla ķieģeļu, flīžu un citu apdedzināto būvmateriālu ražošana
2351	Cementa ražošana
2352	Kaļķa un ģipša ražošana
2451/2452/ 2453/2454	Čuguna, tērauda, vieglo metālu un citu krāsaino metālu liešana
2611	Elektronisko komponentu ražošana
2680	Magnētisko un optisko datu nesēju ražošana
3832	Šķīrotu materiālu pārstrāde

IV PIELIKUMS

Bruto pievienotās vērtības un elektointensitātes uzņēmuma līmenī aprēķināšana saskaņā ar 3.7.2. iedaļu

1. Uzņēmuma bruto pievienotā vērtība (BPV) 3.7.2. iedaļas nozīmē ir bruto pievienotā vērtība pēc ražošanas faktoru izmaksām, kas ir BPV tirgus cenās, no kuras ir atskaitīti netiešie nodokļi un kurai pieskaitītas saņemtās subsīdijas. Pievienoto vērtību pēc ražošanas faktoru izmaksām var aprēķināt šādi: apgrozījums plus kapitalizētā produkcija, plus citi saimnieciskās darbības ienākumi, plus vai mīnus krājumu izmaiņas, mīnus preču un pakalpojumu iepirkumi⁽¹⁾, mīnus citi nodokļi par produktiem, kas saistīti ar apgrozījumu, bet nav atskaitāmi, mīnus ar ražošanu saistītās nodevas un nodokļi. Alternatīvi to var aprēķināt, ņemot par pamatu bruto darbības rezultātu, kam pieskaita personāla izmaksas. Ieņēmumus un izdevumus, ko uzņēmumu grāmatvedībā klasificē kā finanšu vai ārkārtas ieņēmumus un izdevumus, pievienotajā vērtībā neieskaita. Pievienoto vērtību pēc ražošanas faktoru izmaksām aprēķina bruto līmenī, jo netiek atņemtas vērtības korekcijas (piemēram, amortizācija)⁽²⁾.
2. Piemērojot 3.7.2. iedaļu, izmanto to pēdējo 3 gadu⁽³⁾ vidējo aritmētisko, par kuriem ir pieejami BPV dati.
3. Piemērojot 3.7.2. iedaļu, uzņēmuma elektointensitāti definē šādi:
 - a) uzņēmuma elektroenerģijas izmaksas (ko aprēķina, kā norādīts turpmāk 4. punktā), dalītas ar
 - b) uzņēmuma BPV (ko aprēķina, kā norādīts iepriekš 1. un 2. punktā).
4. Uzņēmuma elektroenerģijas izmaksas definē šādi:
 - a) uzņēmuma elektroenerģijas patēriņš, reizināts ar
 - b) pieņemto elektroenerģijas cenu.
5. Aprēķinot uzņēmuma elektroenerģijas patēriņu, jāizmanto nozares elektroenerģijas patēriņa efektivitātes rādītāji, ja tādi ir pieejami. Ja tie nav pieejami, izmanto to pēdējo 3 gadu⁽⁴⁾ vidējo aritmētisko, par kuriem šādi dati ir pieejami.
6. Iepriekš izklāstītā 4. punkta b) apakšpunkta izpratnē pieņemtā elektroenerģijas cena ir elektroenerģijas mazumtirdzniecības vidējā cena dalībvalstī, ko maksā uzņēmumi, kuros ir līdzīgs elektroenerģijas patēriņa līmenis tajā iepriekšējā gadā, par kuru ir pieejami dati.
7. Iepriekš izklāstītā 4. punkta b) apakšpunkta izpratnē pieņemtā elektroenerģijas cena var ietvert visas izmaksas, kas izriet no līdzdalības elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem finansēšanā un kas tiktu novirzītas uz uzņēmumu, ja nebūtu šādu izmaksu samazinājuma.

⁽¹⁾ Lai novērstu šaubas, jānorāda, ka "preces un pakalpojumi" neietver personāla izmaksas.

⁽²⁾ Kods 12 15 0 saskaņā ar tiesisko regulējumu, kas izveidots ar Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 58/97 (1996. gada 20. decembris) par uzņēmējdarbības strukturālo statistiku.

⁽³⁾ Ja uzņēmums dibināts pirms mazāk nekā gada, var izmantot pirmajā darbības gadā plānotos datus. Tomēr dalībvalstīm pirmā darbības gada (1. gads) beigās būtu jāveic *ex post* novērtējums, lai pārbaudītu uzņēmuma atbilstības statusu un izmaksu ierobežojumus (izteiktus kā BPV procentuālā daļa), kas piemērojami saskaņā ar 189. punktu 3.7.2. iedaļā. Pēc šāda *ex post* novērtējuma dalībvalstīm būtu attiecīgā gadījumā jāizmaksā uzņēmumiem kompensācija vai jāatgūst piešķirtā kompensācija. Attiecībā uz 2. gadu būtu jāizmanto dati par 1. gadu. Attiecībā uz 3. gadu būtu jāizmanto datu par 1. un 2. gadu vidējais aritmētiskais. Sākot no 4. gada būtu jāizmanto datu par iepriekšējiem 3 gadiem vidējais aritmētiskais.

⁽⁴⁾ Skatīt iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

V PIELIKUMS

Ieguves rūpniecības un ražošanas nozares, kuras nav iekļautas sarakstā III pielikumā un kurās ES ārējās tirdzniecības intensitāte ir vismaz 4 %

NACE kods	Apraksts
610	Jēlnaftas ieguve
620	Dabasgāzes ieguve
710	Dzelzs rūdu ieguve
812	Grants un smilts karjeru izstrāde; māla un kaolīna ieguve
1011	Gaļas pārstrāde un konservēšana
1012	Mājputnu gaļas pārstrāde un konservēšana
1013	Gaļas un mājputnu gaļas produktu ražošana
1020	Zivju, vēzveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana
1031	Kartupeļu pārstrāde
1042	Margarīna un līdzīgu pārtikas tauku ražošana
1051	Piena pārstrāde un siera ražošana
1061	Graudu malšanas produktu ražošana
1072	Sausiņu un cepumu ražošana; ilgi uzglabājamo konditorejas izstrādājumu un kūku ražošana
1073	Makaronu, nūdeļu, kuskusa un līdzīgu miltu izstrādājumu ražošana
1081	Cukura ražošana
1082	Kakao, šokolādes, konfekšu un citu cukuroto konditorejas izstrādājumu ražošana
1083	Tējas un kafijas pārstrāde
1084	Garšvielu un piedevu ražošana
1085	Gatavu ēdienu ražošana
1086	Homogenizēto un diētisko pārtikas produktu ražošana
1089	Pārējo citur neklasificētu pārtikas produktu ražošana
1091	Lauksaimniecības dzīvnieku barības ražošana
1092	Mājdzīvnieku barības ražošana
1101	Spirtu destilēšana, rektificēšana un maisīšana
1102	Vīnu ražošana no vīnogām
1103	Sidra un citu augļu vīnu ražošana
1105	Alus ražošana
1107	Bezalkohola dzērienu ražošana; minerālūdeņu un pudelēs iepildītu citu ūdeņu ražošana
1200	Tabakas izstrādājumu ražošana
1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana
1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu
1393	Paklāju un grīdsegu ražošana

NACE kods	Apraksts
1396	Tehniski un rūpnieciski izmantojamu tekstilmateriālu ražošana
1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana
1412	Darba apģērbu ražošana
1413	Pārējo virsdrēbju ražošana
1414	Apakšveļas ražošana
1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana
1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana
1431	Trikotāžas zeķu ražošana
1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana
1511	Ādu micēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana
1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana
1520	Apavu ražošana
1622	Parketa paneļu ražošana
1623	Namdaru un galdniecības izstrādājumu ražošana
1624	Koka taras ražošana
1629	Pārējo koka izstrādājumu ražošana; korķa, salmu un pīto izstrādājumu ražošana
1721	Gofrētā papīra un kartona ražošana; papīra un kartona taras ražošana
1723	Rakstāmpapīra ražošana
1724	Tapešu ražošana
1729	Cita veida papīra un kartona izstrādājumu ražošana
1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana
1910	Koksēšanas produktu ražošana
2020	Pesticīdu un citu agroķīmisko preparātu ražošana
2030	Krāsu, laku un līdzīgu pārklājumu, tipogrāfijas krāsu un mastikas ražošana
2041	Ziepju, mazgāšanas, tīrīšanas un spodrināšanas līdzekļu ražošana
2042	Smaržu un kosmētisko līdzekļu ražošana
2051	Sprāgstvielu ražošana
2052	Līmju ražošana
2053	Ēterisko eļļu ražošana
2059	Citur neklasificētu ķīmisko vielu ražošana
2120	Farmaceutisko preparātu ražošana
2211	Gumijas riepu un kameru ražošana; gumijas riepu protektoru atjaunošana
2219	Citu gumijas izstrādājumu ražošana
2223	Plastmasas būvelementu ražošana

NACE kods	Apraksts
2229	Citu plastmasas izstrādājumu ražošana
2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana
2344	Citu tehnisko keramikas izstrādājumu ražošana
2362	Būvniecībai paredzēto ģipša izstrādājumu ražošana
2365	Šķiedru cementa izstrādājumu ražošana
2369	Citu betona, ģipša un cementa izstrādājumu ražošana
2370	Būvakmeņu un dekoratīvo akmeņu zāģēšana, apdare un apstrāde
2391	Abrazīvo izstrādājumu ražošana
2433	Aukstā formēšana vai locīšana
2511	Metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana
2512	Metāla durvju un logu ražošana
2521	Centrālapkures radiatoru un katlu ražošana
2529	Metāla cisternu, rezervuāru un tilpņu ražošana
2530	Tvaika ģeneratoru ražošana, izņemot centrālapkures karstā ūdens katlus
2540	Ieroču un munīcijas ražošana
2571	Galda piederumu ražošana
2572	Slēdzeņu un eņģu ražošana
2573	Darbarīku ražošana
2591	Cilindrisku metāla trauku un konteineru ražošana
2592	Vieglā metāla iepakojuma ražošana
2593	Stieplu izstrādājumu, ķēžu un atsperu ražošana
2594	Spaiļu un skrūvju stiprinājumu izstrādājumu ražošana
2599	Citur neklasificētu gatavo metālizstrādājumu ražošana
2612	Elektronisko plašu ražošana
2620	Datoru un perifēro iekārtu ražošana
2630	Sakaru iekārtu ražošana
2640	Sadzīves elektronisko iekārtu ražošana
2651	Mērīšanas, pārbaudes, izmēģināšanas un navigācijas instrumentu un aparātu ražošana
2652	Pulksteņu ražošana
2660	Apstarošanas, elektromedicīnisko un elektroterapijas iekārtu ražošana
2670	Optisko instrumentu un fotoaparātūras ražošana
2680	Magnētisko un optisko datu nesēju ražošana
2711	Elektromotoru, ģeneratoru un transformatoru ražošana
2712	Elektrosadales un kontroles iekārtu ražošana
2731	Optisko šķiedru kabeļu ražošana
2732	Citu elektronisko un elektrisko vadu un kabeļu ražošana

NACE kods	Apraksts
2733	Elektroinstalāciju savienotājelementu ražošana
2740	Apgaismes ierīču ražošana
2751	Elektriskās sadzīves aparatūras ražošana
2752	Neelektrisko sadzīves iekārtu ražošana
2790	Citu elektroiekārtu ražošana
2811	Dzinēju un turbīnu ražošana, izņemot lidaparātu, automobiļu un divriteņu transportlīdzekļu dzinējus
2812	Hidraulisko iekārtu ražošana
2813	Sūkņu un kompresoru ražošana
2814	Krāņu un ventiļu ražošana
2815	Gultņu, zobratu, pārneseļu un piedziņas elementu ražošana
2821	Kurtuvju, krāšņu un degļu ražošana
2822	Pacelšanas un pārvietošanas iekārtu ražošana
2823	Biroja tehnikas un iekārtu ražošana (izņemot datorus un perifērās iekārtas)
2824	Mehāniskās piedziņas rokas darbarīku ražošana
2825	Rūpniecisko dzesēšanas un ventilācijas iekārtu ražošana
2829	Citur neklasificētu universālu iekārtu ražošana
2830	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu ražošana
2841	Metālapstrādes darbgaldu ražošana
2849	Cita veida darbgaldu ražošana
2891	Mašīnu ražošana metalurģijai
2892	Mašīnu ražošana ieguves rūpniecībai, karjeru izstrādei un būvniecībai
2893	Mašīnu ražošana pārtikas, dzērienu un tabakas apstrādei
2894	Mašīnu ražošana tekstilizstrādājumu, apģērbi un ādas izstrādājumu ražošanai
2895	Mašīnu ražošana papīra un kartona izgatavošanai
2896	Mašīnu ražošana plastmasas un gumijas apstrādei
2899	Citu speciālas nozīmes mašīnu ražošana
2910	Automobiļu ražošana
2920	Automobiļu virsbūvju ražošana; piekabju un puspiekabju ražošana
2931	Elektrisko iekārtu ražošana mehāniskajiem transportlīdzekļiem
2932	Detāļu un piederumu ražošana mehāniskajiem transportlīdzekļiem
3011	Kuģu un peldošo iekārtu būve
3012	Atpūtas un sporta laivu būve
3020	Dzelzceļa lokomotīvu un ritošā sastāva ražošana
3030	Lidaparātu, kosmisko aparātu un to iekārtu ražošana
3040	Militāro kaujas transportlīdzekļu ražošana

NACE kods	Apraksts
3091	Motociklu ražošana
3092	Velosipēdu un invalīdu ratiņu ražošana
3099	Pārējo transportlīdzekļu ražošana
3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana
3102	Virtuves mēbeļu ražošana
3103	Matraču ražošana
3109	Citu mēbeļu ražošana
3211	Monētu kalšana
3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana
3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana
3220	Mūzikas instrumentu ražošana
3230	Sporta preču ražošana
3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana
3250	Medicīnas un zobārstniecības instrumentu un piederumu ražošana
3291	Slotu un suku ražošana